

SERIA DE AUTOR

ERIC-EMMANUEL
SCHMITT

Cei doi domni
din Bruxelles

SERIA DE AUTOR
ERIC-EMMANUEL
SCHMITT

Serie coordonată de
DENISA COMĂNESCU

ERIC-EMMANUEL
SCHMITT

Cei doi domni
din Bruxelles

Traducere din franceză
de SIMONA BRÎNZARU

HUMANITAS
fiction

Redactor: Raluca Popescu
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Cecilia Laslo
DTP: Radu Dobreci, Carmen Petrescu

ERIC-EMMANUEL SCHMITT
LES DEUX MESSIEURS DE BRUXELLES
© Éditions Albin Michel – Paris 2012
All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2014 pentru prezenta versiune românească
(ediția print)
© HUMANITAS FICTION, 2014 (ediția digitală)

ISBN 978-973-689-828-0 (pdf)

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0372.743.382; 0723.684.194

Cei doi domni din Bruxelles

În ziua în care un bărbat de vreo treizeci de ani, îmbrăcat într-un costum albastru, a sunat la etajul unde se afla apartamentul ei și a întrebat dacă ea e Geneviève Grenier, născută Piastre, care în urmă cu cincizeci și cinci de ani se măritase cu Edouard Grenier pe 13 aprilie la catedrala Sainte Gudule, era gata să trântescă ușa răspunzând că nu participă la nici un joc televizat. Dar, preocupată să nu jignească pe nimeni, după obiceiul ei, s-a stăpânit și a șoptit pur și simplu:

— Da.

Încântat de răspuns, bărbatul în costum albastru s-a prezentat – notarul Demeulemeester – și a înștiințat-o că era unica moștenitoare a domnului Jean Daemens.

— Ce ați spus?

Ochii ei măriți arătau cât de surprinsă este.

Notarul s-a temut să nu fi comis o gafă.

— Nu știați că a murit?

Mai grav: nu știa că există! Numele nu-i spunea nimic... Jean Daemens? Ei, hai, o lăsau neuronii așa cum o lăsau picioarele? Jean Daemens? Jean Daemens? Stingerită, s-a simțit vinovată.

— Am... Am un lapsus. Vă rog să îmi spuneți mai multe despre el. Ce vârstă avea acest domn?

- Sunteți născuți în același an.
- Altceva?
- Domnul Daemens locuia în Bruxelles, pe strada Lepoutre, numărul 22.
- Nu cunosc pe nimeni din cartierul acesta.
- A fost multă vreme proprietarul unui magazin de bijuterii pe Galerie de la Reine. Magazinul se numea L'Atout cœur.
- A, da, îmi aduc aminte magazinul. Foarte șic.
- L-a închis acum cinci ani.
- M-am oprit deseori în fața vitrinei, dar nu am intrat niciodată.
- Poftim?
- Nu-mi permiteam... Nu, nu îl cunosc pe acest domn.

Notarul s-a scărpinat în creștet.

Geneviève Grenier a considerat că ar fi cazul să adauge:

— Îmi pare rău.

Auzind aceste cuvinte, notarul și-a ridicat fața către ea și a rostit foarte clar:

— Doamnă, secretele dumneavoastră sunt numai ale dumneavoastră. Nu sunt aici ca să comentez ce relații ați avut cu domnul Daemens, ci pentru a duce la îndeplinire ultimele sale dorințe, deoarece v-a desemnat unica moștenitoare.

Iritată de implicațiile din fraza notarului, Geneviève era gata să se justifice, când acesta a continuat:

— Doamnă Grenier, iată singura mea întrebare: acceptați sau refuzați moștenirea? Luați-vă un răgaz de câteva zile ca să vă hotărâți. Dacă veți accepta, nu trebuie să uitați că puteți primi atât datoriile, cât și bunurile rămase.

— Ce spuneți?

— Conform legii, un testament agreat de legatar îl autorizează să accepte primirea bunurilor, dar îl obligă să plătească și datoriile – dacă există.

— Și există?

— Uneori nu există decât datorii.

— Și este cazul?

— Legea îmi interzice să vă răspund.

— Totuși dumneavoastră știți! Spuneți-mi!

— Legea, doamnă! Am jurat.

— Dragă domnule, am vârsta mamei dumneavoastră: doar n-ați arunca-o pe bătrâna dumneavoastră mamă într-o capcană periculoasă, nu?

— Nu pot să vă spun, doamnă. Pofțiți cartea mea de vizită. Căutați-mă când v-ați hotărât.

Bărbatul a pocnit din călcâie, a salutat și a plecat.

În zilele care au urmat, Geneviève a sucit problema pe toate părțile.

Când a consultat-o la telefon pe Simone, prietena ei, i-a descris totul ca și când i s-ar fi întâmplat unei vecine. Simone a răspuns rapid:

— Vecina ta, înainte să dea un răspuns, ar trebui să se intereseze despre domnul acela. Ce meserie avea?

— Ținea un magazin de bijuterii.

— Asta nu înseamnă nimic. Putea să fi dat faliment, după cum putea să fie bogat.

— A închis magazinul acum cinci ani.

— Vezi, a dat faliment.

— Hai, Simone, la vârsta noastră visăm să nu mai muncim.

— Altceva?

— Locuia pe strada Lepoutre.

— Proprietar?

- Așa cred.
- Nu-i de ajuns... Dacă nu-i mergea afacerea, și-a ipotecat apartamentul.
- Și, dac-ar fi așa, cine ar ști?
- Banca, dar nu va oferi niciodată o astfel de informație. De ce a murit?
- Pofitim?
- Dacă prietenul vecinei tale a murit din pricina vreunei boli, e încurajator. În schimb, dacă s-a sinucis, e suspect. Asta arată că era plin de datorii.
- Nu neapărat, Simone. Poate că s-a sinucis fiindcă a primit o veste îngrozitoare. De exemplu, că are cancer.
- Hm...
- Sau că i-au murit copii într-un accident de avion...
- Avea copii?
- Nu. Nu sunt menționați în documente.
- Hm... Orice-ai zice, o sinucidere este suspectă!
- Vecina mea nu mi-a pomenit de sinucidere.
- De fapt, oare nu cumva chiar vecina ta l-a omorât? De îndată ce a aflat că a inclus-o în testament, și-a omorât amantul.
- Simone, nu știu din ce cauză a murit!
- Asta dovedește că este inteligentă.
- Nu era amantul ei!
- Of, Geneviève, nu face pe proasta! Ar mai fi primit cașcavalul dacă n-ar fi fost amanta lui? N-am să înghit așa ceva!
- Întrebarea: „Să accepte, sau să refuze?” atrăgea automat altele după ea: „Cine era individul?” și „Ce legătură exista între donator și ea, căreia îi era oferită moștenirea?” De aceea, după ce a mai primit un aviz negativ din partea unui văr care se învârtea în domeniul asigurărilor, Geneviève a renunțat în scurtă vreme să mai facă sondaje.

De dimineață până seara pendula între o dorință și opusul acesteia. Să accepte? Să refuze? Să mizeze totul pe o singură carte? Cu toate că își pierduse somnul, savura această agitație mentală: în sfârșit plutea un parfum de aventură în viața ei... Nu înceta să despice firul în patru.

După șaptezeci și două de ore, a ales.

La notarul Demeulemeester a sosit o amatoare de jocuri: fiindcă prudența însemna să refuze oferta, o accepta! Deoarece detesta moderația, reținerea timorată pe care și-a condamnat-o toată viața. Măcar la optzeci de ani să riște puțin... Dacă moștenea datoriei, nu putea să le plătească deoarece nu primea decât alocația minimă cu care trăiește un cetățean. Dacă era datoare mai multe milioane, nimeni nu i-ar lua din pensia ei derizorie. Totuși nu a examinat prea mult această ipoteză, căci simțea că, dacă ar duce raționamentul mai departe, ar descoperi că pretinsul ei curaj s-ar dovedi cel mai bun calcul, fiindcă riscând nu ar risca nimic ...

Și bine a făcut! Într-un cuvânt, lui Geneviève i-a revenit o avere: un cont gras în bancă, trei apartamente în Bruxelles, dintre care două închiriate, mobilă, tablouri și opere de artă depozitate în locuința din strada Lepoutre, numărul 22, în fine o casă la țară în sudul Franței. Notarul, după ce a anunțat-o despre îmbogățirea ei neașteptată, i-a propus să îi gestioneze patrimoniul.

— Mă voi gândi la aceasta, domnule. Nu există o scrisoare anexată testamentului?

— Nu.

— Un document adresat mie?

— Nu.

— Oare de ce m-a ales tocmai pe mine?

— Nu avea familie.

— Desigur, dar de ce eu?

Notarul a privit-o în tăcere. Începea să aibă îndoieli. Fie, așa cum credea el, fusese amanta negustorului și îi verifica tactul, fie spunea adevărul și se găsea în fața celui mai straniu caz pe care îl întâlnise...

Geneviève a insistat:

— Dumneavoastră, domnule notar, îl cunoșteți bine?

— Nu, dosarul fusese dat în lucru predecesorului meu.

— Unde este înmormântat?

Bănuind că, dacă voia să o păstreze pe Geneviève printre clienții săi, trebuia să se arate cooperant, notarul a dispărut, a dat câteva ordine unor subalterni, iar cinci minute mai târziu a revenit cu o bucată pătrătoasă de hârtie.

— Cimitirul Ixelles, alea numărul 1, peluza numărul 2, al cincilea mormânt pe stânga.

Geneviève a mers la cimitir în aceeași zi.

Era o vreme foarte nepotrivită. Cerul murdar cernea o lumină slabă, cenușie, care mângâia betonul zidurilor, ștergea trăsăturile chipurilor; trecătorii încruntați mergeau șleampăt. Chiar dacă nu ploua, încălțăminte era udă – mai mult o amenințare de ploaie decât o amintire...

Autobuzul a lăsat-o pe Geneviève în fața celor trei cafenele care mărgineau intrarea în cimitir. Îndărătul ferestrelor nu se zărea nici un client la mese, iar chelnerii căscau posaci. Nu era nici o înmormântare în ziua aceea... Strângându-și eșarfa în jurul gâtului, Geneviève s-a înfiorat imaginându-și îndatoririle chelnerilor: să facă speculații despre moarte, să aducă un ceai văduvelor, să ofere limonadă orfanilor, să toarne bere bărbaților înse-

tați de uitare. Cu siguranță că aici șervețelele foloseau mai mult la ștersul lacrimilor decât al buzelor...

Cum poarta monumentală din fier forjat nu a catadicsit să se deschidă, Geneviève a folosit poarta scundă din stânga, a salutat paznicul îmbrăcat în verde și a intrat în scuarul rotund, mărginit de stejari.

Pietrișul i-a scârțâit sub tălpi când a înaintat pe alee. Părea că îi strigă: „Pleacă, străino, întoarce-te din drum!“ Da, nu avea nimic în comun cu acest oraș trist. Deși casele se reduceau la cavouri sau mausolee, luxul, aerul elegant al sculpturilor, obeliscurile îi aminteau că, femeie de condiție modestă, lipsită de mijloace, nu cunoscuse nici un locatar în timpul vieții acestuia. De-a lungul cedrilor albaștri se înșirau monumente funerare de familie care datau de două secole; deconcertată, Geneviève s-a întrebat de ce doar bogații își afișează genealogia. Săracii nu aveau strămoși?

Mergea cu capul plecat, repetându-și că niciodată nu-și va permite un loc de veci în acest cimitir.

În fine, acum putea, de vreme ce...

Oripilată de aceste previziuni, s-a înfiorat și și-a făcut semnul crucii pentru a se proteja de locul unde se afla și de mintea ei care divaga.

— Unu, doi... trei... patru... cinci. Aici!

Un mormânt din granit întunecat, atât de neted încât arborii gârboviți de trecerea timpului se reflectau în el, pe care fusese scris cu litere de aur numele lui Jean Daemens. În dreapta numelui era o fotografie încrustată în piatra tombală, înfățișându-l pe proprietar la vârsta de patruzeci de ani, cu părul și ochii negri. Zâmbea cu o față fericită, cu trăsături de om sincer, limpezi, virile.

— Ce bărbat frumos...

Nu-l cunoștea. Nu, nu avusese de-a face cu acest individ, hotărât lucru. Totuși, chipul lui îi era oarecum familiar... Cum explica asta? Sigur din pricina fizicului. Trăsăturile mediteraneene atât de tipice bruneților încât crezi că i-ai mai întâlnit deja. Sau poate că îl întâlnise fără să țină seama... O dată, de două ori, poate... Unde? În orice caz nu îi vorbise niciodată: de asta era sigură!

S-a pierdut în contemplarea portretului. De ce o alesese pe ea? Ce motiv justifica generozitatea lui?

Era posibil să fi avut vreun frate de care să nu fi știut, un frate geamăn?... Absurd! Părinții i-ar fi mărturisit! Și în cazul acesta ar fi luat legătura cu sora lui, nu?

Se ivise o serie nouă de întrebări: de ce Jean Daemens nu i se prezentase în timpul vieții? De ce nu aflase despre el decât după ce murise?

Misterul continua să-i zâmbească de pe piatra întu-necată.

Stingherită, Geneviève a avut impresia că, la adăpostul fotografiei, binefăcătorul ei o privea. A balmăjit:

— Ă... mulțumesc. Mulțumesc pentru cadoul tău... pe cât de fabulos, pe atât de neașteptat. Doar că ar fi cazul să îmi explici, nu?

Fotografia s-a luminat. A văzut în asta o promisiune.

— Foarte bine. Contez pe tine.

Brusc, a izbucnit în râs, iritată. Cât de proastă putea să fie ca să se adreseze cu voce tare unei lespezi de granit?

Întorcând capul a descoperit alături – la numărul 4 – un mormânt asemănător cu cel al lui Jean Daemens. Asemănător? Fix la fel! Cu excepția numelui și a fotografiei, totul, de la mărime la piatra folosită, culoare și crucea subțire din aliaj de cupru și zinc până la zid,

imita mormântul vecin: aceleași litere din aur, aceeași grafie, pe scurt o estetică analogă.

— „Laurent Delphin“? Ia te uită, a murit cu cinci ani mai înainte decât el.

Această similitudine crea o legătură între cele două morminte sau între cei doi bărbați. Geneviève a privit fotografia și a contemplat un bărbat de vreo treizeci de ani, blond, grațios, pe care l-a găsit la fel de atrăgător ca pe Jean Daemens, apoi a convenit să își oprească aici ancheta.

— O iau razna...

S-a întors spre mormântul lui Jean Daemens, s-a scuzat printr-o strâmbătură, a făcut o reverență înșelătoare și a observat că, spre deosebire de celelalte morminte, al lui nu avea nici flori, nici ghivece. Hotărâse el să nu-i aducă nimeni niciodată flori? Și-a promis să îi aducă în curând un buchet de flori, apoi a plecat.

— Totuși, ce bărbat superb... a șoptit ea, ieșind pe alee.

Dacă dimineața se considerase norocoasă pentru că primise un astfel de cadou, de câteva minute era încântată că cel care îi lăsase moștenirea arăta atât de bine.

Brusc, misterul care guverna intențiile lui devenea cu fiecare secundă tot mai greu de suportat.

— De ce? De ce el și de ce eu?

*

Cu cincizeci și cinci de ani mai înainte, clopotele catedralei Sainte Gudule răsunau cu putere.

În fața altarului, Geneviève Piastre, vioaie și încântătoare, mlădioasă ca un crin în rochia ei de tul alb, se

mărita cu Edouard Grenier, un tânăr vânjos, căruia i se spunea Eddy, roșind fiindcă schimbase salopeta de mecanic pentru un costum închiriat. Emoționați, frenetici, nerăbdători să fie fericiți, pur și simplu străluceau. Prin intermediul unui unchi obținuseră dreptul de a se căsători în prestigioasa catedrală în care se desfășurau ceremoniile regale și nu în sinistra biserică din cartierul lor. Preotul le acorda toată atenția, asemenea unor prăjituri de mare preț, iar în spatele lor familiile și prietenii fremătau la gândul petrecerii care avea să țină până la ziuă. Era limpede, Geneviève începea cea mai frumoasă perioadă a vieții sale...

Nu i-ar fi trecut prin minte să privească ce se întâmpla dincolo de rândurile ocupate de ai săi, în capătul mării catedrale, aproape de porticul prin care – cu inima bătându-i cu putere în piept – intrase la brațul tatălui ei.

În penumbră, înainte de penultima coloană, protejați de statuia Sfântului Simon Zilotul, doi bărbați se reculegeau îngenunchiați; abordau o postură comparabilă cu cea a cuplului care se afla pe locul luminos din fața altarului.

Când preotul l-a întrebat pe Eddy Grenier dacă o ia de soție pe Geneviève, unul dintre bărbați, cel brunet, a rostit un da hotărât. Apoi, când preotul i-a pus aceeași întrebare lui Geneviève, cel blond a acceptat înroșindu-se. În ciuda zecilor de metri care îi despărțea de locul unde avea loc nunta, se comportau de parcă reprezentantul lui Dumnezeu, sub lumina galbenă a vitraliilor, li se adresa lor.

Preotul a rostit: „Vă declar uniți prin legătura sacră a căsătoriei“ și, în timp ce mirii oficiali se sărutau pe gură

în fața unui Christos binevoitor, mirii oficioși făceau același lucru în colțul lor. În clipa în care Eddy și Geneviève și-au pus verighetele în sunetele rarefiate ale unei cântări interpretate la orgă, bărbatul brun a scos din buzunar o cutiuță cu două verigi de aur pe care le-a strecurat discret pe degetul său și pe al celuiilalt.

Nimeni nu îi observase.

Și nimeni nu le-a acordat atenție când, odată isprăvită ceremonia, au rămas îngenunchiați, emoționați, rugându-se în timp ce cortegiul se îndrepta spre ieșirea principală.

În timpul felicitărilor obișnuite de pe esplanadă, cei doi bărbați au meditat în binevoitoarea după-amiază. Când nu s-au mai auzit nici urale, nici claxoane, au hotărât să se ridice, au coborât treptele pustii, fără fotografia care să immortalizeze momentul, fără prieteni prezenți la întâlnirea lor cu fericirea ca să le arunce orez, să-i aplaude, fără alt martor în afară de turnul gotic al primăriei în vârful căruia Arhanghelul Mihail ucidea balaurul sub un soare orbitor.

S-au grăbit spre locuința bărbatului brun din strada Lepoutre, numărul 22, au închis obloanele și, mai liberi decât Geneviève și Eddy, nu au trebuit să se plictisească până seara înainte să-și dezlănțuie pasiunea în așternuturi.

Spre marea sa mirare, Jean se îndrăgostise de Laurent.

De când își începuse viața de adult, Jean colecționase iubiri furișe, plăceri toride, amanți lipsiți de afecțiune. Împins de pofta lui senzuală în vârtoarea pasiunii, seducătorul își ocupase timpul bătând baruri ori saune, străbătând parcuri, rătăcind prin localuri de noapte unde, în mijlocul fumului pe care îl detesta și al unui fond sonor pe care îl ura, repera o pradă pe care o ducea acasă.

Crezuse că adoră această existență liberă și libertină până când l-a întâlnit pe Laurent; încă de la primele lor săruturi, și-a dat seama că existența aceasta nu era atât de grozavă, nici atât de insolentă pe cât crezuse: dacă îi oferise plăceri, orgasme, extaze narcisiste, îl transformase într-un cinic. Don Juan din lipsă de stabilitate, condamnat la un început continuu, redusese celelalte satisfacții pe care i le oferea trupul. Cu cât își satisfăcea mai viguros pulsionile sexuale, cu atât aprecia mai puțin compania bărbaților. Fiindcă îi posedase prea mult, nu îi mai putea respecta.

Laurent îl făcuse să descopere gustul, savoarea, respectul vieții. Acest tânăr blond, electrician la Théâtre Royal du Parc, se lansa cu aceeași bucurie nedisimulată în conversații, cumpărături zilnice, pregătirea mesei ca și în pat. Totul îl entuziasma. Pentru Jean, apariția lui Laurent declanșase o revoluție: el, care nu cunoscuse decât voluptatea, a descoperit iubirea. Pentru un temperament viguros ca al lui, această zdruncinare a atras după sine atitudini extreme: îl lăuda, îl acoperea de cadouri, de sărutări și se arunca asupra lui cu o pasiune fără sațiu.

Așadar, Jean dorise ca legătura lor să fie consacrată. Cum societatea nu autoriza legătura legală între doi bărbați, s-au gândit la un subterfugiu. Faptul că aparțin unei minorități sexuale nu-i copleșea, într-atât se bucurau de viață; din plasarea lor într-o zonă marginală extrăgeau o vagă mândrie, orgoliul celor care, știindu-se rari, simt fiorul inițiaților: frecventau deopotrivă o lume vizibilă și una invizibilă, societatea obișnuită și cea clandestină. Puțin le păsa, în viața de zi de zi, că erau lipsiți de ceea ce li se oferea maselor! Dacă își doreau aceasta cu adevărat, atunci jocul lor consta în a dobândi prin viclenie...

Astfel s-au însurat îndărătul lui Eddy și al lui Geneviève, la catedrala Sainte Gudule în acea după-amiază de 13 aprilie.

Numai întâmplarea făcuse ca aceste două cupluri să împartă ceremonialul și apropierea lor s-ar fi oprit aici dacă, din romantism, Laurent nu ar fi smuls din panoul de la primărie documentul administrativ care publica evenimentul. Câteva zile mai târziu îl lipise în albumul lor de fotografii, apoi îl desenase pe al lor, cel prin care se legifera căsătoria lui Jean Daemens cu Laurent Delphin, un fals care li se părea foarte autentic.

Prin prezența documentului în albumul lor de amintiri, numele Grenier le-a devenit familiar. Prin urmare, când în ziarul *Le Soir* a fost anunțată nașterea lui Johnny Grenier, fiul lui Eddy și al lui Geneviève, s-au oprit asupra paragrafului bulversăți. În acea dimineață – poate pentru prima oară – au avut sentimentul pur homosexual, durerea de a constata că dragostea lor, oricât de intensă ar fi, nu va rodi niciodată.

S-au dus la botez.

Unchiul care înainte le aranjase să se căsătorească la catedrală nu le putuse facilita de data aceasta accesul într-un edificiu mai impozant decât Notre-Dame-Immaculée, biserica parohiei lor, unde un harmoniu înlocuia orga somptuoasă, în timp ce un preot mirosind a toate cele predica din difuzoare gri străvechi semănate printre neoane. Nici Geneviève – copleșită de fericirea de a fi mamă –, nici Jean, nici Laurent, uimiți de acesată naștere, nu sufereau din această pricină; doar Eddy era încruntat. În mijlocul bisericii gălbejite, cu staluri murdare, vitralii sumare și statui de lemn ceruit acoperite cu flori de plastic mai numeroase decât într-o gheretă de portăreasă, mecanicul revenise cu picioarele pe pământ: la

douăzeci și șase de ani, căsnicia îl plictisea. Desigur, Geneviève rămânea veselă, îndrăgostită, pasionată, însă viața conjugală îi dădea remușcări. Se învinovăța că se întâlnea cu amicii la bodegă, că bea prea mult, că agăța fetele, că se îndopa cu cartofi prăjiți ori bomboane mai degrabă decât mâncarea gătită de Geneviève, că zăcea răscrăcărat în pat cu radioul la maxim, că avea erecție în chiloți, pe scurt, că se comporta ca mai înainte. Nu suporta să se supravegheze, să-și impună să-și amelioreze comportamentul, să fie curat, rațional, responsabil, loial. Era peste fire! Să îndure atâtea pentru a-și putea călări nevasta de câte ori avea chef? Prețul i se părea piperat... Mai mult, când îl vedea pe căcăciosul ăla de Johnny congestionat, urlând în scutece, presimțea că lucrurile nu se vor aranja.

Deși se străduia ca în timpul ceremoniei să pară bucuros, proasta lui dispoziție nu le-a scăpat celor doi domni pitulați în capătul îndepărtat al bisericii. Jean și Laurent erau șocați. Cum? Blegul ăsta nu-și dădea seama de mana cerească primită, de a-și întemeia o familie? Derbedeul! Și-au concentrat întreaga lor simpatie asupra lui Geneviève cea radioasă.

A doua zi au trimis un cărucior familiei Grenier însoțit de un bilețel în care se preciza că serviciul social de la primărie îi felicita pe părinți.

Apoi viața și-a urmat cursul pentru cele două cupluri. Fiecare, în ritmul său, începea să se îndrepte spre propriul adevăr.

Fericirea lui Jean și Laurent era neștirbită. După ce a organizat câteva proiecte artistice care îi permiteau să fie aproape de Laurent la teatru, Jean și-a dat seama că nu

are talent; fără nici un resentiment, a cumpărat cu banii primiți de la părinți un magazin și a început să vândă bijuterii. Cum avea un gust sigur și le plăcea femeilor, cărora le arăta o tandrețe vagă, afacerea lui a prosperat repede. L'Atout cœur s-a impus ca o adresă indispensabilă a cochetelor din Bruxelles pe care le sfătuia atât de bine.

Jean și Laurent înfloreau prin dragostea lor. Nu ascundeau faptul că trăiau împreună, dar nici nu îl exhibau. Nici rușine, nici revendicare. „Fiecare este liber să înțeleagă ceea ce dorește“ rezuma ceea ce credeau. Totuși, influențată de idealurile moderne, societatea devenea mai clementă; puterea politică, hărțuită de militanți, condamna discriminarea împotriva celor atrași de persoane de același sex. Jean și Laurent apreciau această flexibilitate, dar nu-și schimbaseră atitudinea: să trăiască retrași, să se ferească de privirile indiscrete, toate acestea contribuiau la fericirea lor; rămăneau logodnicii iliciți care se căsătoriseră în taină, ascunși îndărătul unui stâlp de catedrală.

Pasiunea lor senzuală, fără îndoială stimulată de atâta pudoare, nu se potolise.

Eddy și Geneviève mergeau pe alt drum. Orăcăitul lui Johnny, gânguririle lui, bolile de care suferise îi oferiseră lui Eddy pretextul de a se îndepărta. După ce termina munca la service, petrecea mai multă vreme cu amicii bând și jucând cărți, iar acasă se întorcea numai ca să doarmă. Geneviève observase această înstrăinare a lui Eddy dar, în loc să se plângă, se învinovăța: dacă Eddy se îndepărtase, o făcuse pentru că ea, epuizată, nu se mai îngrijea, alăpta, conversația ei se învârtea în jurul scutecelor, al rufelor, al lingurilor de sirop.

A născut și o fată.

Eddy a propus să o boteze Minnie, ca pe logodnica lui Mickey! Entuziasmat de idee, se distra să-i șoptească prenumele de șoricuță atunci când o ridica în brațe și râdea în hohote. Deși oripilată, Geneviève, temându-se că iubirea fragilă a lui Eddy pentru copii să nu devină ură dacă se opunea, a acceptat acest prenume cu speranța că astfel Minnie va avea parte de afecțiunea tatălui ei.

Jean și Laurent, aflați într-o călătorie în străinătate, nu au știut că venise pe lume un al doilea copilăș. Deși dezamăgită că nu a mai primit un cadou de la primărie ca înainte, Geneviève s-a consolat folosind căruciorul sofisticat pe care îl avea deja.

Au trecut zece ani.

Jean și Laurent se gândeau când și când la Eddy și la Geneviève, cu o nostalgie tandră; chipurile celor doi aparțineau de acum înainte tinereții lor care îi părăsea lent. Nu căutau să mai afle vești despre cuplul închis în cadrul aurit al amintirilor agreabile.

Dar hazardul – tot el – i-a surprins din nou.

Jean a angajat-o la magazinul L'Atout cœur pe Angela, o menajeră italiancă, viguroasă, masivă, vorbăreață, cinstită, care locuia în cartierul popular Marolles. Când, cu prilejul unuia dintre monoloagele sale zilnice, ținute cu pământul de praf în mână, a rostit, cu patru R rulați după un G, numele vecinilor ei, familia Grenier, Jean a tresărit.

S-a prefăcut interesat de ceea ce sporovăia și a iscodit-o cu iscusință.

Iar ce a aflat l-a întristat.

Eddy Grenier fusese dat afară de la service – lenea și întârzierile sale îl exasperaseră pe patron – iar Geneviève

a trebuit să-și găsească de lucru. Era pricepută și devenise croitoreasă la domiciliu, ceea ce îi permitea să-și supravegheze copiii. Bărbatul ei, deloc recunoscător, bombănea mereu, îi smulgea câteva bancnote și pleca să bată străzile.

În aceeași seară, pretextând că are de făcut o livrare, Jean i-a sugerat Angelei să o ducă până acasă cu mașina.

Ajunând pe Rue Haute, a zărit pe trotuar un fanfaron în tricou cu mâneci scurte care își bomba pieptul la brațul unei roșcate tinere căreia îi mângâia fesele.

— *Che miseria!* a bombănit Angela. *Ecco il mio vicino.*

Lui Jean i-a fost foarte greu să alăture chipul acelui lăudăros cu figura care îi rămăsese gravată în memorie, cea a mirelui chipeș, emoționat, stingherit în fața altăruului. Eddy se îngrășase, se buhăise, ca să se miște trebuia să depună efort. Gesturile, mimica, alura respirau vulgaritatea. La el, greutatea părea expresia adevăratei sale naturi care dormita în tinerețe: kilogramele îi materializau lenea, mizeria morală.

Jean a închis ochii.

— Vă simțiți bine, domnule Daemens?

— Nu. O plâng pe soția lui.

— O înșală *senza vergogna*¹, săraca de ea.

În timp ce o lăsa pe Angela în fața clădirii masive din Rue des Renards, Jean a aflat că tot cartierul îl dezaprobă pe Eddy și o laudă pe Geneviève a cărei resemnare o înnobilase. Tristețea ei demnă atrăgea compasiunea clientelor care îi încredințau haine de refăcut.

Seara, în bucătăria din Rue Lepoutre, Jean i-a povestit toate cele aflate lui Laurent, care s-a încruntat:

¹ Fără rușine (it.). (N. tr.)

— Are amante și nu se ferește? a bombănit el. Ce porc! Trebuie să fi întotdeauna discret, nu?

— Totdeauna.

Cei doi amanți s-au privit în ochi, s-au înțeles, iar apoi fiecare și-a reluat lucrul, unul să curețe legumele, celălalt să pună masa. Dialogul acesta confirmase pactul lor.

Jean și Laurent nu-și făceau iluzii: știau că un bărbat rezistă greu tentațiilor, dar știau de asemenea și ceea ce uneori femeile refuză să creadă – că a ceda unei pulsioni rămâne fără urmări. Un bărbat nu-și va iubi mai puțin soția sau soțul după o aventură. Inima și trupul nu sunt una. Acolo unde se implică sexual, un bărbat nu se implică în mod necesar și sentimental.

Jean și Laurent aveau o înțelegere: erau constanți în iubire, deși deseori infideli trupește; interdicția consta în exhibarea legăturilor trecătoare sau în a se îndrăgosti. În măsura în care aceste aventuri treceau neobservate, fără urmări, erau tolerate. Prin urmare, Jean și Laurent se iubeau; nici unul dintre ei nu se transformase în castratorul celuilalt.

Așadar îi reproșau lui Eddy mârlnia și îl disprețuiau pentru că și-a umilit public soția: o escapadă neînsemnată nu presupune nici ostentație, nici suferință.

În lunile care au urmat s-au gândit mult la căsnicia simetrică a cărei degenerescență îi contraria. Ar fi dorit să intervină, să încetinească degriingolada aceasta, dar cum? Și cu ce drept?

Atunci când discutau, evaluau decalajul față de ei. Regretau că nu pot avea copii, dar nu trăiau împreună pentru copii! Deși alcătuiau un cuplu de bărbați, anormalitatea aceasta le făcea, paradoxal, viața ușoară fiindcă două ființe de același sex se descifrează mai lesne decât două ființe de sex opus. Era un avantaj să fie marginali?

De Crăciun, matinalul verbiaj al Angelei l-a informat pe Jean că vecina sa, doamna Grenier a născut.

— *Quale cretino*, nu-i ajungea că sărea pe tot ce mișcă, a trebuit să o facă și cu nevasta! *Povera Geneviève!* Acum are patru guri de hrănit: *un marito incapace* și trei puști!

Când s-a întors acasă, Jean l-a anunțat pe Laurent că Geneviève născuse din nou.

În ziua botezului s-au dus la ceremonie acolo unde, cu cincisprezece ani mai înainte, stătuseră ascunși în capătul catedralei. I-au reîntâlnit pe nuntași, unii lesne de identificat – deși mai gârbovi, mai ridați –, alții nu, copilașii deveniseră adolescenți, iar adolescenții, oameni maturi. Dar curiozitatea lor s-a concentrat asupra lui Eddy și a lui Geneviève.

Aceasta se schimbase puțin. Subțire, cu trăsături rafinate, își pierduse doar strălucirea. Fără îndoială din pricină că iluziile se risipiseră... În schimb, crisparea cu care își ținea copilașul la piept dezvăluia că nu era în largul ei: se agăța de copilaș ca de o ultimă speranță, clamând mut celor prezenți: „Vedeți, încă sunt soția lui! Vedeți, Eddy mă mai iubește!” Nefericita nu admitea că viața ei era un dezastru.

Eddy însă își dădea importanță, adoptând posturi avantajoase, asemenea unui cocoș care satisfăcuse mai multe puicuțe. Nici o clipă nu i-a aruncat o privire lui Geneviève, nici o clipă nu s-a arătat preocupat de odraslele mai mari, Johnny și Minnie, nu, încerca să le seducă pe femeile drăguțe din jur și nu o strângea în brațe pe delicata Claudia decât pentru a oferi imaginea de mascul tandru fiindcă astfel putea să le impresioneze.

Jean și Laurent asistau la scenă consternați. Pricepuseră că acei soți își continuau coborârea în infern. Persista o

singură întrebare: „Când vor atinge pragul cel mai de jos?”

Întorși acasă, Jean și Laurent au făcut dragoste într-un fel neașteptat, dornici să se liniștească, ca și cum brațele sau picioarele înlănțuite serveau de refugiu împotriva violenței lumii.

Doi ani au trecut rapid.

La magazin, ascultând-o din când în când pe Angela trăncănind, Jean mai culegea câteva detalii despre familia Grenier care se distrusea fără să se despartă.

Apoi, într-o bună zi, Angela l-a înștiințat că, deși avea patruzeci de ani, Geneviève era din nou însărcinată.

— *Non capisco niente!* Când trăiești cu o asemenea brută, iei pastile, nu, domnule Daemens?

— Ei bine...

— Iertați-mă! Vă povesteam despre o lume pe care nu o cunoașteți. Dumneavoastră sunteți un gentleman, *non farete soffrire mai una signora*¹.

Jean, viril, afabil, le încânta pe femei care rareori bănuiau că ar putea să nu le dorească. Așadar, Angela îi atribuia patronului ei mari relații ascunse cu anumite clientele distinse. În ceea ce îl privește pe Laurent, prietenul lui, de îndată ce îl zărise, îi atribuisese o aceeași existență. Ca o adevărată italiancă, obișnuită ca bărbații să petreacă între ei, nu suspectase nimic.

— Și ceea ce este și mai rău, domnule Daemens, este că Geneviève este mulțumită că are acest copil! Da! *Esi-bisce*² pânțelele dolofan ca o regină la fereastră trăsuri. *A quarant'anni!*

1 Nu i-ați face niciodată rău unei femei (it.). (N. tr.)

2 Își arată (it.). (N. tr.)

De data aceasta nu a mai fost nici un anunț în *Le Soir* – unchiul bogat care plătea anunțurile și care, odinioară, aranjase căsătoria la catedrala Sainte Gudule, răposase.

Totuși, avertizați de Angela, Jean și Laurent au ajuns la biserica unde avea loc botezul lui David.

Piața Jeu-de-Balle, unde se organiza talciocul zilnic pentru vânzătorii de vechituri se isprăvisese acum și esplanada era goală; pe dalele umede zăceau ziare călcate în picioare, fotolii cu tapiseria ruptă, cu arcurile stricate, cu buretul la vedere, cartoane turtite, ligheane sparte. În timp ce vânzătorii întârziați terminau de încărcat camioanele lor acoperite de graffiti, două negrese încărcau gunoarele pe care le îndeseau în saci de plastic în timp ce un bătrân îmbrăcat în salopetă și cizme de pescar aduna și el ce mai rămăsese, cu aerul că trece pe acolo din întâmplare.

În fața bisericii din cărămidă roșie, Jean și Laurent se întrebau ce căutau în acel loc. Mai mult decât dorința, rutina fusese cea care îi condusesese acolo. Jocul nu-i mai amuza. Dacă îl blamaseră pe Eddy, acum îndreptau criticile spre Geneviève. De ce nu reacționa? De ce, în loc să scape de infam, însă i se mai dăruia? Fie era fragilă din punct de vedere psihologic, fie îl mai iubea. Cum nu știau ce soluție să aleagă – lașitatea sau masochismul – își doreau să fugă de legătura infernală cu mecanicul. Ce legătură avea cu ei? Nici una. În prag, și-au promis că se interesau de Eddy și de Geneviève pentru ultima oară. Irevocabil!

Au intrat în biserica Notre-Dame-Immaculée, supranumită Biserica Spaniolilor pentru că aici se reuneau imigranții hispanofoni, o clădire ciudată care, cu pereții ei galbeni și lămpile suspendate în tavan, aducea mai

degrabă cu un refectoriu decât cu un loc sacru. Acolo, după ce au trecut pe lângă buchetul de flori artificiale, și-au ocupat locul obișnuit și au studiat agitația din jurul altarului din lemn întunecat.

Geneviève se metamorfozase. Întinerise cu zece ani și părea mai înaltă cu zece centimetri. Vioaie, elegantă deși modest îmbrăcată, își strângea copilașul la piept fără a-și disimula emoția. Ceva mai departe, Eddy, posac, aproape neras, o însoțea ca un câine stingher și privea invitații cu o căutătură ostilă; în răspăr cu ceremoniile precedente, nu-și mai dădea importanță.

Când ușa a scârțâit în spatele lor și o umbră s-a strecurat în capătul din dreapta, Jean și Laurent au presimțit ce se întâmpla.

Bărbatul brun, cu trăsături de iberic, s-a ghemuit într-un stal, îngrozit că cineva ar putea să-l observe.

Ceremonia religioasă a început.

Geneviève, cu un zâmbet vag pe buze, arunca din când în când priviri spre colțurile îndepărtate ale bisericii, când spre stânga, când spre dreapta, ezitare ce dovedea că mai mult ghicea prezența cuiva decât vedea acea persoană. O clipă l-a înălțat pe David ca să fie văzut.

Spaniolul urmărea ceremonia religioasă cu atenție, îngenunchind sau ridicându-se ritmic, murmurând rugăciunile, fredonând cântările și punctând liturghia cu câte un *amen* judicios plasat.

Jean și Laurent s-au privit: bărbatul se comporta asemenea lor cu prilejul căsătoriei de la catedrala Sainte Gudule. Nu exista nici un dubiu că el considera ceremonia personală.

— Iată-l pe tată, a șoptit Laurent.

— Nu arată rău, a spus Jean.

— Da, îți seamănă, a replicat Laurent.

Flatat, Jean nu a știut ce să răspundă.

— Mai mult, dacă văd bine, bebelușul promite să fie brunet, a continuat Laurent.

— Hm, hm... În orice caz, sunt încântat că Geneviève și-a găsit un amant.

— Și eu, l-a completat Laurent. Mai ales că are aceleași gusturi ca mine.

Jean a simțit că se sufocă. După cincisprezece ani de trai împreună, acest tip de compliment îl năucea mai mult decât cele din primăvara în care se întâlniseră. Laurent examina atitudinea posacă a lui Eddy.

— Chiar dacă soțul nu știe nimic, are îndoieli, pân-dește. Are o splendidă pereche de coarne.

— Da, în sfârșit!

Au izbucnit în râs.

Alături, spaniolul a tresărit și le-a aruncat o privire iritată.

Departe de a-i calma, indignarea acestuia le-a alimentat hohotul de râs, așa încât au fost obligați să iasă din biserică pentru a nu deranja ceremonia religioasă.

Ajunși afară, în piața Jeu-de-Balle, au urcat în mașină, unde și-au șters lacrimile de râs.

— Am șters-o la timp. Dacă Eddy Grenier s-ar fi apropiat de tine, sunt sigur că ar fi crezut că tu ești tatăl copilășului.

— Încetează cu povestea asta a asemănării...

— Haida-de, sare în ochi... Uite, chiar acum, în fața ta...

În acel minut, spaniolul ieșea din biserică, strecurându-se grăbit printre măturători și vagabonzi, temându-se să nu fie observat.

— Același păr, la fel de subțire și de zvelt, a conchis Laurent. De acord, nu semănați la față și cu siguranță vă deosebiți și în privința altor detalii pe care nu le pot verifica, deși aș avea chef.

— Prin urmare mă iubești în continuare?

— Să fii sigur, a șoptit Laurent ridicând din umeri. Și tu?

— Să ajungem acasă și am să-ți arăt...

Jean a pornit motorul și, nervos, agitat, plin de dorință a condus până în strada Lepoutre.

De fiecare dată când se întorceau de la bisericile unde îi spionau pe cei doi soți Grenier, Jean și Laurent făceau dragoste. De fiecare dată îmbrățișările lor erau comandate de sentimente inedite. De fiecare dată se strecura și brutalitatea, o brutalitate controlată, desigur, care însemna „te doresc foarte mult” și care recrea magia primei îmbrățișări.

Nașterii lui David i-a corespuns o renaștere a cuplului lor. Jean și Laurent au uitat promisiunea făcută în pragul bisericii – să nu-i mai revadă niciodată pe Eddy și pe Geneviève – și au urmărit îndeaproape ceea ce se întâmpla în cartierul Marolles.

Bârfa Angelei dovedindu-se incompletă, Laurent și-a luat sarcina de a ancheta. Cum la Théâtre Royal du Parc reperase colegi electricieni care locuiau în cartierul Marolles și-a făcut un obicei din a-i însoți în anumite cafele, mergând chiar până la a se arăta amator de bowling.

Astfel, în câteva săptămâni, a reușit să afle mai multe. Spaniolul nu era spaniol, ci italian, se numea Giuseppe și era și el însurat. Ceea ce explica rezerva lui extremă.

Dacă nimeni nu remarcase legătura ei cu Giuseppe, oricine o vedea pe Geneviève împingând căruciorul,

frumoasă, energică, hotărâtă putea sesiza că înflorise din punct de vedere senzual și afectiv.

În fine, Angela a anunțat că, în timpul certurilor pe care le auzea prin pereți, Geneviève cerea divorțul.

— Individul refuză pentru că fără ea nu va mai avea un ban. Dar Geneviève îi ține piept, nu o mai recunosc...

— Angela, crezi că are un amant?

— *Scherzate!*¹ Când ai lângă tine un asemenea *pezzo sarebbe giudizioso*² să-ți iei un amant, dar nu ea! *Santa Madonna...*

De îndată ce Angela a părăsit magazinul, Jean s-a întors spre Laurent și i-a șoptit emoționat:

— Geneviève a noastră se luptă.

— Da. Sunt mândru de ea.

— Va reuși oare?

— Dacă ai vedea-o cu David în brațe ai fi sigur că va reuși, a spus Laurent.

Jean și Laurent discutau despre Geneviève, Eddy, Giuseppe, David, Minnie, Johnny și Claudia de parcă ar fi fost vorba despre propria familie. Fără să-și dea seama, povestea celuiilalt cuplu, căsătoria geamănă făcea parte din viața lor. Deveniseră prieteni apropiați.

Niciodată nu le trecuse prin minte că, dacă ar fi auzit numele lor – Jean Daemens și Laurent Delphin – cei din familia Grenier nu ar fi știut despre cine este vorba.

Angela, între două bârfe, l-a informat pe Jean că vecina ei urma să se mute; deși soțul ei refuza să își dea acordul pentru divorț, avea să îl pună în fața faptului

1 Glumiți! (it.). (N. tr.)

2 ...specimen ar fi și cazul (it.). (N. tr.)

împlinit și să se mute, luând cu ea și copiii. Jean a încercat să-și ascundă bucuria și, profitând de faptul că Angela pleca să facă niște cumpărături, i-a telefonat lui Laurent să-i dea vestea.

Seara, au sărbătorit evenimentul la L'Écailler du Roi, din Place des Sablons unde, în mijlocul unui decor albastru care te ducea cu gândul la mare, nu s-au zgârcit la șampanie. Ce muncitor, ce menajeră locuind în clădirile igrasioase din cartierul Marolles și-ar fi imaginat că în partea simandicoasă a orașului doi domni galanți, la masa unuia dintre cele mai scumpe restaurante din capitală, sărbătoreau emanciparea unuia dintr-ai lor?

Luna următoare s-au gândit cum ar putea să o ajute pe Geneviève să se instaleze fără a trezi suspiciuni, continuând să se ascundă îndărătul cadourilor lor. Au urzit mai multe scenarii când, marți, Angela a izbucnit în fața lui Jean, în magazin:

— Ah, *signore* Daemens, Eddy Grenier a avut un atac! Poc! Hemoragie cerebrală.

— A murit?

— Nu. La urgențe. La reanimare. Sper că Bunul Dumnezeu o să-l trimită pe *questo diavolo* în iad.

— Asta nu e ceva foarte catolic, Angela.

— Lui Eddy nu-i va fi acolo mai *caldo* la fund decât aici: mereu a avut călduri. *Almeno*, va plăti pentru porcăriile sale. *Si, lo so*, nu e prea creștinește ce spun dar *questo monstro* nu era nici el creștin atunci...

Jean a iertat-o cu atât mai mult cu cât era de acord cu ea.

Timp de câteva ore, Jean și Laurent au dorit cu ardore decesul lui Eddy fără să fie tulburați de cruzimea dorinței lor: se temeau ca incidentul să nu întârzie ferircirea lui Geneviève.

Angela, cu prilejul flecărelii zilnice, a evocat întâi o stare staționară. Apoi a anunțat „o ușoară ameliorare”. În fine, a trâmbițat – ca pe o victorie – că Eddy fusese transferat de la reanimare în salonul pentru cardiaci. Pe măsură ce zilele treceau, Angela, fără să-și dea seama, uitase de blestemul ei adresat lui Eddy și percepea boala acestuia cu ochii vecinei sale, savurând o minimă îmbunătățire, dorind o convalescență rapidă; chiar și așa, luată de val din pricina inimii ei bune, nu i-ar fi dus fiori tipului pe care îl detesta.

După câteva săptămâni, lovind cu mătura de podea, Angela a spus:

— V-am vorbit, domnule Daemens, de vecina mea, o femeie cumsecade pe nume Geneviève Grenier?

Jean s-a crispat: se mira mereu că Angela nu-și amintea niciodată ce povestise – fără îndoială o consecință a faptului că trăncănea nonstop...

— Cea care trebuia să-și părăsească soțul? a întrebat el pe un ton nonșalant.

— *Ecco!* Nu-l mai părăsește.

— Ce spui?

— După ce a stat la spital, se întoarce acasă. Va trebui să-l educe din nou.

— Există instituții.

— Asta i-am spus și eu, *signore* Daemens! *Parola per parola*¹, asta i-am spus. Și știți ce mi-a răspuns? Că este tatăl copiilor ei, că nu-și va ierta dacă îl va părăsi *in questo stalo*, că renunță la celelalte proiecte ale ei. De fapt, nu prea am înțeles ce anume *suggurisce* prin „celelalte proiecte ale ei” fiindcă, în afară că se va muta, *no ha menzionato* că o să-și schimbe meseria... de altfel, trebuie să

1 Cuvânt cu cuvânt (it.). (N. tr.)

merg la spital să o ajut, i-am promis. La ora cinci. Vă supărați dacă *tolgo* câteva minute? Am să le recuperez mâine.

— Am o idee și mai bună: te las la spital fiindcă trebuie să livrez o diademă.

— *Fantastico!*

La ora cinci, Jean o conducea pe Angela la spitalul Saint-Pierre apoi, când aceasta a dispărut în hol, și-a parcat mașina în apropiere și s-a instalat într-o cafenea de pe Rue Haute.

O jumătate de oră mai târziu, Angela a reapărut cărând niște geamantane de carton.

Geneviève împingea un cărucior de infirm în care Eddy, fără vlagă, cu gura plină de bale, tremura ca un sac de carne la cea mai mică zdruncinătură; era paralizat pe partea dreaptă, de la ochi până la picior.

Deasupra acestui chip inert, se distinge fața lui Geneviève, la fel de inexpresivă, cu ten ca de ceară, buze palide, cu privirea fixată undeva departe, deconcertată.

Jean a vrut să alerge la ea și să urle: „Lasă-l, ți-a nenorocit viața și ți-o va nenoroci și mai mult. Du-te la Giuseppe, repede!”

Dar grija cu care împingea căruciorul ca să evite denivelările de pe drum, cu care verifica dacă pledul îl proteja de frig pe bolnav l-a convins că Geneviève nu va reveni niciodată asupra hotărârii sale. Sacrificându-și fericirea, se îngropa de vie într-un mormânt care se închidea îndărătul ei și, cu generozitate sinucigașă, prefera mila pentru Eddy iubirii pentru Giuseppe.

Geneviève a trecut la câțiva metri distanță de el; văzând-o cum se îngrijea de acel deșeu uman care devenise Eddy, Jean a înlocuit mânia cu admirația. Câtă dem-

nitare! „La bine și la rău“, rostise preotul sub vitraliile strălucitoare ale catedralei Sainte Gudule. Și ea luase în serios acest angajament.

Își ținea cuvântul dat. Binele fusese scurt. Răul, deja prezent, se anunța copios. Jean se considera un nenorocit... Ar fi în stare de o asemenea abnegație?

Impresionat, s-a urcat în mașină și a mers multă vreme prin tunelurile care înconjoară orașul, fără scop, fără motiv, gânditor.

Când a aflat că Geneviève s-a răzgândit, Laurent a fost de asemenea tulburat. Cum este posibil să pui orice altceva mai presus decât propria fericire? Nici nu și-ar fi închipuit... Geneviève îi contrazice pe amândoi, îi obligă să gândească altfel.

În aceeași seară Jean l-a întrebat pe Laurent:

— M-ai iubi dacă aș fi infirm?

— Nu știu. Mi-ai adus numai bucurii. Dar tu?

— La fel.

Au căzut pe gânduri, iar Laurent a conchis:

— De fapt nu avem nici un merit că ne iubim...

Jean a fost de acord.

S-au privit străbătuți de idei contradictorii. Trebuia să ridice obstacole ca să-și măsoare afecțiunea? Absurd! Au pus capăt discuției și au mers la cinema.

Lunile care au urmat au confirmat abnegația lui Geneviève.

Laurent, care obișnuia să meargă împreună cu colegii în barurile din cartierul Marolles, îl întâlnea adeseori pe Giuseppe și de fiecare dată acesta era mai posac, mai necăjit.

— Patronul de la Perroquet crede că Giuseppe se gândește să se întoarcă în curând în Italia, i-a povestit

într-o bună zi lui Jean. Ca să explice de ce are o față tristă spune că îi este dor de țară.

— Ce ghinion... Și David? Nu-și va cunoaște adevăratul tată?

— Asta-i soarta bastarzilor: mama decide.

Evenimentele triste – cronică unei catastrofe anunțate – au răcit interesul lor pentru familia Grenier.

Aproape fără voia lor s-au îndepărtat, și-au făcut noi prieteni, au călătorit mai des.

Probabil că se temeau... Care dintre noi, tot frecventând nefericirea, nu s-a temut că se va molipsi?

Apoi, când descoperim că nefericirea nu este un virus transmisibil, nu ne temem de nefericire, ci de felul în care vom reacționa în fața nefericirii. Inerția care ne reține în situațiile dificile deschide poarta forțelor negative din noi, cele care ne invită să contemplăm vidul, cele care ne determină să ne aplecăm asupra acestui crater clocotitor, să ne apropiem de lava din adâncuri, să-i respirăm suflarea fierbinte și fatală...

Dintr-un reflex vital, Jean și Laurent s-au îndepărtat.

Au trecut mai mulți ani.

Jean și Laurent se apropiu de cincizeci de ani, vârstă incomodă pentru bărbați, căci începe numărătoarea inversă: viitorul nu le mai apare de necuprins, ci doar timpul care le mai rămâne de trăit. Acum își doreau să încetinească timpul, nu să-l zorească.

Ar fi rămas uimiți dacă li s-ar fi reamintit că în urmă cu zece ani vorbeau despre Geneviève zilnic.

Deși se iubeau în continuare, aveau obișnuința acestei iubiri, n-o mai considerau un miracol. În ceea ce îi privește, fiecare se întreba cum ar fi fost dacă nu l-ar fi

preferat pe el tuturor celorlalți... Aceste întrebări vertiginoase nu primeau, firește, răspunsuri, ci le întristau viața de zi de zi.

La magazinul L'Atout cœur, Jean nu mai asculta cancanurile povestite de Angela, cu atât mai mult cu cât aceasta se mutase din Rue des Renards și, prin urmare, avea alți vecini.

Într-o bună zi, pe când aranja niște diademe în vitrină, i s-a părut că are vedenii. De cealaltă parte a vitrinei, o femeie cu figură cunoscută îi arăta o brățară de lapis-lazuli unui băiat frumusețel de vreo zece ani. Jean nu știa pe cine să privească mai întâi, mirat să o vadă pe Geneviève vioaie, cu ochii sclipind, ca orice mamă fericită și extaziat în fața frumuseții fiului...

Ieșiți la plimbare pe strada cu magazine, David și Geneviève comentau bijuteriile etalate fără să bănuiască atenția pe care, de cealaltă parte a vitrinei, le-o acorda Jean, protejat de umbra magazinului.

Frumusețea lui David l-a tulburat.

Cei doi curioși și-au continuat drumul, iar Jean ar fi trebuit să iasă din magazin ca să-i ajungă din urmă, să-i roage să intre, să privească bijuteriile, să le probeze... Dar, împietrit, nu a reacționat, vitrina magazinului fiind ridicată ca o frontieră de netrecut, ca un zid care despărțea trecutul de prezent.

La cină, când i-a povestit întâmplarea lui Laurent acesta l-a ironizat apoi a continuat:

— Și e chiar așa de frumos David ăsta?

— E adevărul adevărat.

A doua zi Laurent l-a mai întrebat o dată:

— David e frumos?

Jean a aprobat și s-a străduit să i-l descrie.

După încă o zi, Laurent a revenit cu întrebarea:

— Foarte frumos? În ce constă frumusețea lui?

Acum Laurent îi puna mai multe întrebări într-o oră.

Jean a înțeles că nu putea să îi dea răspunsul așteptat și i-a propus altceva:

— Vrei să îl vezi? Ce-ai zice dacă am merge să-l pândim în fața casei lui?

Laurent pur și simplu a explodat de bucurie.

La patru și jumătate se aflau în mașina lor, parcată în cartierul Marolles, Rue Haute, chiar sub streșina casei unde locuia Geneviève.

Deodată a apărut băiatul, iar Jean i l-a arătat cu degetul lui Laurent.

Cu ghiozdanul în spate, părea că nu merge, ci că dansează, trupul îi era la fel de le ușor ca și starea de spirit.

Laurent, aplecat în față, cu ochii mari, cu respirația tăiată îl contempla pe băiat și se îmbujora la față.

Simțind extrema emoție a prietenului său, Jean s-a întors spre acesta siderat. Venele de pe gât i se umflaseră.

Băiatul a traversat zâmbind, s-a pierdut pe Rue des Renards, a intrat – sau mai degrabă a sărit – în casă.

Laurent și-a regăsit respirația normală.

— Sunt sigur că, dacă ai fi avut un fiu, ar fi semănat cu David.

Atunci Jean a înțeles măsura iubirii pe care i-o purta amantul său.

Au rămas multă vreme nemișcați, cu degetele împreunate, cu ceafa pe tetieră, cu privirea tulburată. În emoția lor exista puterea afecțiunii care îi copleșea, dar și frustrarea, regretul intens și abisal, de a nu avea copii.

— Îți lipsește atât de mult? a șoptit Jean.

— Un copil?

— Da...

— Ceea ce îmi lipsește este un micuț care să fie tu în miniatură, un Jean de buzunar care ar avea nevoie de mine, pe care aş putea să-l iubesc fără nici o rezervă și fără să te îndepărtez cumva. Am resurse mari de iubire, să știi, am mult material de rezervă.

Laurent a zâmbit, relaxat că a știut să exprime ceea ce simțea și l-a întrebat îngrijorat pe Jean:

— Dar tu?

Jean nu a răspuns. Niciodată nu-și frământase mintea cu vise, cu decepții, cu vorbe, încă și mai puțin cu aceste cuvinte. S-a eschivat:

— Într-atât de sentimental ești, dragul meu Laurent?

— În loc să-mi răspunzi, mă ironizezi. Dar tu?

Cum Jean tăcea mâlc, Laurent a rostit cuvintele atât de rar de parcă s-ar fi adresat unuia greu de cap:

— Dar tu?

— Eu... eu nu-mi permit să mă gândesc la ceea ce te gândești tu. Asta m-ar face să mă plâng că sunt homosexual, să mă văicăresc, să...

— Deci totul e minunat?

— Nu, dar mă port ca și când ar fi.

— De fapt, ești de acord cu mine. Spune-o! Spune că ești gelos pe acești hetero care se reproduc printr-o zvâcnire a șoldurilor, chiar dacă nu se iubesc! Spune că ai dori să ai un puști care să ne alerge printre picioare, un puști în care să descoperi trăsăturile noastre, ale amândurora. Spune-o! Spune-o odată!

Jean i-a zâmbit lui Laurent; încet, aproape obligat, a încuviințat din ochi; imediat a simțit că îi dau lacrimile; fără să înțeleagă de ce, a început să plângă în hohote. Laurent l-a strâns la piept și l-a încurajat să se descarce.

Derutantă blândește...

Când și-a venit în fire, Laurent a trecut la volan, apoi a comentat:

— Din fericire acest puști nu ne-a văzut! Ce-ar mai fi râs de emoția a două mătuși bătrâne...

Din ziua aceea, David a devenit cel mai norocos băiat din cartierul Marolles. Dacă alerga pe stradă, găsea o bancnotă pe caldarâm. Când nu câștiga locuri la cinema prin tragere la sorți, obținea invitații la teatru trimise de nu știu ce asociație caritabilă care veghea la dezvoltarea culturală a tineretului. Ce altă cutie poștală primea atâtea exemplare gratuite – discuri, parfumuri, cărți – pe cât primea cutia poștală a familiei sale?

Poștașul lăsa pe prag cadouri din partea consiliului popular: bicicletă, rachetă de tenis, patine cu rotile. În primăvară, i s-a oferit – sub pretextul că un mecena anonim apreciasse rezultatele sale la învățătură – o călătorie în Grecia, însoțit de o persoană aleasă de el. Evident, a mers la Atena împreună cu mama lui. Acest noroc a creat legenda: el, care avea o sumedenie de prieteni datorită firii sale vesele, devenea cel care trebuia să fie frecventat pentru bafta lui; și oamenii maturi îl solicitau, cerându-i cifre înainte să joace la loto.

David, împreună cu vreo treizeci de prieteni, a avut în luna iunie prima sa comuniune. În spațioasa biserică a emigranților polonezi – Notre-Dame-de-la-Chapelle, Jean și Laurent s-au amestecat în mulțimea de adulți – părinți, unchi, verișori – care îi sărbătoreau pe adolescenți, așa că nu a fost nevoie să se ascundă și au stat o oră întreagă în primul rând ca să-l admire pe David.

De atunci, nu a trecut o zi fără să se gândească la David. Laurent părăsise Théâtre Royal du Parc pentru a

fi intentent la Salle des Galeries, un teatru de nișă, unde se jucau piese bulevardiere, așa încât i se alătura deseori lui Jean la L'Atout cœur în timpul pauzelor fiindcă între cele două locații erau doar douăzeci de metri; beau ceva, discutau despre tot și despre nimic – despre David – apoi fiecare se întorcea la munca lui.

Într-o după-amiază, în timp ce degustau ceaiul pe care i-l adusese o prietenă din Japonia, clopoțelul de deasupra pragului a sunat și au rămas interziși, cu lingurițele în mâini.

David tocmai intrase în încăpere.

Avea cincisprezece ani, părul negru buclat, buze de culoarea cireșii, un glas vioi care răsuna când din piept, când din gât, ezitând între subțirimea celui de copil și tonul grav de adult.

— Bună ziua, a spus el închizând ușa.

Surprinși în flagrant delict – de ce? – Jean și Laurent au fost incapabili să răspundă printr-o vorbă, printr-un gest.

Fără să se intimideze, David s-a apropiat și le-a oferit un zâmbet care a luminat magazinul.

— Caut un cadou.

Jean și Laurent erau cu ochii zgâiți la tânăr.

— În curând va fi Ziua Mamelor.

Jean, făcând eforturi enorme ca să regăsească o atitudine normală, a scuturat capul ca și cum aparținea rarilor inițiați care știau că pe 15 urma să fie Ziua Mamelor.

— Mama adoră magazinul vostru, a continuat David, reconfortat de acest început de reacție.

Auzind cuvântul „vostru”, Jean și Laurent s-au înroșit.

— O, nu este magazinul meu, este al lui Jean, a spus Laurent dezmeticindu-se.

Jean și-a privit amantul stupefiat. La ce bun această observație? Nu-și avea rostul! Ce insinua Laurent? Că refuza cuplul lor? Voia să pară hetero în fața adolescentului?

Furios, Jean se pregătea să ceară o explicație lui Laurent, când acesta i-a tăiat fără echivoc avântul cerându-i pe un ton imperios:

— Ocupă-te de domnul. Eu îmi termin ceaiul.

Jean, dându-și seama că uitase de David, și-a revenit și i-a arătat vitrinele.

— Spuneți-mi ce i-ar plăcea mamei dumneavoastră.

L-a încurajat pe David să îl însoțească.

Laurent s-a așezat ca să-l poată contempla pe nou-venit.

David, vesel, se exprima cu precizie, în fraze elegante, explicând ceea ce îi plăcea și ce nu. Nu era nici greoi, nici stângaci, își știa locul, stabilea o legătură cu persoanele care îl însoțeau.

Tot mânuind inele, lănțișoare și cercei pentru a le arăta adolescentului, Jean înțelegea acum intervenția lui Laurent: din delicatețe îi cedase privilegiul de a se întreține cu David.

În același timp, Laurent, liniștit, putea să îi spioneze pe îndelete.

David, examinând o brățară care îl fermecase, s-a înfiorat descoperind minuscule etichetă agățată de închizătoare.

— Acesta este prețul?

Pălise văzând cifra care însemna salariul mamei sale pe două luni.

— Nu, nu este prețul: este numărul de inventar al obiectului, a răspuns Jean fără să clipească.

— A, da, a spus David nu foarte convins.

— De îndată ce veți alege, voi merge în birou să văd ce sumă corespunde acestui număr.

David, bănuind în continuare că nu are suficienți bani, a insistat pe un ton neutru:

— Această brățară, de exemplu, cât costă?

Jean s-a îndreptat spre biroul său și l-a întrebat pe un ton detașat:

— Ce buget ați alocat cadoului dumneavoastră?

David a pălit, apoi a bolborosit din vârful buzelor, conștient că este ridicol:

— Cincizeci?

Jean și-a deschis registrul cu un gest de profesionist, prefăcându-se că se uită după număr și a conchis:

— Cincizeci? Aveți o marjă: aceasta costă jumătate – 25.

— 25? a icnit David care nu îndrăznea să-și creadă urechilor.

— Da, 25. Și fiindcă este prima oară când cumpărați de la noi, pot să vă fac și o mică reducere... Să zicem 22. Nu mai puțin. Asta e, tinere, 22.

Lui David i-au strălucit ochii.

Jean și Laurent și-au făcut semn cu subînțeles: brățara făcea de optzeci de ori mai mult. Dar nici unul dintre ei nu ar fi mărturisit-o nici sub tortură.

Jean i s-a alăturat.

— Nu vă grăbiți să luați o decizie. Țin registrul deschis și, de îndată ce găsiți ceva care vă place, vă spun prețul.

— O, vă mulțumesc, domnule! a exclamat David.

Adolescentul a privit cu alți ochi splendorile devenite dintr-odată accesibile și a început cu entuziasm o a doua prospectare.

Jean nu-l scăpa din priviri.

— Mama dumneavoastră colecționează bijuterii?

— O, nu, a răspuns David. De îndată ce primește ceva bani, ni-i dă nouă, nu se gândește la ea.

— Și tatăl dumneavoastră?

Întrebarea fusese pusă de Laurent care, la adăpostul întinericului, nu se putuse abține. David s-a întors către el.

— Tatăl meu este infirm, domnule. Ar vrea să aibă grijă de noi dar este înțepenit într-un fotoliu cu rotile. Abia poate vorbi.

— Îl iubiți?

David s-a crispat, indignat și jignit.

— Desigur, domnule. Bietul meu tată... Dacă el nu a avut noroc, eu am norocul să îmi fie tată.

Jean și Laurent au rămas fără glas câteva minute bune. În lumea pe care o povestea David, Eddy era adevăratul lui tată iubitor, care își venera soția și ar fi muncit din răspuțeri dacă nu ar fi fost lovit de soartă. Câtă naivitate... Atâta candoare i-a înduioșat pe cei doi bărbați, care îl priveau pe băiat nu ca pe un adolescent, ci ca pe un înger coborât printre demoni.

După o jumătate de oră, David se blocase într-o dilemă: ezita între splendida brățară și niște cercei cu smarald. Cei doi amanți s-au privit roșind, cu tâmpile zvâcnind: amândoi doreau ca David să aleagă cerceii cu smarald, cel mai scump obiect din magazin. Era o disproporție atât de mare între prețul real și cel pe care băiatul și l-ar fi permis încât se felicitau dinainte. Era o minciună splendidă!

— Mă întreb dacă... a șoptit David.

— Da?

— Chiar sunt smaralde?

Jean dorea să-l ajute pe tânăr, nu să-și bată joc de el. Cu atât mai mult cu cât acesta nu era idiot.

— Aveți dreptate, tinere. La prețul acesta, nu cumperi un smarald. Totuși atenție: nu sunt nici false! Dacă dai cu ele de pământ, nu se vor sparge.

— A, da? a rostit David.

— Da. Este vorba despre o piatră semiprețioasă care provine din Brazilia și care înlocuiește smaraldul. Se cheamă *emerodino*. Când o vezi, o pipăi, te poți înșela, toată lumea se înșală, chiar și profesioniștii. Ar fi nevoie de analize chimice ca să le distingi. Prefer să nu mint.

— Mulțumesc.

— Asta nu înseamnă că nu puteți să îi spuneți mamei dumneavoastră că este vorba de smaralde.

— O, nu. Nu ar înțelege cum de am reușit să le cumpăr.

— Cum doriți.

După ce David s-a îndepărtat, ținând comoara în mâini, nu înainte de a le mulțumi de mii de ori, ca și când era conștient cât de mult le datora celor doi domni, Jean și Laurent s-au păbușit în fotolii epuizați.

— Îți dai seama? A intrat aici...

— Ne-a vorbit...

— David!

— Bravo pentru găselnița cu *emerdino*: eram gata să mușc momeala.

Jean s-a ridicat și a privit spre Galerie de la Reine care mai purta încă, în atmosfera sa, trăsăturile lui David, apoi l-a fixat pe Laurent.

— Dacă ni s-ar întâmpla o nenorocire, aș vrea ca tot ce avem să îi rămână lui David.

Laurent s-a ridicat.

— Ce spui?

— Imaginează-ți că suntem în avion și comandantul ne semnalează o problemă tehnică ireparabilă, a continuat Jean. Ei bine, înainte să ne prăbușim vom avea două consolări: cea de a muri împreună și cea de a-l face bogat pe David.

— Sunt două sute la sută de acord cu tine.

A doua zi au mers la notar și au redactat amândoi un testament identic: cel care va supraviețui va moșteni bunurile celuilalt, iar când va muri, averea îi va reveni lui David Grenier.

Seara au desfăcut trei sticle de șampanie și, ridicând cupele, au rostit mai multe discursuri adresate băiatului îndepărtat, care nu bănuia nimic, și au făcut dragoste până în zori.

În fiecare an, David venea la magazinul lor de Ziua Mamelor. Se transforma în bărbat fără să piardă vioiciunea și proștețimea copilului – ceea ce îl făcea nu doar demn de admirație, ci și emoționant.

În fiecare an, David îi regăsea pe cei doi negustori pe care nu îi mai văzuse de un an, gândea el, fără să știe că îl urmăriseră. Când se întorcea de la liceu, când făcea sport, când participa la serbările de sfârșit de an școlar – nici una dintre aparițiile sale în public nu le scăpase lui Jean și lui Laurent, care se strecurau prin mulțime fără ca Geneviève sau David să îi observe.

Își interziceau să facă mai mult. Atașamentul lor pentru David și pentru Geneviève trebuia să rămână ascuns, asemenea căsătoriei lor, în catedrala Sainte Gudule, cu treizeci și cinci de ani în urmă. Desigur, odată,

când David și-a arătat interesul pentru arta dramatică, Laurent i-a propus să meargă să viziteze culisele teatrului; o a doua oară, Jean i-a sugerat să vadă o capodoperă cinematografică ce rula în apropiere; din fericire, celălalt veghea îndeaproape și intervenea: nici nu se punea problema să se creeze vreo legătură – camaraderie sau prietenie – cu David! Îi urmăreau viața, dar a lor trebuia să rămână deoparte.

La optsprezece ani, David a vrut să își cumpere o motocicletă de ocazie. Cei doi amanți au tresărit, temându-se să nu aibă un accident. Seara treceau pe Rue des Renards, unde locuia Geneviève, pentru a verifica dacă motocicleta staționa intactă la locul ei, legată de un stâlp, aproape de intrare; de îndată ce zăreau caroseria albastră, răsufiau ușurați.

Ceea ce nu ar fi bănuir s-a întâmplat într-o zi de marți a lunii noiembrie.

Deschizând ziarul la „Fapt divers“ au aflat că nu departe de Gare du Midi – rău famată – izbucnise o încăierare soldată cu răniți și un mort – un licean pe motocicletă care nu avea nici o legătură cu reglarea de conturi.

Jean și Laurent au pălit: David?

Cum articolul nu preciza numele, au sărit în mașină. Desigur, în drum spre cartierul Marolles și-au râs de spaima lor, s-au liniștit spunându-și că existau zeci, sute de tineri care aveau o motocicletă; totuși se prefăceau nepăsători fără să fie cu adevărat; o presimțire teribilă, copleșitoare le întârea convingerea că lui David i se întâmplase o nenorocire.

Aveau dreptate. Când au ajuns în apropierea clădirii, nu numai că motocicleta lipsea, dar vecinii depuneau flori lângă perete.

David murise fiindcă derapase încercând să-i evite pe bătașii beți.

La biserică, la slujba de înmormântare, vezi rareori atâtea chipuri sincer necăjite. David era idolatrizat; cei care îl întâlneau – indiferent care le era vârsta ori sexul – simțiseră farmecul lui ca pe o vrajă și nu acceptau să dispară.

Johnny, Minnie, Claudia – fratele și surorile lui – sufereau și se străduiau să păstreze o minimă decență; la capătul puterilor, cu ochii umflați de plâns, ar fi vrut să rămână singuri cu nenorocirea care se abătuse asupra lor; îi dureau să fie obligați să o trăiască în public. Din fericire, soția și soții lor dovedeau înțelegere și aveau grijă de copii – nepoții și nepoatele lui David, copleșiți că își pierduseră tânărul unchi – și îi primeau pe cei invitați să participe la înmormântare.

Geneviève nu plângea. Țeapănă și palidă, ca o statuie de marmură, își împlântase privirea undeva deasupra mulțimii. Nu exprima nici o emoție, nu privea pe nimeni, răspundea mecanic condoleanțelor, strângând buzele, de parcă fusese înlocuită de o păpușă.

În capătul rândului, Eddy stătea ghemuit în fotoliul cu roțile. Pe fața lui lipsită de expresie nu se putea citi nimic. Era copleșit? Sau era mulțumit că fiul ilegitim dispăruse? Gândurile sale se repliaseră, chircite în trupul infirm.

Jean și Laurent și-au păstrat demnitatea în timpul slujbei, dar s-au prăbușit în momentul în care a fost ridicat coșciugul. Gândul că David, David al lor, frumosul și tânărul David zăcea fără viață în cutia de lemn pe care o duceau prietenii lui în biserică... Au fugit din răspuneri, lăsând scaunele răsturnate îndărătul lor, au ajuns

pe esplanadă înaintea cortegiului, s-au năpustit în mașină, apoi s-au refugiat acasă unde, cu obloanele trase, s-au lăsat în voia disperării.

Cei doi domni se schimbaseră.

Până acum, soarta îi protejase, dar această tragedie le amortise vigilența. Nu și-au mai ascuns ridurile, părul cărunț și melancolia. Îmbătrâniseră dintr-odată.

Existența lor își pierduse rostul.

Odată trecut de șaizeci de ani, Laurent s-a pensionat, fiindcă meseria nu-l mai pasiona.

Așa cum se întâmplă adesea, încetarea activității s-a dovedit fatală. Laurent se plângea de dureri de cap, apoi de leșinuri; în fine, un control medical a scos la iveală o scleroză în plăci, boală care deține o particularitate odioasă: variabilă, evoluția ei rămâne imprevizibilă. Laurent, deși condamnat, nu știa cât mai avea de trăit: un an sau douăzeci.

La începutul martiriului său, i s-a alăturat lui Jean la magazin încercând să-l ajute. În cele din urmă durerile l-au obligat să stea la pat. Se folosea de cârje. Apoi i-a fost comandat un scaun cu roțile.

Când a fost livrat în Rue Lepoutre, Laurent a spus plin de venin:

— Ei bine, Jean, tu care te întrebai într-o bună zi cum ai reacționa pus în fața unei asemenea încercări, ai acum prilejul s-o experimentezi...

Jean s-a apropiat de Laurent și i-a pus un deget pe buze.

— Este o încercare pentru tine. Nu pentru mine. Eu nu mă străduiesc să mă ocup de tine, nu sacrific nimic, eu te iubesc.

Totuși Laurent, care nu suporta defel regresivitatea sa, nici felul în care era privit de ceilalți, devenea agresiv, le căuta nod în papură prietenilor care îl vizitau, crea un deșert în jurul lui: apoi, asemenea unui copil nedreptățit, cuprins dintr-odată de spaimă, se plângea. Ultima sa putere, ultima sa dovadă de virilitate era să muște, să rănească, să ucidă cu vorbele. Numai mânia creștea în el.

Atunci Jean s-a gândit să cumpere un conac în Provența pentru a regăsi îndepărtarea, soarele, natura... Pacea poate? A cumpărat o casă din secolul al XVIII-lea, a numit un administrator la magazinul din Bruxelles și s-a instalat împreună cu Laurent în Franța.

Când, în ajun de Crăciun, Laurent s-a prăpădit, Jean a dorit să se sinucidă. Apoi, lângă bradul strălucitor sub care zăceau cadourile rămase împachetate, a făcut o listă cu cei care trebuiau anunțați, ce anume are de făcut, și-a pus ordine în afaceri... Ar fi fost o dovadă de slăbiciune să dispară și să lase în seama unor anonimi aceste sarcini ingrate! Din respect pentru acești necunoscuți, și-a amânat sinuciderea.

S-a întors la Bruxelles cu trupul lui Laurent, a cumpărat două morminte la cimitirul Ixelles, a organizat o scurtă ceremonie.

Notarul l-a pedepsit cu lectura unui document despre care nu și-ar fi dorit niciodată să audă: îl moștenise pe Laurent. Profitând de întâlnire, omul legii l-a sfătuit să redacteze un al doilea testament fiindcă cel existent devenise caduc în măsura în care se referea la doi morți: David și Laurent.

Jean s-a gândit. În ultimii ani, agonia lui Laurent îi izolase de prieteni, de foștii clienți, de familia sa îndepărtată. Nimeni nu se solidarizase calvarului său. Cine fusese generos? Față de cine să-și arate bunătatea?

I-au venit în minte mai multe variante, toate posibile, nici una care să reziste. Extenuat, se pregătea să-l roage pe notar să-i prezinte instituții de caritate, când o imagine i-a trecut prin fața ochilor: Geneviève ieșind din spital și împingând căruciorul cu roțile în care stătea Eddy paralizat. Ea l-ar fi înțeles! Ea ar fi simțit la fel! Nu-și consacrase ea restul vieții unui infirm, nu îi pierduse ea pe cei dragi, pe Giuseppe care se exilase în Italia și, mai ales, pe David? David al ei? David al lor... Laurent îl iubea atât de mult...

A izbucnit în râs.

Notarul a crezut că a pățit ceva.

— Vă simțiți bine, domnule Daemens?

— Foarte bine.

De vreme ce pentru Laurent David era simbolic fiul lui Jean, atunci el trebuia să o considere pe Geneviève mama fiului său.

— Imaginați-vă că adineauri m-am însurat, mai mult sau mai puțin, și am să îi las totul acestei femei.

Așadar, Jean și-a dictat testamentul care o transforma pe Geneviève Grenier, născută Piastre, măritată pe 13 aprilie la catedrala Sainte Gudule, în moștenitoarea lui.

Apoi a hotărât să se lase să moară.

Vai, sănătatea lui bună i se opunea. Nu putea face nimic. Tristețea, plictiseala, dezgustul erau suficiente pentru a-i otrăvi viața, dar nu pentru a i-o lua. Citind din lipsă de ocupație romane clasice, invidia epocile în care se putea muri de supărare... Principesa de Clèves suferea în mod eficace, eroinele lui Balzac, la fel... Nu-mai el nu. Femeile... a observat el. Înclinația spre durere să fie mai puternică la ele? Să fie sexul masculin cel care îl împiedica să moară din cauza sentimentelor?

După cinci ani de străduințe a căzut în sfârșit la pat din pricina unei gripe urâte. Pe cât de hotărât, pe atât de precaut, a avut grijă să nu cheme doctorul decât atunci când era prea târziu.

Când a înțeles că i se apropia sorocul, a închis ochii gândindu-se la Laurent și, fiindcă în străfundurile sale exista credința catolică infantilă, și-a dorit ca ceea ce învățase demult să fie adevărat: avea să-l reîntâlnească pe bărbatul pe care îl adorase.

A murit plin de speranță, cu zâmbetul pe buze.

*

Geneviève contempla din balconul vilei sale aleile cu nisip roz, verdeța străzii cochete unde lampadarele își amestecau globurile de sticlă cu frunzele castanilor. În costume de in, riveranii își plimbau cățeii, iar aceste animale de rasă rară, cu pedigree pur, defilau dezinvolve, la fel de șic precum stăpânii lor. Geneviève tocmai se mutase în Rue Lepoutre, numărul 22.

„Se mutase“, să fie acesta cuvântul potrivit, deși casa conținea mai multă mobilă decât ceea ce adusese ea într-o camionetă din cartierul Marolles?

Curând aveau să i se alăture și copiii...

Iar ea tot nu dezlegase misterul binefăcătorului ei.

Jean arsese toate documentele, scrisori, albume de fotografii din casele sale care ar fi putut să îi povestească viața. Din bârfe, nu prea se lămurise fiindcă coproprietatea nu mai avea portăreasă și o societate de muncitori turci asigura serviciile de curățenie pe o durată de zece ani; mai mult, foștii vecini se mutaseră, cei noi nu întrezăriseră decât un bătrân solitar. Indiciile pe care le strân-

sese alcătuiau o poveste descurajantă, fără cap și fără coadă; după unii, Jean era un mizantrop; după alții, întreținea o misterioasă legătură cu o femeie căsătorită; alții spuneau – versiune încă și mai absurdă – că ar fi fost homosexual, că ar fi avut un prieten a cărui urmă o di-buiseră la cimitir. Oamenii sunt atât de răi... Un bărbat atât de viril, cum se putea vedea în acea fotografie! Nu și-l putea imagina în brațele altui bărbat...

Soneria a țârâit. Copiii sosiseră.

Trebuia să le explice.

Minnie a intrat prima, și-a îmbrățișat mama și, imediat, a început să se plimbe plină de admirație prin casă. Cinci minute mai târziu au apărut Johnny și Claudia; s-au străduit la început să propună o conversație anodină, dar apoi au început și ei să exploreze încăperile.

— Am pregătit ceaiul și am comandat o prăjitură, a anunțat Geneviève.

Când a rostit „am comandat o prăjitură” a simțit o tensiune, înțelegând că prin acest detaliu adoptase o atitudine de femeie bogată.

Așezați la masă au privit-o cu aceeași întrebare zurgăvită pe chip.

— Da, nu vă ascund acest lucru, dragii mei, am primit mult.

Și a enumerat în fața copiilor siderați bunurile mobiliare și imobiliare pe care le poseda; prin aceasta ținea să-și dovedească buna credință, să arate ceea ce știa și o făcea fără să fie timorată. În realitate pregătea terenul pentru ce va urma.

A tăiat prăjitura cu zmeură, specialitatea cartierului, a servit ceaiul. Spera să mai tragă puțin de timp.

— Dar de ce?

— De ce... ce? a articulat cu greutate Geneviève.

— De ce ți-a lăsat domnul acela toată averea?

Geneviève a privit atent cele trei chipuri. După expresia lor a deslușit că ei știau deja răspunsul. Cu siguranță, asemenea tuturor cu care discutase despre acest subiect, bănuiau că fusese amanta lui Jean Daemens, singura teorie care îi convingea.

Geneviève trebuia să lupte, să se justifice, să încerce să impună ceea ce era de neconceput – misterul pur.

Punând ceașca jos, s-a așezat mai bine pe scaunul înalt.

— Nu am să vă mint, copii!

Au privit-o atent, cu gura căscată, sorbindu-i cuvintele. Fără să înțeleagă ce se întâmplă cu ea, a continuat.

— Jean Daemens a fost amantul meu. Da, Jean Daemens a fost bărbatul pe care l-am iubit cel mai mult.

Șocată de ceea ce debitase, a șoptit: „Iartă-mă, Giuseppe!“

Cum ei așteptau, a continuat:

— Ne adorăm. Acum douăzeci și cinci de ani am vrut să vă explic, să vi-l prezint, să vă anunț că Eddy și cu mine ne vom despărți... apoi tatăl vostru s-a îmbolnăvit. Nu am putut să plec, am hotărât să am grijă de el...

Spre marea ei surpriză, vocea îi tremura. Se emoționase povestind această istorioară. Oare pentru că, ascunse sub minciuni, existau atâtea adevăruri?

Minnie și-a pus mâna peste cea a mamei sale printr-un gest indulgent și a întrebat cu voce liniștită, dar tristă:

— Mamă, de ce nu ne-ai spus după moartea tatei?

— Jean nu voia.

— De ce?

— Fiindcă era prea necăjit.

Că te-a pierdut?

— Nu numai.

Lui Geneviève i s-au aprins urechile: ştia ce urma să spună şi îi venea greu. În cele din urmă buzele au bolborosit:

— Jean a fost tatăl fratelui vostru David. Niciodată nu a putut trece peste moartea acestuia.

Apoi hohotele de plâns au sufocat-o. Nu a putut sfârşi povestea. La ce bun?

Copiii s-au repezit spre ea, au înconjurat-o, au mângâiat-o, încercând să o liniştească, tulburaţi de secretul mamei lor, bulversaţi de emoţia celei care de obicei nu îşi dezvăluia sentimentele.

Atunci Geneviève Grenier, cea cu ochii uscaţi, cea care de la moartea fiului ei David nu mai vărsase o lacrimă, Geneviève Grenier născută Piastre, căsătorită de cincizeci şi cinci de ani cu Eddy Grenier, pe 13 aprilie după-amiaza la catedrala Sainte Gudule s-a lăsat pradă sentimentelor, protejată de propria-i înşelăciune. A izbucnit în plâns, jelindu-şi viaţa irosită, iubirea pierdută şi fiul răpit de moarte.

Căinele

În memoria
lui Emmanuel Lévinas

În Hainaut, Samuel Heymann fusese zeci de ani medicul orașelului, practician auster, însă apreciat. La șaptezeci de ani a scos din șuruburi plăcuța de alamă care împodobește ușa mare de la intrare și i-a anunțat pe locuitori că nu va mai profesa. În ciuda protestelor acestora, Samuel Heymann a rămas neînduplecat: fiindcă se pensionase, vecinii săi trebuiau să meargă cinci kilometri până la Mettet, unde tocmai se instalase un tânăr coleg, recent ieșit de pe băncile facultății.

Vreme de cincizeci de ani, nimeni nu avusese vreun motiv să se plângă de doctorul Heymann, dar nimeni nu știa prea multe despre el.

Când m-am mutat în orașel, tot ceea ce am putut afla se referea la faptul că după moartea soției sale își crescuse singur fiica și că avusese mereu același câine.

— Același? am întrebat șocat.

— Da, domnule, același, mi-a replicat patronul de la Péterelle, singura cafenea din localitate, din fața bisericii. Un ciobănesc de Beauce.

Neștiind dacă negustorul își râde de mine, am continuat prudent conversația:

— În mod obișnuit, un ciobănesc de Beauce trăiește... zece sau doisprezece ani.

— Doctorul Heymann are un ciobănesc de Beauce pe nume Argos de peste patruzeci de ani. E vârsta pe care o am și vă confirm că i-am văzut mereu împreună. Dacă nu mă credeți, întrebați-i pe cei mai bătrâni...

Mi-a arătat patru moșnegi, slăbuți pe sub cămășile lor largi, cadrilate, care jucau cărți lângă televizor.

Văzându-mi fața stupefiată, patronul cafenelei a izbucnit în râs.

— Glumesc, domnule. Voiam să spun că doctorul Heymann a rămas fidel acestei rase. De fiecare dată când câinele lui credincios moare, își ia altul pe care îl numește tot Argos. Cel puțin este sigur că nu se înșală când îl ceartă.

— Câtă lene! am spus, furios că am căzut de fraier.

— Leneș? Totuși nu ăsta e cuvântul care îți vine în minte atunci când te gândești la doctorul Heymann, a bombănit bărbatul, ștergând teigheaua cu prosopul.

În lunile care au urmat am putut constata în ce măsură negustorul vorbăreț avusese dreptate: nu lenea era trăsătura definitorie a doctorului! Nici o relaxare nu îl caracteriza pe acest doctor care, la optzeci de ani, își plimba câinele mai multe ore pe zi, tăia lemne, prezida diverse asociații și avea grijă de vasta grădină care mărginea conacul său de piatră albăstruie îmbrăcat în iederră. În spatele acestei clădiri construite cu toată afectarea burgheză nu mai erau alte case, ci doar câmpuri, poiene, pâlcuri de copaci până la îndepărtata pădure Tournibus, o linie de un verde întunecat ce se pierdea la orizont. Aceasta alegere de frontieră, la capătul orașelului, i se potrivea lui Heymann, care trăia între două lumi, lumea umană și lumea animală, pălăvrăgind cu locuitorii și apoi plecând însoțit de câinele său pentru a profita îndelung de compania acestuia.

Când îi zăreai la colț de stradă erai frapat de alura lor bizară: doi domni de țară care înaintau, rustici dar eleganți, unul pe două picioare, celălalt pe patru labe, asemănători ca talie și ținută, mândri, bine făcuți, pășind siguri pe ei, echilibrați. Se îndreptau spre cei care se plimbau cu o privire încruntată, severă, aproape dură, care devenea binevoitoare de îndată ce distanța se micșora. Căutând diferențele între bărbat și câine, nu găseai decât simetrii suplimentare: dacă unul se îmbrăca în haine din catifea sau tweed, celălalt se mulțumea cu o blană deasă, amândoi purtau mănuși, primul cu adevărat, al doilea fiindcă natura îi pictase unele roșcate; dacă Samuel Heymann avea sprâncene negre și tenul palid, pe blana neagră a lui Argos o pată de bej scotea în evidență ochii, iar contrastul le conferea o mare expresivitate; aceste ființe orgolioase aveau același tors bombat și puternic, stăpânul avea la gât un fular, iar patrupelele o pată galbuie pe piept.

La început, mai mult mă întâlneam cu ei decât îi frecventam. Pasionat de plimbări, flancat de trei câini, aveam deseori prilejul să-i întâlnesc sâmbetele și duminicile când mă refugiam la țară.

La început, Samuel Heymann se mulțumea cu o reverență pur formală, câinele său arătându-se mai amabil față de ai mei; după cinci sau șase astfel de întâlniri, fiindcă insistasem să schimbăm câteva cuvinte, a avut o conversație prudentă, cea pe care un necunoscut o are cu alt necunoscut, fără să riște cel mai mărunț detaliu care să arate familiaritate. Atunci când a devenit mai cald – pentru că Argos se bucura de întâlnirea cu câinii mei –, am crezut că am câștigat partida. Dar când l-am salutat în orașel unde mergeam fără câini, nu mi-a răspuns; descifrarea universului mergea de la animal spre

uman: îi ținea minte pe câinii mei, pe care îi făcea plăcere să-i vadă, dar eu rămâneam o față neclară care plutea deasupra a trei lese. Am avut confirmarea în ziua în care m-am rănit în timp ce trebuluiam și patronul cafenelei m-a dus de urgență la fostul doctor. Când Samuel Heymann s-a aplecat asupra mea ca să vadă ce mă doare, am avut impresia că se adresa chestiunii medicale mai degrabă decât mie, că mă dizolvam în cazul pe care îl reprezentam, că se ocupa de problema mea de sănătate mai mult dintr-o necesitate morală decât din simpatie. Filantropia lui meticuloasă, inflexibilă, de comandă dovedea obligație și nu spontaneitate; expresie a voinței, intimidă.

Totuși, după câteva luni, în ciuda câtorva rateuri, a reușit să mă întâlnească independent de câinii mei. Apoi, când a aflat că sunt scriitor, mi-a deschis ușa.

Raporturile noastre au început să se definească sub semnul respectului. Îmi aprecia cărțile, îi adoram discreția.

Îl invitam la mine acasă, mă primea în casa lui. O sticlă de whisky ne servea drept pretext de când ne descoperisem această pasiune comună; așezați în fața șemineului, ne dădeam cu părerea despre cantitatea de malț care dădea gust prețiosului lichid, despre faptul că este uscat la foc de turbă, despre esența lemnoasă care alcătuaia butoiul; Samuel mergea până la a afirma că prefera distilerile situate la malul mării, pretinzând că whisky-ul îmbătrânea impregnându-se de aroma algelor, a iodului și a savorilor sărate. Pasiunea pentru acest alcool ne dezvoltase, în mod paradoxal, și cultura apelor minerale căci, pentru a ne delecta cu soiuri mai tari, acele „single casks” de 55 până la 65 de grade, aveam două pahare în

mâini – unul cu whisky și unul cu apă –, ceea ce făcea ca papilele noastre gustative să caute izvoarele care permitau degustarea ideală.

Când intram în încăperea în care Samuel Heymann stătea împreună cu câinele său, aveam totdeauna senzația că îl deranjez. Omul și animalul erau nemișcați, frumoși, nobili, cu o aură de tăcere, uniți prin lumina albă care se revărsa prin perdea. Indiferent de ora la care îi surprindeam, aveau aceeași atitudine, gânditori, visători, agitați sau obosiți... De îndată ce treceam pragul ușii, le tulburam postura, intruziunea mea forța tabloul să se însuflețească. Mirat, animalul ridica botul, își apleca spre stânga capul plat, ciulea urechile, apoi mă privea de sus cu ochii lui de culoarea alunei: „Ce indiscret! Sper că ai un motiv serios...” Mai puțin vioi, stăpânul își înfrâna un suspin, zâmbea, încropea o amabilitate care ascundea cu greu un „De data asta ce s-a mai întâmplat?” exasperat. Uniți printr-un conciliabul neîntrerupt, fiind de ani buni alături, zile și nopți, nu lăsau impresia să se fi plictisit unul de celălalt, bucurându-se de fiecare clipă împreună, ca și cum pentru ei nu exista nimic mai desăvârșit decât să fie unul lângă celălalt. Oricine își făcea apariția în fața lor distrugea un moment armonios, intens, bogat, plin de miez.

Dacă nu vorbeam despre cărți și whisky, discuțiile noastre se poticneau. Nu numai că Samuel nu priza subiectele generale, dar nu îmi povestea nimic personal, nici o anecdotă referitoare la copilăria, tinerețea sau la viața lui amoroasă, de ai fi crezut că octogenarul acesta se născuse alaltăieri. Dacă mi se întâmpla să schițez o confesiune, o primea, dar nu îmi întorcea mărturisirea prin nici o dezvăluire. Desigur, atunci când pomenea

de fîca sa, chipul imperturbabil se anima, îi lăuda reușita – conducea un cabinet de avocați la Namur – și nu o ascundea. Totuși, chiar și în acest caz, deși sincer, se mulțumea cu fraze convenționale. Așa încât ajunsesem să cred că niciodată nu se entuziasmasese pentru vreun lucru și că înțelegeam prietenia absolută când eram în fața perechii pe care o forma cu câinele său.

Vara trecută o serie de turnee în străinătate mă obligaseră să părăsesc țara timp de mai multe luni. În ajunul plecării mele, i-a urat ironic „o călătorie plăcută domnului scriitor care este înclinat mai mult să vorbească decât să scrie“. În ceea ce mă privește, i-am promis să îi aduc vreo câteva lucrări de valoare și câteva sticle rare ca să avem ce face în timpul iernii.

Ceea ce am aflat când m-am întors m-a bulversat.

Cu o săptămână mai înainte, câinele său Argos fusese călcat de o mașină.

Cinci zile mai târziu, Samuel se sinucisese.

Orășelul tremura sub șoc. Cu o voce plină de emoție, vânzătorul de la alimentară mi-a dat vestea mai înainte să ajung acasă: menajera îl găsisese pe doctor în capătul bucătăriei, prăbușit pe podea. Creierii îi erau împrorșcați pe pereți. Conform raportului dat de poliție, luase pușca și își trăsese un glonț în gură.

„Minunat...“, am gândit.

Niciodată nu reacționezi cum e de așteptat atunci când afli de un deces: în loc să fii trist, m-am topit de admirație.

Reacția mea a fost să admir această ieșire spectaculoasă, grandioasă, logică: cuplul pe care Samuel și câinele lui îl alcătuiau nu trăise până la sfârșit! În această dublă

dispariție, am văzut un romantism fără margini. Nu era nici un dubiu că o moarte o chemase pe cealaltă. Și, conform obiceiului lor, acționaseră în osmoză, părăsind aproape simultan viața, printr-o moarte violentă.

M-am calmat și mi-am adunat gândurile.

„Nu fi grotesc... Nu s-a mai pomenit ca un om să-și ia viața fiindcă o mașină i-a omorât câinele. Poate că Samuel își pregătea sinuciderea de multă vreme dar o amâna atâta vreme cât trebuia să se ocupe de Argos... Sau poate că Samuel aflase chiar după accident că este pradă unei maladii grave, atroce și fără ieșire. S-a scutit de agonie... Da, da, trebuie că a fost o chestie de genul acesta... O succesiune de coincidențe! Nu s-a sinucis de supărare. Nu s-a mai pomenit ca un om să-și ia viața fiindcă o mașină i-a omorât câinele.“

Dar, cu cât negam această ipoteză, cu atât se impunea mai clar.

Nervos, cu capul greu, am renunțat să mă întorc la mine acasă și m-am îndreptat spre Péterelle, ca să-l omagiez pe tovarășul lui Samuel comemorându-l cu cei din orașel.

Gura lumii făcea mai mult zgomot decât imaginația mea: la bar, la mese, de-a lungul trotuarului larg unde, în ciuda frigului, obișnuiții cafenelei ieșeau să își bea berea, fiecare credea că doctorul Heymann se sinucisese în urma accidentului avut de câinele său.

— Dacă l-ați fi văzut când și-a luat de pe drum animalul zdrobit... Te speriai.

— Era supărat?

— Nu, turbat! A urlat de mai multe ori „Nu“, agitănd pumnul spre cer, cu ochii injectați, apoi s-a întors spre noi, care ne apropiam, și am crezut că o să ne facă

bucăți! Deși nu aveam nici o vină. Dar privirea lui... Dacă în loc de ochi ar fi avut pumnale, acum eram morți.

— Unde s-a întâmplat?

— Pe drumul spre Villers, după ferma Tronchon.

— Și cine a comis accidentul?

— Nu știm, șoferul a fugit.

— În fine, câinele era deștept, evita mașinile și nu se îndepărta niciodată de stăpânul lui.

— Ascultați, mi-a zis mie Maryse, menajera lui, că doctorul și câinele se uitau la niște ciuperci de pe marginea șanțului când un camion a trecut atingându-l ușor pe doctor dar lovindu-l din plin în bazin pe Argos. De fapt, șoferul, care îi văzuse, nu i-a evitat nici măcar cu un centimetru. Un mare ticălos!

— Sunt și nenorociți dintr-ăștia!

— Bietul animal.

— Bietul câine și bietul doctor.

— Dar de aici și până să-ți zbori creierii după... !

— Supărarea, n-ai ce să spui.

— Orișicât!

— La dracu', Heymann era doctor, mai văzuse oameni murind și nu se sinucisese.

— Ei, poate că își iubea câinele mai mult decât iubea oamenii...

— Mă tem că ai dreptate.

— Terminați! Îi mai muriseră și alți câini... După fiecare deces, imediat, fără să stea pe gânduri, cumpăra un altul. De altfel, unii erau șocați că o face așa repede.

— Poate Argos ăsta era mai deosebit.

— Sau poate doctorul era obosit.

— O clipă! Ceilalți câini muriseră de moarte bună, de bătrânețe. Și nu făcuți bucăți de un șofer tâmpit!

— Cu toate astea n-o să-mi scoateți din minte că e suspect să iubești atât de mult câinii.

— Să iubești atât de mult câinii, sau să iubești atât de puțin oamenii?

După această frază liniștea a cuprins încăperea. Aparatul de cafea șuiera. La televizor se anunțau rezultatele pariurilor hipice. O muscă s-a lipit de zid, speriată brusc că ar putea atrage atenția. Fiecare se întreba cine este mai ușor de iubit: omul sau câinele? Și cine ne întoarce mai bine iubirea?

Întrebarea îi stingherea.

Am ajuns acasă gânditor, mi-am mângâiat mașinal labradorii care se bucurau tare mult că mă văd; trupul lor părea că imediat își va lua zborul, într-atât li se învârtea coada de entuziasm. Preț de o secundă, mi-am dat seama că nu le răspundeam așa cum îi răspundea Samuel Heymann lui Argos. Iubire pură... Iubire mare...

Am deschis cea mai costisitoare sticlă de whisky, un malț foarte vechi din insula Islay, cea pe care i-o destinam lui Samuel și, în seara aceea, am băut pentru amândoi.

A doua zi, fika lui a venit la mine.

Abia dacă o cunoșteam pe Miranda, pe care o întâlnisem de două sau de trei ori, dar de la prima vedere simțisem o simpatie intensă față de ea, pentru că era vioaie, exactă, independentă, lipsită de afectare, aproape bruscă, simboliza acele femei moderne care seduc prin chiar refuzul lor de a seduce. Mi s-a adresat așa cum ar fi făcut-o un bărbat, într-un fel lipsit de ambiguitate, m-a făcut să mă simt în largul meu într-atât încât, când i-am remarcat mai târziu trăsăturile fine și feminitatea

picioarelor, am fost încercat de o surpriză plină de încântare.

Zâmbitoare în dimineața cețoasă, Miranda cea roșcată s-a asigurat că nu mă deranjează, a fluturat croasantele pe care tocmai le cumpărase și mi-a propus să bem o cafea. Se impunea pe cât de firesc, pe atât de autoritar.

Trecând în bucătărie, i-am prezentat condoleanțele pe care le-a primit cu fruntea plecată, fără să pot să descopăr ce simțea, apoi s-a așezat în fața mea.

— Tatei îi plăcea să discute cu tine. Poate ți-a spus lucruri... pe care mie nu mi le-ar fi spus.

— Îți dau cuvântul meu, vorbeam mai mult despre literatură și despre whisky. În principal despre literatură și whisky.

— Uneori, când abordezi o temă generală, poți pomeni o amintire unică.

M-am așezat și i-am mărturisit că, în ciuda eforturilor mele, discuțiile noastre nu reușiseră să capete niciodată o turnură personală.

— Se ferea foarte mult, am conchis.

— De ce anume se ferea?

Miranda părea exasperată. A insistat:

— Sau de cine? Sunt singurul lui copil, îl iubesc, dar nu știu nimic despre el. Deși comportamentul lui a fost exemplar, tata rămâne un străin. Iată unicul meu reproș: a făcut totul pentru mine, mai puțin să îmi spună cine era.

A scos din coș un album mare, greu de răsfoit.

— Privește.

Sub foița de hârtie protectoare, fiecare pagină cartonată avea un portret însoțit de o legendă. Melancolic, am răsfoit albumul. Începea cu căsătoria lui Samuel cu

Edith, o roșcată drăguță cu gura rumenă; la picioarele lor poza un ciobănesc de Beauce, mândru de parcă ar fi fost fiul lor. Apoi în succesiunea fotografiilor a apărut copilașul, și el vegheat de animal; în fotografiile de grup zâmbea o familie alcătuită din patru persoane: un trio format din soți și câine, la care se adăuga bebelușul. Când Miranda a împlinit cinci ani, Edith a dispărut din fotografii.

— Ce s-a întâmplat cu mama ta?

— O tumoare la creier. Fulgerătoare.

Din acel moment, albumul oferea fotografii cu o familie recompusă: câinele înlocuise soția, lângă stăpânul lui, și Miranda stătea între ei doi.

— Ce observi? a întrebat ea cu brutalitate.

— Ă... nu există fotografii din copilăria tatălui tău sau din adolescența lui.

— Părinții lui au murit în timpul războiului. Nu voia niciodată să vorbească despre ei, asemenea multora dintre evreii cărora le-a fost ucisă familia... Nu știi absolut nimic despre bunici, unchi sau mătuși. Numai el a supraviețuit.

— Cum?

— În timpul războiului a fost ascuns la un liceu catolic. La Namur. De un preot. Părintele... André. Altceva nu mai observi?

Ghiceam unde bate. Ca și mine, ca majoritatea locuitorilor micului oraș, se întreba asupra importanței câinelui, dacă nu cumva accidentul acestuia provocase actul disperat al tatălui său. Nu îndrăzneam să reiau subiectul, spunându-mi că pentru o fică o asemenea bănuială ar fi provocat o suferință intensă.

Se uita la mine insistentă, exigentă, încrezătoare.

— Miranda, ce legătură exista între tine și câinii tatălui tău? am sfârșit prin a bolborosi.

A oftat ușurată că abordez ceea ce era esențial. Isprăvindu-și cafeaua, s-a sprijinit cu spatele de spetează și m-a privit.

— Tata a avut același câine de mai multe ori. Un ciobănesc de Beauce pe nume Argos. Am cincizeci de ani și nu am cunoscut decât patru.

— De ce un ciobănesc de Beauce?

— Nu știu.

— De ce Argos?

— Habar n-am.

— Și tu, tu ce crezi?

A ezitat, nu era obișnuită să-și exprime asemenea sentimente, dar ținea s-o facă.

— I-am iubit pe toți. Cu pasiune. Mai întâi fiindcă erau niște câini buni, care aduceau veselia în mijlocul nostru, afectuoși, devotați. Și pe urmă, erau frații mei, surorile mele...

Lăsându-și fraza neterminată, s-a gândit înainte să adauge:

— Erau și mama mea... și erau puțin și tatăl meu...

Ochii i s-au umezit. Cuvintele pe care le rostise o surprindeau și pe ea. Am încercat să o ajut:

— Frate sau soră, Miranda, îmi pot imagina: câinele sub autoritatea tatălui tău devenea tovarășul tău. Dar... mamă?

Privirea i s-a stins; ochii îi erau ficși, ațintiți asupra amintirilor.

— Argos mă înțelegea mai bine decât tata. Dacă eram tristă, primul care pricepea era Argos. Simțea. Ca o mamă... Și îi atrăgea atenția tatălui meu. O, da, de

câte ori n-a intervenit Argos pe lângă tata ca să-i amintească să îmi acorde atenție, să mă asculte, să îmi provoace confidențele! În acele momente, când tata asculta de el, Argos rămânea între noi, supraveghindu-ne: verifica dacă, prin limbajul atât de complicat al ființelor umane, îi explicam așa cum trebuie tatălui meu ceea ce el înțelesese imediat.

Vocea îi devenise mai blândă, mai subțire; mâna îi tremura atunci când își aranja șuvițele de păr; fără să-și dea seama, Miranda redevenea fetița de care vorbea.

— Îmbrățișările, mângâierile, le primeam de la Argos, a continuat. Era ca o mamă... Tata mă intimidă cu firea lui rezervată. Câte ore n-am petrecut, Argos și cu mine, lungiți pe covor, unul lângă celălalt, visând sau discutând! Era singurul corp pe care îl atingeam; era singurul corp care mă atinge. Ca o mamă, nu?

Mă întreba pe mine fetița care voia confirmarea că definea corect ceea ce îi lipsise.

— Ca o mamă... i-am răspuns în ecou.

A zâmbit liniștită.

— Adesea mirosul lui Argos rămânea impregnat în mine. Fiindcă sărea pe mine. Mă lingea. Se lipea de picioarele mele. Avea nevoie să-și arate afecțiunea. În copilăria mea, Argos avea un miros al său; tata nu, nu mirosea a nimic sau mirosea a curat, adică mirosul civilizat, cel emanat de flacoane, apă de colonie sau doctor. Numai Argos avea un miros al lui. Și eu îl aveam pe al său.

A ridicat privirea spre mine și am rostit în locul ei:

— Ca o mamă...

A urmat o tăcere lungă. Nu am îndrăznit să o rup, simțind că Miranda retrăia fragmentele fericite ale trecutului

ei. Doliul ei începea. Doliu după cine? După Samuel? Sau după Argos?

— Nu pot să mă gândesc la tata fără să mă gândesc la Argos, a precizat, de parcă îmi ghicise gândurile. Unul fără celălalt nu se poate. Cum tata își cunoștea limitele, avea încredere în Argos ca să priceapă lucrurile care îi scăpau; de foarte multe ori aveam impresia că îl consulta, adică i se confesa. Prin urmare, Argos reprezenta o parte din tata, acea parte care ține de aspectul natural, empatic, sensibil. Argos era un pic tatăl meu și tata era un pic Argos. Ți se pare sminteală tot ce îți spun?

— Deloc.

Am mai făcut cafea. Nu aveam nevoie să conversăm: regăsisem acel calm pe care îl aduce nu elucidarea adevărului, ci proximitatea misterului.

În timp ce umpleam ceștile, am adăugat:

— Crezi că ultimul Argos avea ceva în plus față de cei de dinainte?

A tresărit înțelegând că ne apropiam de subiectul sensibil.

— Era special și unic. La fel ca precedenții.

— Tatăl tău îl iubea mai mult?

— Tata se retrăsese și mai mult.

Am rămas cu gurile căscate. Fiecare dintre noi dorea să vorbească, nici unul nu îndrăznea.

— Aici toată lumea crede că s-a sinucis din cauza câinelui, a spus ea în cele din urmă.

M-a privit.

— Nu?

— E absurd dar... da, am bâiguit. În măsura în care ne lipsesc informații, în care știm foarte puține despre tatăl tău, nu ne putem împiedica să nu legăm cele două evenimente.

— Ar fi detestat o asemenea ipoteză.

Era cât pe ce să o corectez precizând: „Tu detești o asemenea ipoteză”; din fericire, un puseu de tact m-a oprit.

— Ajută-mă, a spus aplecându-se spre mine.

— Poftim?

— Ajută-mă să înțeleg ce s-a întâmplat.

— De ce eu?

— Fiindcă tata te aprecia. Și pentru că ești romancier.

— Să fii romancier nu înseamnă că ești polițist.

— Să fii romancier înseamnă că ești pasionat de ceilalți.

— Nu știu nimic despre tatăl tău.

— Imaginația ta va completa ceea ce nu știi. Te-am citit și la un moment dat ai spus că, atunci când nu știi absolut nimic, lași imaginația să zboare liberă. Am nevoie de geniul tău într-ale ipotezelor.

— O clipă! Povestesc ceea ce îmi place fiindcă povestirile mele sunt fără urmări. Caut plăcerea, nu adevărul.

— De ce ar fi adevărul mai urât decât tăcerea? Ajută-mă! Ai milă! Ajută-mă!

Ochii ei mari, verzi, încadrați de părul de culoarea flăcărilor, care parcă devenise și mai roșu de furie, mă implorau.

Miranda îmi plăcea atât de mult încât am acceptat fără să mă gândesc.

După-amiaza am însoțit-o la conacul tatălui ei, unde am clasat documentele sperând să ne vină vreo idee.

După două sau trei ore fără nici un rezultat am spus:

— Miranda, câinii tatălui tău provin din același loc. Un adăpost din Ardennes.

— Și ce-i cu asta?

— De cincizeci de ani, contractele sunt semnate de aceeași persoană, un anume...

Chiar atunci a sunat cineva la ușă.

Miranda a deschis ușa. Era contele de Sire, un om în vârstă, cu cizme de călărie, îmbrăcat cu un rafinament străvechi. În spatele său, calul priponit de poartă a nechezat când ne-a văzut.

Această familie, înainte vreme proprietara a mai multe ferme și a trei castele, locuia în prezent pe un domeniu la vreo doisprezece kilometri.

Aristocratul venise să-și prezinte condoleanțele, mutându-se de pe un picior pe celălalt, jenat, roșu la față.

Miranda l-a invitat să intre, i-a arătat unul dintre fotoliile înalte așezate în semicerc în jurul șemineului din salon. Bătrânul dandy a înaintat, timorat, examinând încăperea și i-a mulțumit cu o voce catifelată de parcă i-ar fi permis să descopere Sfânta Sfintelor.

— Tatăl dumneavoastră era un bărbat... excepțional. În viața mea nu am întâlnit o asemenea omenie, o asemenea bunătate, o asemenea profunzime în a cântări oamenii și nenorocirile lor. Înțelegea totul fără să i se explice. Era cu adevărat înzestrat cu o mare compasiune.

Miranda și cu mine ne-am privit uimiți: dacă am fi vrut să laudăm calitățile lui Samuel Heymann, nu le-am fi ales pe acestea fiindcă, din punctul nostru de vedere, nu le avea.

— V-a vorbit despre mine? s-a interesat contele de Sire.

Miranda s-a încruntat căutând să-și amintească.

— Nu.

Contele a roșit zâmbind, această omisiune dovedindu-i încă o dată virtuțile răposatului.

— Ați fost prieteni? a șoptit Miranda.

— Nu se poate afirma aceasta. Să spunem mai degrabă că am făcut totul pentru a deveni dușmanul lui și că, datorită sufletului său generos, nu am fost.

— Nu înțeleg.

— Avem secrete împreună. L-a luat cu sine pe al său. Voi face la fel cu al meu.

Enervată, Miranda a lovit cu palma brațul fotoliului.

— Exact asta este tata: un ghem de secrete! Nu mai suport!

În fața acestui acces de violență, contele a răsfrând buza de jos și a început să se bâlbâie; pleoapele i s-au zbatut, apoi a bâlmăjit câteva vorbe care s-o liniștească pe Miranda.

Miranda s-a bătoșit spre el.

— Are vreo legătură cu mama?

— Poftim?

— Cearta dumneavoastră cu el? Lucrul pe care vi l-a iertat! Are vreo legătură cu mama?

— Nu, nici una.

Vocea era ca un șuierat, fără drept de replică. Se simțea jignit că Miranda putuse să creadă așa ceva. Pentru el, Miranda trecuse pragul vulgarității.

— Nu mai aveți să îmi spuneți nimic altceva?

Bărbatul și-a aranjat mânușile de pe genunchi și a tușit de două trei ori.

— Ba da!

— Ei bine?

— Aș vrea să îl omagiez pe tatăl dumneavoastră. Îmi permiteți să îi organizez înmormântarea?

— Ce ați spus?

— Aș vrea să îi ofer înmormântarea pe care o merită, nobilă, demnă, elegantă. Lăsați-mă să cheltuiesc bani, să

organizez ceremonia, să umplu de flori biserica, să aduc un cor și o orchestră, să închiriez un dric luxos la care vor fi înhămați cai din grajdurile mele.

Era deja încântat de scenele pe care și le imagina.

Miranda mi-a aruncat o privire care însemna: „Cucu-veaua asta bătrână e nebună“, apoi a ridicat din umeri.

— Ar trebui să vă răspund prin „de ce?“, dar vă răspund prin „de ce nu?“. De acord! Organizați tot ceea ce doriți, eu am să dau cadavrul.

Bărbatul a tresărit, șocat de insolența Mirandei. Totuși s-a stăpânit și s-a limitat, îndreptându-se către ieșire, la a-i mulțumi de nenumărate ori cu entuziasm.

Când ne-a părăsit, Miranda a dat frâu liber mirării sale:

— Conte de Sire! Vine aici și se poartă ca prietenul cel mai bun al tatălui meu, iar tata nu mi-a vorbit niciodată de el! Secrete... Numai secrete...

Revin la documentele pe care le aveam în mâini:

— Miranda, insist. Dacă aș fi în locul tău, aș merge la adăpostul de unde și-a ales tatăl tău câinii timp de cincizeci de ani.

— De ce?

— Presupun că i-ar fi putut spune unui crescător de câini ciobănești de Beauce ceea ce ți-a ascuns ție.

— De acord. Când plecăm?

După trei ore de mers cu mașina, am început să ne încadrăm pe drumurile sinuoase ale munților Ardennes care treceau prin păduri clătinate de vânt. Locuințele se răreau și am avut impresia că pătrundem într-o lume aparte, o lume a vegetalului. Brazii cu trunchiurile roase de licheni lacomi nu erau nici înalți, nici înghesuiți unii

în alții, dar dominau, nesfârșiți, aliniați unii în spatele celorlalți, alcătuind o masă impenetrabilă, asemenea unei armate gata de asalt. O ploaie cu picuri grei le îngreuna crengile care se aplecau spre mașina noastră. Mă teamă să rămân în pană prin aceste locuri.

În fine, am ajuns la adăpostul Bastien și Fiul. În mijlocul lătrăturilor care se auzeau din mai multe cuști, ne-a fost greu să-l convingem pe tânărul care s-a apropiat că nu doream să cumpărăm un câine și nici să plasăm unul acolo, ci doar să îl vedem pe domnul François Bastien, care vreme de cincizeci de ani îi vânduse câini ciobănești de Beauce lui Samuel Heymann.

— Vă duc la bunicul, a conchis el sceptic.

Am intrat într-o cameră cu tavan jos, cu pereții încărcăți de oale din aramă, mese împodobite cu fețe de masă brodate și vase de cositor – o adevărată peșteră plină de minunății pentru un amator de antichități, o dezordine grozavă pentru Miranda și pentru mine.

François Bastien, expertul în câini, s-a îndreptat spre noi. Când a înțeles situația i-a prezentat condoleanțe Mirandei și ne-a invitat să luăm loc.

Miranda a încercat să-i explice vizita: își adora tatăl dar știa prea puțin despre el. Putea să o ajute?

— Doamne, prima oară când l-am văzut pe tatăl dumneavoastră era după război. Tocmai îi murise câinele. Mi-a arătat o fotografie ca să găsesc un ciobănesc de Beauce asemănător. Nu era greu...

— Credeți că a avut mereu un câine? Că în familie erau iubiți ciobăneștii de Beauce?

Începusem, fără să-mi dau seama, să leg ipotezele unele de altele, conferind o logică felului său de a fi: ciobănescul de Beauce era elementul care îl lega pe orfan de trecutul

său, simbolizând această legătură pierdută. De unde și afecțiunea lui irațională...

François Bastien mi-a demolat rapid speculațiile:

— A, nu, ciobănescul de Beauce care tocmai îi murise fusese primul lui câine; sunt sigur. Pe atunci domnul Heymann se pricepea la câini așa cum mă pricep eu la modele de tricotaj și a trebuit să-i dau anumite sfaturi.

Mi-am modificat teoria:

— Era un câine pe care îl adoptase când se ascunsese?

— Se ascunsese?

— Da, tata a stat ascuns într-un liceu catolic în timpul războiului, a confirmat Miranda.

Bărbatul și-a frecat bărbia, iar țepii au scos un zgomot aspru.

— A stat ascuns? Ciudat... Eu eram convins că fusese prizonier.

— Ce ați spus?

— Prizonier.

— V-a spus el?

— Nu. De ce-oi fi ținut minte asta?

Cam intrigat, François Bastien și-a scotocit prin amintiri.

— A, da. Din cauza fotografiei. Fotografia cu câinele. În fotografie purta un fel de uniformă. Și mai erau și rânduri de sârmă ghimpată ceva mai încolo. Da, sârmă ghimpată.

A oftat.

— Când l-am întâlnit, tatăl dumneavoastră studia medicina. Mare lucru, fiindcă nu avea un ban și pe vremea aia era greu să faci rost de mâncare dacă nu aveai rude la țară. Ținea locul unui paznic de noapte ca să-și plătească studiile. Încă de la început am refuzat să-i

vând câinele: voia să-l plătească în rate. „Nu luați câinele, i-am spus, și așa vă decurcați greu cu mâncarea. În plus, un ciobănesc de Beauce mănâncă, nu glumă. E mai bine să-l păstrați pe cel de dinainte în fotografie decât să hrăniți unul nou.“ „Dacă nu îmi iau un câine, crăp“, mi-a zis.

Miranda a tresărit. Auzea cuvinte pe care nu dorea să le audă. Dar bătrânul a insistat mulțumit, prins de amintirile sale:

— Da, da. „Dacă nu îmi iau câine, crăp“ și pe urmă „nu o să rezist niciodată fără un câine lângă mine“. Când spunea asta nu era miorlăit, genul de bunicuță care nu poate să stea fără animăluțul ei, nu, era indignat, mânios, de parcă avea să-mi smulgă ficații. Atunci mi s-a făcut milă. Am convenit să-mi plătească în rate și i-am dat un cățeluș pe care l-a botezat Argos. Și am avut dreptate, de altfel; tatăl dumneavoastră a devenit medic, și-a făcut un rost și a rămas fidel adăpostului meu. Pe moment am făcut ce mi-a zis inima; dar a fost și o investiție bună.

— De ce Argos?

— Câinele dinainte se numea Argos.

— E ceva obișnuit ca stăpânii să nu folosească decât un prenume?

— Nu. Cu excepția doctorului Heymann, nu am întâlnit pe nimeni care să dea același nume câinilor săi.

— De ce credeți că o făcea?

— Habar n-am! Hotărât lucru, primul câine fusese foarte important.

— Și ultimul, am precizat. Doctorul Heymann s-a sinucis la cinci zile după ce un camion i-a zdrobit câinele.

Bărbatul a rămas cu gura căscată și ochii mari, ezitând între dorința de a muștrului pe cineva în stare de asemenea tâmpenie și reținerea față de Miranda.

Am mai discutat încă vreo douăzeci de minute, dar François Bastien, nu prea glumeț, nu mai găsea nimic în memoria lui fără scânteie, la fel de uzată ca piatra unei brichete. I-am mulțumit și ne-am văzut de drum.

Întoarcerea a fost lungă, tăcută. Nu ne puteam hotărî dacă trebuia să ținem cont de ceea ce ne spusese Bastien. Samuel Heymann, prizonier? Samuel Heymann, gata să renunțe la viață dacă nu avea câinele lângă el, atât la douăzeci de ani, cât și la optzeci? Departe de a ne oferi răspunsurile căutate, frazele acestea dădeau naștere unor întrebări inedite și unor îndoieli cumplite... Cazul Samuel Heymann nu se lumina, se întuneca.

Miranda și cu mine ne-am despărțit spunându-ne câteva vorbe amabile, fiecare preferând să-și reia iar și iar decepția în singurătate.

A doua zi, în timp ce îmi înmuiaam, abătut, niște croasante decongelate, unsuroase și fierbinți într-un rest de cafea, am auzit soneria.

Am crezut că este Miranda. Era postașul care îmi aducea o scrisoare recomandată, genul de misivă care intimidează. Am semnat strâmbându-mă, am salutat, apoi am examinat obiectul. M-a trecut un fior de îndată ce am văzut expeditorul: doctorul Samuel Heymann.

Data poștei era 3, ziua sinuciderii sale.

Am închis ușa și m-am sprijinit de oblon, neîncrezător, încovoiat, asemenea unui spion știindu-se observat. Promisem un mesaj din partea unui mort! Degetele îmi tremurau atât de tare încât m-am temut să nu rup și scrisoarea când am deschis plicul.

În interior erau trei documente pentru mine.

O scrisoare scurtă, de o pagină.
O fotografie.
Niște foi prinse cu o agrafă de birou.
Am citit mai întâi scrisoarea:

„Dragă scriitorule, care vorbești mai mult decât scrii, mă adresez ție fiindcă sunt afectat de două infirmități apăsătoare: nu am nici tact și nici talent pentru scris. Or mi-ar trebui un minim din aceste calități ca să ies dintr-o tăcere de șaizeci de ani.

Paginile care însoțesc acest mesaj sunt adresate ficei mele, dar aș vrea ca tu să i le transmiți citindu-i-le și mai ales să le mai șlefuiеști. Numai tu ești în stare să le conferi o anumită grație; eu nu știu să trec de la tăcere la muzică. Te rog să o faci tu pentru mine și pentru ea. Prin tăcerea mea voiam s-o protejez pe Miranda. Acum, când plec, această protecție va deveni o povară. Spune-i că iubirea unui tată este o iubire tristă fiindcă nu se poate mulțumi cu spontaneitatea, trebuie să se arate mai reflexivă decât oricare altă iubire. Am încercat să fiu tată. Din rășputeri și cât m-am priceput. La Miranda mă gândesc înainte să plec de pe lumea asta. Ea este ceea ce las în urma mea. Sunt fericit că am adus acest cadou miraculos, frumusețea ei, finețea, caracterul ei atât de strălucitor, de puternic, de... Fetița mea dragă, sunt foarte mândru de tine.“

Textul se oprea, ultimele rânduri coborau spre dreapta, tremurătoare, stângace. Trebuie că emoția l-a împiedicat să continue.

Este oare posibil să tragem concluzii prin cuvinte când, câteva minute mai târziu, glonțul va avea ultimul cuvânt?

Eu cred că, ajuns la capătul paginii, Samuel Heymann s-a oprit cu bună știință să mai scrie, dar și să mai simtă. Dacă s-ar fi confesat mai mult, și-ar fi declarat crima, ar fi rămas printre noi... Curajul și lașitatea se învecinează, sunt două fețe ale aceluiași sentiment.

Am urcat în camera mea, m-am lungit pe pat și am început să citesc paginile acoperite de literele mari și dezinvolve ale lui Samuel Heymann.

„Deseori mi se pare că nu am avut copilărie. Amintirile pe care le mai păstrez sunt ale altuia. Nu eram eu băiețelul afectuos, încrezător, cu brațele deschise, care se înfiora în fața splendorilor lumii, convins că va trăi veșnic, că va supraviețui animalelor, oamenilor, norilor, soarelui, mării sau câmpiei. Dimineața, când ieșea din așternuturi, o zbughea în curtea casei și înălța capul pentru a striga către cer: «Doamne, poți merge la culcare, este în ordine, m-am trezit, am eu grijă de tot». Nu, nu eu eram cel care găsea mereu un umăr lângă care să se ghemuiască, cel care dormea la sânul matern, invincibilul care visa că, mai târziu, va învăța muzica, literatura, dansul, pictura, medicina, arhitectura și că va locui într-un castel. Acest copil îndrăzneț, optimist, înzestrat cu o bucurie nerăbdătoare, plin de tandrețea alor săi, acest prinț care nu se îndoia nici că este iubit, nici că este demn de a fi iubit, era altul. Nu eram eu.

Eu am început să exist mult mai târziu. Printr-o despărțire... într-o zi au dat buzna la noi ca să ne aresteze. Eram șase: bunicii, părinții, sora mea mai mare și cu mine.

Desigur, am fi putut să înțelegem mai bine pericolele care ne amenințau dar, în fața terenului câștigat de

naziști și de antisemitism, familia mea preferase să minimalizeze oroarea fiecărui eveniment presupunând că «era cel de pe urmă», că «după aceasta nu se va putea merge mai departe». Din nefericire, realitatea ne-a fost impusă prin violență.

În 1942, poliștii au venit să ne ia. Sora mea și cu mine eram în camera noastră când au sunat. Auzind oameni agresându-ne părinții, Rita m-a ascuns în cufărul în care își ținea jucăriile și m-a acoperit cu păpușile sale. «Să nu te miști!» Apoi, când zbirii s-au năpustit în camera noastră, s-a dus la fereastră și a tipat ca și cum aș fi fost pe stradă: «Fugi, Samuel, fugi! Nu veni acasă! Ne arestează!» Au palmuit-o ca să tacă, dar au căzut în capcană: fără să mai verifice, au plecat lăsându-mă în urma lor.

Când, o oră mai târziu, m-am hotărât să ies din cufăr, am blestemat-o pe Rita mergând prin apartamentul gol. Eram liber... dar ce să fac eu cu această libertate? Aș fi preferat de o mie de ori să fiu cu părinții mei, cu bunicii mei, egoista, și-i păstrase numai pentru ea și mă condamnase la singurătate. Cum nu eram obișnuit cu nefericirea, tristețea mi s-a preschimbat în furie și am izbit cu pumnii în mobile, mi-am insultat sora: copleșit de furie, uitasem cine sunt călăii.

Din cauza zgomotului pe care îl făceam, o vecină și-a dat seama că, în ciuda raziei, mai era ceva în apartamentul familiei Heymann. Doamna Pasquier a coborât, m-a găsit plângând, a tranșat situația și, chiar în acea noapte, m-a dus la verii săi de la țară.

După această întâmplare am devenit acel copil ascuns pe care îi l-am evocat pe scurt – prea pe scurt. Am stat pitit mai întâi în mai multe hambare, apoi, prin intermediul celor din Rezistență, am fost trimis intern, sub

un nume fals, într-un liceu catolic din Namur. Mi-au trebuit luni de zile ca să îmi potolesc mânia; a fost nevoie de bunătatea, simpatia, inteligența grijulie a părintelui André, preotul care ne adăpostea, ca să pricep că sora mea mă salvase de la un destin tragic. Când am admis acest lucru, am făcut gripă și am stat la pat, la infirmerie, două săptămâni, tremurând, chinuit de o febră de 40 grade.

Totuși – și ți-am ascuns și asta – această situație nu a durat până la sfârșitul războiului.

În 1944 am fost denunțat. Naziștii m-au capturat.

Povestea s-a petrecut într-un fel straniu. Părintele André, protectorul nostru, se temea tot mai mult de vizitele sau de perchezițiile soldaților germani care deveniseră nervoși de când debarcaseră Aliații. A organizat evadarea noastră. Tot liceul a crezut că am dispărut într-o seară de iunie a anului 1944, dar în realitate ne refugiaserăm în podul intendentei, unde ni se ceruse să pășim încet, să vorbim cu glas scăzut, să nu scoatem capul prin lucarnă și să nu fumăm niciodată. De două ori pe zi, părintele André venea să ne aducă provizii și ducea hârdăul. Intrarea în pod era ascunsă de un dulap căruia părintele André îi demontase rafturile pentru a putea trece. Într-o zi de joi, mașinile au scârțâit pe pietrișul curții, naziștii s-au îndreptat fix spre ascunzătoare, răsturnând tot ce le stătea în cale, au forțat ușa și au urcat ca să ne aresteze.

Nu ezitaseră, ca și cum știuseră unde era ascunzișul nostru.

Am să îți povestesc repede urmarea. Toată viața mea am încercat să îndepărtiez din memorie acele luni ca să încerc să mă conving că nu le trăisem.

A urmat drumul făcut în camion, sosirea la Malines, în cazarma Dossin, lagărul preliminar pentru evrei. Acolo am fost întâmpinat de foamea chinuitoare, somnul pe sponci, confiscarea puținului pe care îl aveam, toaletele pline, plânsul femeilor. Și mai ales așteptarea. Așteptarea absurdă... În fiecare clipă așteptam convoiul de care ne temeam. În loc să trăim, ne împiedicam prevăzând ceea ce era mai rău. Am simțit același lucru când a murit mama ta; medicii mă anunțaseră că mai avea doar câteva ore de trăit și mă hotărâsem să o veghez; deși înconștientă, respira zgomotos. Ai să mă crezi? Pe la ora trei dimineața, epuizat, am ațipit și ceea ce m-a făcut să tresar a fost tăcerea! Da, nici un zgomot, numai tăcere și asta însemna ultima răsufare a lui Edith. De sute de ori m-am apropiat panicat de patul rabatabil când observam că întârzie să respire.

Așadar, prostește și cu încăpățănare, în plin lagăr de tranzit, așteptam. Înainte de aceasta, eu și prietenii mei aflaserăm de la radio BBC ce se întâmpla cu evreii trimiși în Polonia. În jurul nostru, mulți habar nu aveau, și mai mulți o negau. Față de ei, mă mulțumeam să tac: de ce să adaug groază fricii?

Apoi a sosit momentul urcării în trenul meu.

Da, „trenul meu” – fiindcă îl pândeam, mă pregătisem pentru el. Destinul mi se împlinea. Urcând în vagonul de animale, brutalizat de SS-iștii flamanzi, m-am întrebat numai dacă era cel care îi luase pe bunica mea, pe bunicul meu, pe mama, pe tata și pe Rita.

Nu-mi era frică. Sau eram amorțit de frică. De fapt, nu mai simțeam nimic. O înțelepciune mai profundă decât propria-mi conștiință mă proteja de suferință și mă instala în indiferență.

Trenurile se țineau lanț.

La fel și opririle.

Muream de cald, însetați, lipiți unii de alții; nu mai aveam nimic al nostru, nici loc, nici timp.

SS-iștii germani ne-au evacuat.

De ce aici și nu în altă parte?

Pe peron am descoperit ce trăiseră ai mei: trierea, selecția, despărțirea de cei pe care îi cunoști. În câteva minute mi-am pierdut toți prietenii.

Grupul în care am fost inclus a mers toată noaptea până în hangarul unde am fost înghesuiți. Negăsind nici un loc liber pe saltelele murdare de dejecții și pline de gândaci, m-am așezat cu spatele la perete și, sugând o așchie de lemn ca să îmi înșel foamea, am adormit.

Aveam 15 ani.“

M-am oprit din lectură, am deschis fereastra și am inspirat aerul de țară în care mirosul de lemn ars se împletea cu efluviile iuți ale frunzelor în descompunere.

Samuel Heymann mă conducea acolo unde nu voiam să merg. Acolo unde nimeni nu vrea să meargă, de altfel...

Voi fi în stare să îndur continuarea poveștii?

Agitat, mi-am inventat scuze, am aranjat câteva cărți, am împăturit trei cămăși și m-am convins că aveam nevoie urgentă de un ceai. Refugiat în bucătărie, m-am pierdut în contemplarea apei care sfârâia, apoi clocotea; am turnat-o în ceainic, am observat atent cum își dezvoltă pliculețul de ierburi tentaculele brune. De îndată ce lichidul a căpătat mirosul de bergamotă, l-am savurat de parcă aș fi băut pentru prima oară acest ceai.

Liniștit de acest ritual, am continuat lectura foilor scrise de Samuel Heymann:

„Dimineața mă trezeam altul, simțeam o indispoziție care avea să se dovedească tenace în zilele care au urmat: speram.

Acum se lămurea sensul răbdării mele anterioare...

Îndurasem aceste umilințe pentru că doream să îi revăd pe ai mei. Nu conta ce trebuia să îndur: goliciune, spălat, despăducherea cu mașina de tuns, tatuarea numărului pe antebraț, mâncarea infectă, munca la uzină după marșuri epuizante, nu mă clinteam, priveam atent în jur, până la băracile din depărtare, susținut de certitudinea de a-mi revedea familia.

Am întrebat cât mai mulți prizonieri cu puțință. De îndată ce mă apropiam observau cât de tânăr sunt, cât de puternic, înțelegeau ce mi se întâmplase, adică ceea ce urma să îi întreb; unii negau clătinând din cap înainte chiar să le spun numele părinților mei. Aceia dintre noi care aveau norocul să nu fie gazați deveneau vite de povară care nu trăiau mai mult de șase luni. Nici o șansă ca mama, tata, bunica, bunicul sau Rita să fi supraviețuit.

Noua mea luciditate a avut un efect neașteptat: am ridicat fruntea și am decretat că, orice mi s-ar întâmpla, voi rezista. Dacă ei au murit, oricare ar fi fost suferința lor, eu voi supraviețui. Era o obligație. Le datoram acest lucru. Rita îmi conferise pentru totdeauna acest destin: să supraviețuiesc.

Sora mea mă desemnase, fusesem ales, nu voi fi niciodată o victimă. Rita riscase pentru mine. Poate se sacrificase... Dacă aș fi murit, aș mai fi omorât-o încă o dată.

Am încercat să pun în aplicare această hotărâre.

Din nefericire mă aflam într-o lume în care hotărârea nu-și găsea locul. Administratorii lagărului urmăreau să ne transforme în animale, zdrobind orice voință individuală.

Auschwitz îndepărta din noi tot ceea ce era uman: so-sind aici, ne pierduserăm casa, statutul social, banii, dacă îi aveam; rămânând aici, aveam să ne pierdem numele, hainele, părul, demnitatea, trebuia să mergem goi – goi chiar dacă purtam uniforme de prizonieri, era o a doua formă de nuditate. Puteam fi exploatați oricât, eram niște unelte, cobai umani pentru medici. Asemenea vitelor, deveneam un obiect în mâinile unei rase superioare, naștiții, care își atribuiau dreptul de a dispune de noi după bunul plac.

La început, aveam vanitatea derizorie de a gândi că trăiam o aventură; îmi aduc aminte că, refugiat într-o rezervă ironică, notam etapele degradării mele. Persista o conștiință, cea a unui adolescent sălbatic care credea în viață, care se hotărâse să trăiască, chiar dacă va fi să treacă prin încercări teribile.

Dar, din cauza extenuării, a nedreptăților, a torturilor, șovăiam. Prea multă suferință.

Cum să nu te mai simți umilit și să nu mai suferi din acest motiv? Pretinzând că nu meriți o altă soartă decât cea care ți se oferă, acceptând să fii ceea ce fac alții din tine, un porc, un excrement, abdicând la sufletul tău. După cinci luni, nu mă mai refugiam în mintea mea, nu mai eram decât pielea căreia îi era frig, picioarele doldora de umflături, pânțele care se strângea de foame, mațele chinuite de o diaree interminabilă, mușchii epuizați care nu mă mai ascultau. Uneori, îmi păraseam și trupul: atunci eram frigul, foamea, durerea.

Hotărârea mea de a supraviețui dispăruse; numai un instinct animalic, arhaic, unul care nu depindea nici de voință, nici de moral, mă ținea încă în viață. Mă târam. Mă băteam pentru un colț de pâine. Mă supuneam

ordinelor venite din partea supraveghetorilor pentru a evita bătaia. Agonia unuia dintre noi nu mă mai afecta, mă mulțumeam să scotocesc și să verific dacă nu ascundea ceva de mâncare sau vreun obiect care putea fi folosit la troc. În drumul spre uzină treceam peste cadavre fără nici o compasiune; ochii mei rămâneau uscați și goi precum cei ai morților; nu aveam timp să plâng. Dacă mi se întâmpla să recunosc un cadavru, îl invidiam: era un trup rece căruia nu-i mai era frig.

Căci toamna poloneză, întunecoasă, vântoasă, avea ascuțișul înghețat al iernii. Într-o dimineață tremuram atât de tare încât, văzând în depărtare cuptoarele scotând fumul cenușii a cărei origine o bănuiam, m-am imaginat acolo, în mijlocul cuptorului, copleșit, dilatat, răsfrânt. O, da, visam să ard în cuptor, într-atât mi-era de frig. Flăcările peste trupul meu. Mângâieri. Flăcări de bucurie. Nu-mi mai clănțane dinții de frig. O căldură binefăcătoare... “

Am lăsat deoparte pentru a doua oară scrisoarea lui Samuel Heymann. Sentimentul de vinovăție mă demoraliza, vinovăția de a citi această confidență înaintea Mirandei, vinovăția de a mă fi adresat întotdeauna lui Samuel Heymann fără să știu că suferise un asemenea supliciu. Cât de prost, de superficial îi voi fi părut...

Oprindu-mă din citit, am privit vechiul clișeu strecurat în spatele scrisorii și l-am identificat: era cel de care ne vorbise François Bastien cu prilejul vizitei noastre la adăpostul de câini. În dreptul unui zid din sârmă ghimpată se vedea un adolescent scheletic, într-o uniformă bizară, însoțit de un câine căruia i se puteau număra coastele. Tânărul semăna cu Samuel Heymann, în fine,

cu ideea pe care ți-o puteai face despre un Samuel Heyman puber și înfometat; cât privește ciobănescul de Beauce, era exact sosia lui Argos pe care îl știam. Deja se vedea perfecta armonie dintre stăpân și animal, amândoi deranjați de aparatul de fotografiat, dar zâmbind. Cine imita pe cine? Câinele pe stăpân? Stăpânul pe câine? Când și unde fusese făcută această fotografie?

Hotărât lucru, trebuia să citesc până la sfârșit.

„Miranda, ajung acum la momentul esențial, care îți va permite să înțelegi cu ce tată ai trăit.

Era în luna ianuarie, la începutul anului 1945. Nu aveam nici o veste despre lupte, habar n-aveam dacă americanii înaintau de când debarcaseră, dacă rușii înaintau spre noi sau băteau în retragere, pe scurt, mergeam prin zăpada murdară, trăind o iarnă care ni se părea eternă.

Îmi simțeam din plin epuizarea, dar o puteam vedea și la Peter, un flamand sosit odată cu mine la Auschwitz. Acest băiat înalt și voinic devenise un șobolan hămesit cu etichete firave, tenul cenușiu, trăsăturile asprite, ochii încercănați. Era o oglindă pentru mine. Ceea ce mă surprindea era că, în mijlocul feței sale scofâlcite, își păstrase dinții sănătoși, strălucitori; adeseori îl priveam blând, agățându-mă de aceste linii de smalț ca un înecat de un pai, căci îmi spuneam că, atunci când ele vor cădea, vom muri cu toții.

Frigul, vântul, zăpada se încrustaseră în străfundurile noastre. Deși uzina ne mobiliza, aveam impresia că ne impune mai puține obligații, că ritmul nostru scădea în intensitate; totuși refuzam să credem că industria germană mergea mai încet, de teamă să nu ne otrăvească speranța; eu eram mulțumit, întrucât mă străduiam din

răspuți să arăt că pot, să demonstrez că eram încă util, eficace, sănătos.

Într-o dimineață am fost anunțați că vom rămâne în lagăr.

Ceea ce ne mai rămăsese din inteligență a tresărit: ne vor executa?

După o zi petrecută într-o frică teribilă, zorii ne-a adus aceeași veste: nu vom merge la uzină. Am înțeles atunci că uzina șoma fiindcă se diminuaseră comenzile.

În pofida gerului, unii dintre noi au ieșit la aer.

Mă plimbam pe la marginea barăcilor.

La capătul lor, trei soldați vorbeau unui câine care hălăduia dincolo de zidul de sârmă ghimpată. Bărbații îi aruncau bulgări de zăpadă: de fiecare dată câinele sărea după bulgări ca să-i prindă – sau așa lăsa să se înțeleagă – crezând că sunt destul de solizi ca să-i apuce între colți; evident că bulgării i se sfărâmau mereu între maxilare lui și lătra mirat, de parcă i s-ar fi jucat o farsă neplăcută. Cei trei germani hohoteau. Ascuns mai în spate, mă amuzam și eu de încăpățânarea câinelui, de salturile lui, de veselie nepăsătoare cu care o lua mereu de la capăt, în ciuda eșecurilor.

Apoi cei trei soldați, auzind clopotul sunând și chemându-i la datorie, s-au îndepărtat. Când au dispărut din raza lui vizuală, câinele, oprit de sârma ghimpată, a lăsat capul într-o parte, a schelălăit dezamăgit și s-a așezat perplex.

Atunci am mers către el. De ce? Nu știu... Cu atât mai mult cu cât era imprudent pentru un prizonier să se apropie de gardul lagărului. Nu conta, m-am îndreptat spre el.

De îndată ce m-a văzut, a dat din coadă. Cu cât mă apropiam mai mult, cu atât euforia lui devenea mai intensă. Începuse să tropăie.

Fără să mă gândesc, am făcut un bulgăre și i l-am aruncat peste sârma ghimpată. Fericit, a sărit, s-a avântat în drumul proiectilului, l-a prins și l-a sfărâmat între colți, a protestat, apoi a revenit caraghios spre mine lătrând, cu privirea plină de încântare. Am continuat. Se avânta, propulsat de nu știu ce forță invizibilă și irepresibilă, abandonându-se plăcerii de a alerga, virând, făcând tumbe, absorbit cu totul de pasiunea mișcării.

Am căzut în zăpadă, în genunchi, încovrigat. Lacrimile îmi ardeau ochii. Fierbinți... Cât de bine îmi era... Plângeam în sfârșit... De câtă vreme nu mai plânsesem? De câtă vreme nu mai fusesem capabil să simt ceva? De câtă vreme nu mai reacționasem ca un om?

Când am ridicat fruntea, câinele, ghemuit în căldura asprului său palton de blană se uita la mine întrebător, neliștit.

I-am zâmbit. A ciulit urechile, căutând o confirmare. Postura lui însemnă: „Să mă îngrijorez, sau nu?”

Plângeam, dar continuam să zâmbesc. Ceea ce pentru câine nu reprezenta un răspuns clar.

M-am apropiat de el. A scheunat bucuros.

Când am ajuns la un metru distanță unul de celălalt, a încercat, schelălăind, să își strecoare botul printre firele de sârmă ghimpată. M-am aplecat și am simțit în podul palmei răsuflarea lui călduță, nasul umed și moale. Mă săruta. Atunci i-am vorbit, i-am vorbit cum nu mai vorbisem nimănui în lagăr.

Ce i-am spus? Că îi mulțumesc pentru că mă făcuse să râd, ceea ce nu mi se mai întâmplase de un an. Că,

mai ales, m-a făcut să plâng și că plângeam de o bucurie copleșitoare, nu de supărare. Mă tulburase fiindcă mă acceptase după ce au plecat soldații. Eu crezusem că nu se va bucura văzându-mă sau că nici nu o să mă observe. De obicei eram transparent, nu mi se acorda atenție. În ochii naziștilor, aparțineam unei rase inferioare, care merita să moară sau să tragă din greu înainte să moară. O rasă inferioară lui, fiindcă soldații iubeau animalele. De îndată ce și-a arătat bucuria, am redevenit om. Da, de îndată ce m-a privit cu același interes și cu aceeași nerăbdare ca pe soldați, mi-a restituit calitatea de om. Pentru el, eram un om asemenea naziștilor. De aceea plânsesem... Uitasem că sunt o persoană, nu mă mai așteptam să fiu privit astfel, iar el îmi restituise demnitatea.

Fericit să îmi audă glasul, m-a privit, iar pe chip îi citeam când aprobare, când dezacord. Eram sigur că înțelege ce îi spun.

Când m-am liniștit, am observat cât de slab era, îi numărai coastele. Nici el n-avea ce mânca. Și cu toate acestea mai găsea timp să se amuze...

— Ți-e foame, amice? Aș vrea tare mult să te ajut, dar nu pot.

A băgat coada între picioare. Deși dezamăgit, nu era supărat pe mine. Continua să mă privească încrezător. Spera ceva miraculos, convins că eram în stare de miracole. Avea încredere în mine.

Îți dai seama, Miranda? În acea după-amiază, eu, care mă bătușem pentru o bucată de pâine, care scotoceam morții căutând fărâmituri, i-am pus deoparte niște fasole.

Când m-a văzut, a început să dea din coadă și să țopăie. Ore bune, nu se îndoise de mine. Bucuria lui mă

emoționa cu atât mai mult cu cât nu aveam să îl deza-
măgesc. I-am răsturnat fasolea printre firele de sârmă
ghimpată. S-a năpustit asupra ei. În patru secunde co-
moara mea fusese înghițită. A ridicat botul: „Mai ai?”
I-am explicat că nu. S-a lins pe bot și a părut că-mi ac-
ceptă explicația. Am luat-o la goană. Am iuțit pasul
când l-am auzit gemând. Intrând în baracă, inima-mi
bătea cu putere și mi-am reproșat că mă expun prea
multor riscuri pentru o potaie, că îmi iau de la gură, că
sunt prea aproape de gardul de sârmă ghimpată. Și to-
tuși, aproape fără să îmi dau seama, am început să fre-
donez. Ceilalți prizonieri au tresărit.

— Ce te-a apucat?

Am început să râd. Convinși că o luasem razna, m-au
lăsat în pace și și-au văzut de-ale lor.

Mai mult, zumzăia ceva mai curând în adâncul cre-
ierului meu decât pe buzele mele: mi-am dat seama că
acel câine mă făcuse fericit.

Așa că în fiecare zi, profitând că nu mergeam la uzină,
mă grăbeam să-l hrănesc.

O săptămână mai târziu lagărul a fost eliberat de ar-
mata rusă.

Trebuie să mărturisesc: nici unul dintre noi nu în-
drăzneam să creadă! Desigur, anumite indicii prevestiseră
sosirea sovieticilor – plecarea soldaților, certurile dintre
paznici, agitația și zgomotul mașinilor în timpul nopții –
dar, chiar și în fața eliberatorilor care purtau steaua
roșie pe bonete, tot ezitam. Era o capcană, o perversitate
inventată de naziști? Uimiți sau dezgustați de felul în
care arătam, infanteriștii cu mantale lungi ne priveau
însălmăntați; probabil că semănam mai mult cu niște
fantomе decât cu niște ființe umane.

Nimeni nu le zâmbea soldaților. Nu ne clinteam, nu ne mișcam, nu exprimam nimic – recunoștința era o virtute pe care o uitasem de multă vreme. Doar când rușii au deschis rezervele de alimente și ne-au invitat la festin ne-am mai înviorat.

Scena a fost insuportabilă. Mușcam din bucățile de jambon, de pâine sau de pateu ca niște termite care se năpustesc asupra unui trunchi de copac, mecanic, fără să privească în jur. În privirea noastră nu se citea nici o plăcere, doar spaima de a fi întreruși.

Unii dintre noi au murit câteva ore mai târziu din cauza acestei abundențe, trupul lor nesuportând ingerarea atâtor alimente. Nu contează! Muriseră cu burta plină!

La miezul nopții, sătul, i-am urat noapte bună lui Peter, băiatul cu dinți frumoși, apoi am pornit în căutarea câinelui... După minunea care se întâmplase, vedeam în el îngerul care o anunțase, mesagerul veștii bune. Prezența lui îmi permisesese să rezist în zilele care au precedat eliberarea. În buzunar îi păstrasem un rest dintr-o conservă. Jubilam deja când mă gândeam cum o va devora.

Dar nu l-am văzut. Degeaba fredonam și vorbeam singur ca să îmi audă vocea, nu a apărut.

M-a cuprins o tristețe adâncă. Am izbucnit în plâns. Era absurd, da, să vărs lacrimi într-o asemenea seară în care tocmai îmi recuperasem viața, libertatea... Totuși mie, împietrit de la dispariția alor mei, mi se făcuse milă de un câine vagabond care îmi ieșise în cale de o săptămână.

A doua zi am făcut parte din grupul care a părăsit lagărul.

Am mers ore în șir prin câmpia albă. Nimic nu se schimbase. Reluam marșurile forțate pe care le îndurasem deja... Unii se prăbușeau ca înainte. Și, tot ca înainte, nimeni nu se oprea să-i împiedice să crape în țărână.

Deodată, în stânga coloanei s-a auzit un lătrat.

Câinele se apropia alergând.

Am îngenunchiat și am întins brațele: mi s-a aruncat la piept și a început să mă lingă pe față. Limba lui mă îngreșoșa puțin, era aspră, dar m-am lăsat mânjit de bale. Acest câine care mă îmbrățișa era logodnica mea care nu mă aștepta, familia pe care nu o mai aveam, singura ființă care mă căutase.

Prizonierii ne depășeau continuându-și drumul prin zăpadă. Câinele și cu mine râdeam și țipam în continuare, amețiți de bucurie, fericiți de regăsire.

Nu m-am ridicat decât atunci când capătul convoiului a dispărut din câmpul meu vizual.

— Fir-ar, câine, trebuie să-i ajungem din urmă, altfel suntem pierduți.

A înțeles și, cu limba de-un cot, a alergat alături de mine ca să ajungem din urmă convoiul. De unde aveam această putere?

Seara aceea am petrecut-o unul lângă celălalt. Apoi nici un eveniment nu ne-a mai separat vreodată, nici o femeie nu ne-a despărțit – pe mama ta am cunoscut-o după moartea lui.

Când grupul nostru a făcut popas, eu, cu câinele meu ghemuit lângă mine, am suferit mai puțin decât ceilalți. Mai mult, mângâindu-i creștetul cu blană moale, am redescoperit contactul, tandrețea, însemnătatea unei prezențe. De când nu mai atinsesem, cu bună știință, un trup cald?

O clipă mi s-a părut că exilul meu se terminase: oriunde aş fi fost, alături de câinele meu eram centrul lumii.

La miezul nopţii, pe când ceilalţi din grup sforăiau şi luna se ivea dincolo de geamurile aburite, mi-am privit amicul sătul, care, cu urechile lipite de cap, abandonase postura de santinelă, şi l-am botezat:

— O să te cheme Argos. Numele pe care îl avea câinele lui Ulise.

A ridicat sprâncenele, fără să fie sigur că înţelege.

— Argos... Îţi aduci aminte de Argos? Singura faptură care l-a recunoscut pe Ulise atunci când s-a întors în Ithaca, deghizat, după douăzeci de ani.

Argos a aprobat mai mult din complezenţă decât din convingere. În zilele următoare i-a făcut plăcere să mă audă rostinde-i numele apoi, ascultând de mine, să-mi arate că era numele lui.

Călătoria de întoarcere a fost lentă, întreruptă, imprevizibilă. Insolita cohortă a prizonierilor de la Auschwitz băjbăia într-o Europă devastată, lipsită de alimente, în care emigranţii se adăugau populaţiilor îndoliate, neştiind cui trebuie să se supună. Noi, scheleticii, eram plimbaţi de ici-colo de Crucea Roşie, în funcţie de convoaie, de posibilităţile de cazare, încercând să evităm ultimele lupte. Ca să revin la Namur, am traversat Cehoslovacia, România, Bulgaria, înainte să mă imbarc, la Istanbul, să tranzitez prin Sicilia, să debarc la Marsilia şi să o iau prin Franţa, cu trenul, până la Bruxelles. În această călătorie, Argos nu s-a dezlipit de mine. Oamenii care ne întâlneau se mirau cât este de dresat, cu excepţia celor care ridicau din umeri... Totuşi, nici nu-l îmblânzisem, nici nu-l constrânsesem la nimic – lumea câinilor mi-era prea străină –, dar ne unea afecţiunea. Era de

ajuns să mă gândesc să o iau la stânga pentru ca Argos să o ia spre stânga. Când privesc fotografia pe care ne-a făcut-o un soldat american în lagăr constat că, în pofida penuriei, a greutăților, a incertitudinii, a angoasei, tandemul nostru ne dădea putere. Nici unul dintre noi nu spera altceva de la viață decât să fie în compania celuilalt.

Chiar și înfometat, Argos aștepta să îmi mestec bucata de pâine. Un om ar fi sărit și mi-ar fi luat-o; el însă aștepta încrezător, știind că îi voi da și lui. Cu toate acestea, nu aș fi dat nimănui din bucata mea de pâine! Stima lui mă făcea bun. Dacă oamenii au naivitatea să creadă în Dumnezeu, câinii au naivitatea să creadă în om. Sub privirea lui Argos aveam, poate, să mă umanizez.

În decursul acestei odisei, nu m-am gândit deloc la părinții mei. În timp ce, în jurul meu, alți deportați vi-sau să-i regăsească pe cei apropiați, crezând că dacă ei scăpaseră, atunci și mamei și tatălui lor li se întâmplase același lucru, eu renunțasem la această aspirație fiindcă o certitudine surdă, instinctivă îmi șoptea că nici unul dintre ai mei nu mai trăia.

Ajuns la Namur, am urcat până la apartamentul nostru și am sunat la ușă. Revăzând palierul ceruit și mirosurile familiare, am ezitat timp de trei secunde în fața ușii cu vopsea cojită, inima îmi bătea gata să îmi spargă pieptul: mi-am închipuit că s-ar putea să se întâmple o minune. Zgomotul cunoscut al clanței m-a emoționat teribil.

O femeie în furou a scos capul pe ușă.

— Ce doriți?

— Eu...

— Da?

M-am ițit să văd cele două camere din spatele necunoscutelor. Puține lucruri se schimbaseră – erau la fel și tapetul, și perdeaua, și mobilele –, doar cei ce locuiau nu: un soț în tricou alb așezat cu o sticlă în față, doi copilași care târau pe parchet o cutie de carton.

Firește, apartamentul fusese închiriat altcuiva... În acel moment am înțeles că nu mai aveam nimic și că eram singur pe lume.

— Ă... scuzați-mă, am greșit etajul.

Nu am îndrăznit să îi spun că locuisem acolo... Fără îndoială, mă temeam ca nu cumva să vină iar cei de la Gestapo.

S-a strâmbat, neîncrezătoare. Am pornit pe scări, în vârful picioarelor, ca să îmi demonstrez greșeala.

Atunci harpia care îi luase locul mamei a bombănit în timp ce închidea ușa:

— Asta nu e prea întreg la minte.

Am sunat la vecina de dedesubt. Când a deschis, s-a schimbat la față de emoție, dar nu a avut curajul să se încreadă în intuiția ei.

— Tu...? Tu ești?

— Da, doamnă Pasquier, eu sunt, Samuel Heymann.

Și-a deschis brațele și m-am aruncat la pieptul ei. Am plâns. În timpul acestei îmbrățișări o necunoscută mi-a devenit mamă, tată, bunici, soră, cei care îmi lipseau și care, dacă ar fi trăit, ar fi fost fericiți să afle că mă întorsem.

În săptămânile care au urmat, această femeie cumsecade și bună a declanșat o mișcare de solidaritate în jurul meu. Mi-a făcut rost de o cămăruță la ultimul etaj, m-a înscris la liceu, a avut grijă să am ce să mănânc și cu ce să mă îmbrac. Apoi – minunată surpriză – m-a dus la

prânz la părintele André, binefăcătorul meu, care m-a strâns în brațe, mai să mă sufoce.

Părintele André și doamna Pasquier au devenit tutorii mei improvizați. Argos rămânea singurul nostru subiect de dezacord. Li se părea aberant să hrănești un animal când abia aveai cu ce să hrănești un om. Lăsam capul în piept și le răspundeam că nu contează, că voi da jumătate din partea mea lui Argos, mereu, oricât de mică ar fi și chiar dacă după aceea voi muri de foame. Doamna Pasquier se înroșea când auzea așa ceva; pentru această femeie generoasă exista o ordine: oamenii erau înaintea câinilor. Eu nu mai voiam să aud de nici o diferență între ființele vii; suferisem prea mult din cauza ierarhiei: subom în țara supraoamenilor, îi văzusem murind pe cei asemenea mie! Poate că și eu consimțisem la moartea lor! Așa că să nu mai aud despre vreo rasă inferioară sau superioară! Niciodată! Doamna Pasquier, deși simțea amărăciunea din cuvintele mele, își repeta principiile dar, în practică, de îndată ce ne vedea împreună, pricepând că Argos însemna pentru mine mai mult decât un animal, nu mai insista.

Din momentul în care am avut un trai normal, am început să am și gânduri normale: eram însetat de răzbunare, mă întrebam cine ne denunțase pe noi, cei zece copii evrei ascunși de părintele André. În paralel cu studiile, am început și o anchetă.

Mă gândeam, îmi revedeam amintirile cu un ochi inchizitorial, analizând retrospectiv gândurile și atitudinile unora, mă informam ce se întâmplase cu ei. Miranda, nu am aici timpul necesar să îți expun pistele mele, pistele false, pe scurt acest ghem de raționamente care m-a determinat să îl bănuiesc pe acest băiat mai degrabă de-

cât pe altul, mă limitez la concluzie: un anumit Maxime de Sire a anunțat Gestapo-ul unde ne ascundeam.

La liceu, Maxime de Sire avea aceeași vârstă cu mine, cincisprezece ani, părinți bogați, o părere foarte bună despre sine și un acut simț al sfidării. Dumnezeu știe de ce, la începutul școlii, în septembrie 1943, hotărâse că îi eram rival, că anul școlar însemna o competiție între mine și el, idee cu atât mai bizară cu cât, înzestrat cu mai multă suficiență decât inteligență, se abonase la note mediocre. La toate materiile, științe exacte, literatură, latină, greacă, inclusiv sport, avea grijă să îmi șoptească: „Ai să vezi Heymann, am să te înfund“. Mă mulțumeam să ridic indiferent din umeri, ceea ce îl enerva și mai tare. Într-o zi, nu știu cum, a bănuir că sunt evreu. Din acea clipă totul s-a schimbat: emulația a devenit ură. Chiar dacă rezultatele mele la învățătură le depășeau pe ale sale, pentru el eram întruchiparea imposturii, produsul scandalos al unei ascendențe blestemată care nu avea alt rol pe pământ decât să murdărească, să pângărească, să pervertească, să distrugă. Antisemitismul care plutea în mediul său îi oferea cheia unei explicații: nu, nu îmi era inferior ca nivel de pregătire, eu eram monstrul rezidual provenit dintr-un neam demn de ură. De mai multe ori, la orele de catehism, lua cuvântul în fața tuturor ca să își declare oroarea față de „rasa evreiască“. Degeaba îi răspundea părintele André punct cu punct, indignându-se în numele lui Isus, Maxime de Sire, cu cărarea sa pe mijloc impecabil pieptănată, cu cizmele lui noi de piele, se așeza în bancă, plin de el, le făcea cu ochiul camarazilor săi și îi replica părintelui André că îl respecta, dar că respecta și alți intelectuali precum Charles Maurras, pe cei din Action Française, Léon Degrelle sau pe extraordinarul mareșal Pétain, conducătorul Franței.

Cred că din cauza comportamentului său părintele André s-a văzut silit să simuleze plecarea noastră. Când, după război, l-am întrebat dacă așa au stat lucrurile, preotul a refuzat să îmi răspundă. Totuși îmi aduc aminte foarte bine că într-o dimineață, îl zărisem de la fereastra podului pe Maxime de Sire în mijlocul ceții care acoperea peluza, cercetând cu o privire ostilă, cu capul ridicat, cu brațele încrucișate pe piept și cu picioarele bine înfipite în pământ ultimul etaj. Mă văzuse? Eram în penumbră, nu pot fi sigur. În zilele următoare – mi-a trebuit ceva timp ca să regăsesc amintirea aceasta –, unul dintre noi a pretins că a auzit zgomote dincolo de peretele îndărătul căruia se afla ascunzătoarea noastră. De fiecare dată crezuse că era părintele André care ne vizita în mod excepțional. Cu siguranță că Maxime de Sire verificase prezența noastră înainte de a merge să spună totul autorităților. Ai să-mi spui, Miranda, că nu e destul ca să acuzi un om. Pentru mine era de ajuns. Eram convins. De altfel, sunt încă și mai convins astăzi, ai să vezi în curând de ce.

Interesându-mă de soarta lui Maxime de Sire, am aflat că tocmai își întrerupsese studiile ca să se ocupe de domeniul părinților săi, care cuprindea mai multe ferme, grajduri de cai și iazuri cu păștrăvi.

Într-o dimineață mă îndreptam spre acest loc din Hainaut. După kilometrii parcurși prin Europa la întoarcerea de la Auschwitz, sedentarismul meu îl apăsa pe Argos, care acum savura plăcerea plimbării. Amestecând, după cum era îi obiceiul, plăcerea și datoria, își îndeplinea cu voioșie rolul de însoțitor. Din când în când, mă foloseam de toiagul meu de mers și îl aruncam cât mai departe cu puțință printre ierburi; de fiecare dată

victorios, mi-l aducea ca pe un trofeu, cu aceeași energie, cu aceeași mândrie.

Întâmplarea a făcut ca, ajungând în preajma castelului familiei de Sire, pe când mergeam pe lângă un crâng de arini, să zăresc în dreapta, nu departe, un cal care se îndepărta în trap rapid, călărit de o siluetă cunoscută: Maxime de Sire se îndrepta spre pădure.

Am grăbit pasul și am luat-o pe urmele sale. Știam că nu-l voi ajunge din urmă, dar simțeam nevoia să-l urmăresc.

Ajuns în mijlocul potecilor care traversau pădurea, am ezitat. L-am întrebat pe Argos unde se afla călărețul. Entuziast, a mirosit aerul și a ridicat laba spre sud. Am continuat să înaintăm.

După o oră, încă mai mergeam... Am crezut că mi-am pierdut prada. Atunci am zărit pâlcul de copaci rărindu-se și dând la iveală o întindere de lumină verde deschis; am ieșit spre un iaz presărat cu mătasea-broaștei. Calul de Ardennes fusese priponit de un tei și, la o sută de metri mai încolo, am zărit o formă ghemuită: Maxime de Sire culegea ciuperci printre pietrele acoperite cu mușchi.

M-am îndreptat către el, cu bastonul de călător în mână.

Nu m-a văzut apropiindu-mă. Când călcând pe un vreasc m-am dat de gol, a făcut ochii mari de spaimă. Mă recunoscuse!

Grăbindu-mă spre el, nu i-am ascuns mânia care mă stăpânea.

A căscat gura și a scos un țipăt plângăreț.

Am iuțit pasul. Nu știam ce urma să fac, simțeam o necesitate obscură, mai puternică decât mine, ascunsă îndărătul fiecărei mișcări dictate de mușchi. Voiam să-l

lovesc? Nu cred. Doream să îi arăt crima pe care o făcuse fără să mă gândesc la forma pe care aceasta o va avea.

Când m-a văzut la trei metri de el, s-a ridicat și a luat-o la fugă, panicat. Am înțeles că interpreta ivirea mea drept o agresiune și că bastonul de călător i se părea o armă.

Reacția lui m-a dezgustat profund. Ce nenorocit! Continua să aibă aceleași gânduri meschine! Am vrut să îl contrazic:

— Așteaptă... așteaptă odată...

Alerga cu grohăituri de godac.

Era prea mult.

Am început să alerg după el.

Cu brațele ridicate, stângaci, cu mișcări dezordonate, alerga șovăitor gâfâind «nu, nu».

În ciuda oboselii, a anului petrecut în lagăr, alergam mai repede decât el, mai ales că eram și mai suplu.

S-a împiedicat de o rădăcină și a căzut. În loc să se ridice, a scos un guițat de porc înjunghiat.

— Taci, imbecilule, i-am spus cu o voce șuierătoare.

Drept răspuns, a început să horcăie, cu spume la gură, cu ochii dați peste cap, moale, laș, obosit, abject și deja victimă sacrificată.

Am vrut să-l lovesc. De vreme ce era convins că asta este dorința mea, de ce să nu o fac? Inspirând, am eliberat violența care stătea ascunsă în mine, gata să atace: da, am să-l omor în bătaie, am să-mi fac dreptate, am să ne fac dreptate, tuturor, am să-l las zăcând într-o baltă de sânge. Răzbunare! Va plăti pentru crima lui. Îmi voi răzbuna părinții, bunicii, sora, voi răzbuna șase milioane de evrei prin cretinul acesta care bălmăjește nu știu ce.

Am ridicat bastonul în aer, gata să lovesc...

Atunci a intervenit Argos: s-a repezit la Maxime de Sire, s-a așezat pe pieptul lui și a lătrat.

Maxime de Sire a urlat, convins că va fi sfâșiat de Argos. Dar acesta a început să-i lingă fața, apoi a sărit în lături, a lătrat, s-a pus să alerge în jurul lui, fericit, arătându-i că este gata să se joace.

L-am privit pe Argos uimit. Ce, Argos al meu, care mă simte atât de bine, nu mi-a ghicit exasperarea? Nu a priceput că o să mă substitui dreptății și am să distrug gunoiul acesta?

Nu, câinele insista, cu capul spre sol și fundul ridicat. Voia să îl convingă pe Maxime să ia parte la un joc de neuitat. Lătra de nerăbdare. Și asta vrea să spună: «Haide, ai zăcut destul, e vremea să ne distrăm puțin!!»

Maxime privea animalul, înțelegând că nu trebuie să se mai teamă de el, și s-a uitat pe furiș la mine, așteptând.

Argos, șmecher, mi-a aruncat o otheadă care însemna: «E greu de cap, amicul tău!»

Brusc, am înțeles. Mânia a pierit. I-am zâmbit lui Argos și am aruncat bastonul departe, foarte departe. Concentrat, Argos a zbughit-o ca să-l poată prinde înaintea să atingă pământul. Angoasat, Maxime mă privea, palid, cu buzele tremurând.

Mi-am încrucișat brațele pe piept.

Ridică-te. Câinele are dreptate.

— Ce spui?

— Câinele are dreptate. Nu știe că ești un ticălos, nu știe că ne-ai denunțat pe mine și pe prietenii mei, în timpul războiului, dar consideră că ești om.

Argos a adus bastonul la picioarele mele. Cum nu reacționez, prea ocupat să-l privesc disprețuitor pe Maxime, mi-a zgâriat tibia cu laba, nerăbdător.

— Bine! Du-te și caută, Argos!

Și, ca să fie mai palpitant, am aruncat bastonul de călător în mijlocul măracinișului.

Câinele de rasă care ignora conceptul de rasă tocmai îl salvase pe Maxime de Sire, așa cum mă salvase și pe mine, un an mai înainte. Îmi era imposibil să-i explic acest lucru lui Maxime de Sire fiindcă ar fi trebuit să-i relatez existența mea intimă unui turnător. Mândru, Argos mi-a adus bastonul de care rămăseseră agățați câțiva țepi. I-am arătat că ne întoarcem. A consimțit imediat și și-a potrivit pasul după al meu, păstrând bastonul în gură, asemenea unui majordom care duce umbrela stăpânului său în caz că acesta are nevoie de ea.

Murdar, boțit, Maxime de Sire ne-a urmat de la o distanță prudentă. M-a strigat ca să îmi mulțumească, exprimându-se cu o umilință onctuoasă, la fel de exagerată pe cât fusese aroganța lui:

— Nu am nici o scuză, Samuel. M-am comportat ca un ticălos. Știu. Eram certați. Tot văzându-i pe naziști, am gândit ca ei. Mi-e rușine de greșeala mea. Îți jur.

Îl ascultam fără să-l cred, regretul său mi se părea din cale-afară de bine alcătuit ca să fie cinstit. Totuși, în sinea mea, eram fericit: descoperisem vinovatul, îl confruntasem cu actul său, Argos mă salvase pentru a doua oară. Fără el m-aș fi comportat ca un barbar. După cinci ani de război, mă ajutase să mă ridic, arătându-mi grandoarea: un erou este un om care încearcă să fie om toată viața sa, când împotriva celorlalți, când împotriva lui însuși.

Fără acest câine mi-ar fi fost cu neputință să rămân în viață. Asemenea altor supraviețuitori, m-aș fi lăsat pradă deznădejdiei, mi-aș fi repetat: «La ce bun?», aș fi căzut pradă unei depresii și aș fi profitat de prima boală care mi-ar fi permis să dispar.

Argos a fost salvatorul meu. Paznicul meu. Ghidul meu. Respectul față de oameni l-am învățat de la Argos. Și cultul fericirii. Și dragostea pentru prezent.

Nu poți să faci publice lucrurile acestea: cine ar declara că a învățat să fie înțelept de la un câine ar fi socotit nebun. Totuși mie așa mi s-a întâmplat. De la moartea lui Argos, alți Argos au urmat, toți asemănători ei și toți diferiți. Totdeauna am avut mai multă nevoie de ei decât au avut ei de mine.

Ultimul meu Argos a fost ucis acum cinci zile.

Cinci zile – atât mi-a trebuit ca să redactez această confesiune.

Am spus «ultimul meu Argos» pentru că nu mai am nici timp, nici chef să merg să caut un cățeluș în Ardennes. În primul rând fiindcă sunt atât de bătrân încât aș muri înaintea lui. În al doilea rând, pentru că ultimul meu Argos îmi amintea de cel dintâi în mod surprinzător, l-am iubit cu multă ardoare și nu suport gândul că un nenorocit de șofer prost l-a ucis. Dacă rămân în viață, voi urî din nou oamenii. Or nu asta îmi doresc: toată viața mea, câinii pe care i-am avut m-au învățat contrariul.

În încheiere am să îți mai povestesc numai o amintire. Acum zece ani, la un târg de anticari, m-am întâlnit din întâmplare cu Peter, băiatul cu dinți frumoși pe care l-am cunoscut în lagăr; devenise un patriarh cu dinți albi. Ne-am retras într-o cafenea ca să discutăm. Profesor de chimie, cu o familie numeroasă, în ziua aceea nu-și putea reveni din furie pentru că unul dintre nepoții lui dorea să devină rabin.

— Rabin! Îți închipui? Rabin! Mai putem crede în Dumnezeu după ce am suferit? Tu crezi în Dumnezeu?

— Nu știu.

— Eu nu mai cred și nici nu voi crede vreodată.

— Trebuie să spun că la începutul captivității m-am rugat. Bunăoară când coboram din tren, dar și în clipa în care SS-iștii făceau selecția.

— A, da? Și crezi că ceilalți, bărbații și femeile care au murit gazați, nu se rugau?

— Ai dreptate, am șoptit.

— Atunci? Dacă Dumnezeu există, unde era în timp ce noi agonizam la Auschwitz?

Mângâind capul lui Argos de sub masă, nu am îndrăznit să îi răspund că Dumnezeu se întorsese la mine prin privirea unui câine.“

Am rămas multă vreme lungit pe spate, cu foile confesiunii lui Samuel pe piept, meditănd la ceea ce tocmai mă învățase.

Afară norii fugeau ușori, repezi, ca niște bile de bowling pe pista albastră a cerului. Din copaci cădeau ultimele frunze, zburătăcind printre ramurile netede. Ca întotdeauna în această regiune, soarele strălucea cu o lumină caldă chiar înainte să apună. După orele posace, gri, întunecoase, ziua găsea o modalitate de a se face regretată.

Mi-am dat seama că îmi petrecusem ziua gândindu-mă la Samuel. Era vremea să merg să-i dau foile fiicei sale.

Am mâncat lacom un sandviș, iar apoi am fost să văd ce fac câinii mei. Deși lipsisem mai multe săptămâni, deși de la întoarcere stătusem cu ei doar câteva minute, mi-au primit mângâierile, s-au entuziasmat de jocuri cu sinceritate, cu pasiune, arătându-mi în fiecare clipă că eu sunt stăpânul, chiar dacă Edwin, paznicul casei, stătea mai mult cu ei. Uluit de absența resentimentelor lor, eu, care îi numeam „cei mai răsfățați câini din lume“, m-am îndoit că meritam măcar o zecime din zelul lor și îi mângâiam ca să îi consolez pentru că mă iubesc.

Am traversat orașul ca să o întâlnesc pe Miranda.

Pradă tristeții, roșcata înaltă bântuia prin grădina tatălui ei, admirând cu câtă grijă reconstruise acesta șopronul, tăiașe și aranjase lemnele pentru încălzit sub polatră.

Când m-a zărit, mi-a ieșit în întâmpinare bănuind că ceva important se petrecuse.

A descuiat poarta de fier nelineștită. I-am luat mâinile într-ale mele și încet, aproape solemn, i-am dat scrisoarea. A tresărit observând scrisul tatălui ei.

— Cum...

— A vrut să îți explice secretul lui înainte să moară. Dar fiindcă nu avea încredere în el, mi s-a adresat mie. Credea că trebuia să îi rescriu textul. Greșea...

— Ce...

— Am să ți-o citesc cu glas tare. Așa mă voi supune dorinței sale.

Ne-am așezat în fața șemineului, am răscolit jăratecul ca să atâț focul, am turnat whisky în două pahare și am început să citesc.

Textul m-a emoționat și mai mult la a doua lectură. Poate fiindcă acordam mai puțină atenție evenimentelor și mă concentram pe formularea pe care Samuel știuse să o inventeze. Sau poate pentru că observam cât de bulversată era Miranda? Pe obrajii palizi se prelingeau în liniște lacrimi.

La sfârșitul lecturii, am mai turnat whisky. Tăcerea era animată de foșnetul gândurilor lui Samuel. Apoi, din priviri, am hotărât să urcăm în camera Mirandei. Era evident: după această poveste despre moarte și renaștere, în care se amestecau cea mai profundă disperare cu înțelepciunea și bucuria, trebuia să facem dragoste. Am petrecut noaptea împreună, jucăuși, respectuoși, alternând

voluptatea și reținerea, râsul nebun cu mirarea, când asemenea unor animale, când rafinați, mereu complici, a fost una dintre cele mai stranii dar și cele mai somptuoase nopți din câte mi-a fost dat să trăiesc.

A doua zi, am descins la cafeneaua Péterelle înfometăți. Era o vreme așa de frumoasă încât patronul pusese pe ușă o tăbliță de ardezie pe care scria: „În curtea interioară sunt mese la umbră“. Ne-am refăcut puterile rapid pentru că nu aveam la dispoziție decât o oră ca să ne îmbrăcăm și să mergem la înmormântarea lui Samuel.

Contele de Sire nu se zgârcise la fast. Un dric acoperit de coroane, împodobit cu trandafiri albi a ajuns în mijlocul pieței, tras de patru cai nervoși, cu harnașamente de aur și panaș de pene de struț.

În biserică era aceeași profunzime de flori. În naos era un cor de copii, iar marginile acestuia erau ocupate de o orchestră.

În timpul ceremoniei religioase, trei actori de la Teatrul Național au recitat poeme.

De fiecare dată, Maxime de Sire, nervos, arunca o privire furișă spre Miranda pentru a verifica dacă derularea ceremoniei îi plăcea.

— Privește-l, mi-a șoptit ea la ureche. Îi este în continuare rușine.

— Cu atât mai bine. Asta dovedește că nu este un monstru. Că încearcă „să fie om“, cum spunea Samuel.

— Tata l-a iertat, dar el nu și-a iertat-o.

— Nu și-o va ierta niciodată. Numai morții au puterea să ierte.

Triunghi amoros

Nu-l observase.

În primul rând fiindcă nu atrăgea atenția prin nimic... Apartinea grupului numeros al celor care arată o față ștearsă în locul unui chip, care nu au un trup, ci o formă vagă ce le umflă hainele, indivizi pe care îi uiți chiar dacă îți trec de zece ori pe dinainte, intrând și ieșind fără ca nimeni să îi remarce, mai puțin notabili decât o ușă.

Așadar nu-l observase.

Trebuie spus că nu se mai uita după bărbați... Nu mai avea dispoziția... Dacă ieșea în lume, o făcea ca să caute bani. Avea nevoie de bani, și încă repede! Cum va putea să aibă grijă de doi copii, să le ofere un acoperiș, să-i hrănească? Familia îi dăduse de înțeleș că nu îi va mai ajuta decât până la vară. Iar de la cumnată-sa, o zgârcită care trăia cu fundul pe o avere, nu mai nădăjduia nimic.

Da, îi luase ceva timp ca să-l observe.

L-ar fi remarcat totuși dacă nu s-ar fi băgat în vorbă? Dacă nu ar fi dat din coate prin salonul înțesat de lume?

Așezat lângă ea, rezemat de perete între șemineu și un buchet de flori monumental, o forțase să-l remarce și să lege o conversație. Să zicem că mai degrabă purtase singur această discuție fiindcă ea, fără să îi răspundă, îl

căuta din priviri pe cel care ar putea să îi fie de folos în această serată nenorocită. Adică pe cineva care să-i ofere o slujbă. Trebuia să se descurce și gata... Bărbații erau un capitol încheiat pentru ea! Se oferise cu asupra de măsură unuia singur. Unul singur. În fine, aproape... Soțul ei. Iar el tocmai se prăpădise. Ce idee prostească! La treizeci și ceva de ani s-a ales praful... Nu-i o vârstă potrivită pentru moarte. Cu atât mai mult cu cât se bucurase întotdeauna de o sănătate mai bună decât a ei. În timp ce ea era silită să își aline durerile la Baden, unde mergea cu regularitate la tratament, el nu încetase o clipă să se agite, să lucreze, să alerge. S-ar mai fi măritat cu el oare, cu nouă ani mai înainte, dacă ar fi bănuț că o va lăsa singură, fără un ban, împovărată de datorii și cu doi orfani? Cu siguranță că nu. Mama ei s-ar fi opus. Curajoasa ei mamă. Numai că la douăzeci de ani habar nu ai. De altfel, nu ai habar nici la treizeci sau la șai-zeci... Viitorul... nu-l bănuim, de vreme ce îl construim.

Ființa aceea continua să toarcă lângă ea. Cu atât mai bine. Astfel nu părea abandonată. În această societate strălucitoare nimic nu era mai umilitor decât să lași impresia că ești singură: dacă nu erai, deveneai imediat. Viena se poartă cu multă cruzime față de cei care nu îi respectă jocul.

Ce spunea? Nu contează. Nu era nici rece, dar nici agresiv. Căldicel.

Ia te uită! Dacă l-ar agăța pe acel corb eminent, acolo, cel cu nas coroiat și costum de mătase neagră? Se spunea că organizează concerte și chiar îi plătește bine pe instrumentiști. Da, trebuia să între în vorbă el. Prea târziu. A șters-o...

Atunci vecinul ei de plictiseală i-a rostit numele.

— Ce? Mă cunoașteți? s-a mirat ea.

S-a înclinat și i-a adresat condoleanțe.

— Ne-am mai întâlnit? a spus ea.

— Sora dumneavoastră, o minunată artistă pe care am avut prilejul să o ascult la Regensburg, mi-a explicat adineauri tragedia prin care treceți. Condoleanțele mele.

„Ce tâmpită sunt! Caut o pradă în capătul sălii, când colo vânatul este lângă mine. Hai să vedem! Cine este? Și de ce are acest accent ușor diferit?“

Avântându-se în conversație cu entuziasm, a aflat că sosise de la Copenhaga, că era diplomat și că îi plăcea mult Viena.

— Vă place muzica?

— Pătimaș de mult.

Nu l-a crezut. Îl judecase și era sigură: acest bărbat nu era în stare să se pasioneze de ceva. Încerca să o seducă așadar...

Amuzată, a hotărât să pluseze.

— Cânt, a șoptit. Nu așa bine ca sora mea, dar destul de bine. Unii spun că aș fi mai emoționantă.

— A, da?

— Am luat lecții de la aceiași profesori. Cei mai buni.

Și-a mușcat buzele de admirație. Îl seducea. Se gândea deja la cât ar putea să câștige.

— Ați vrea să vin să cânt pentru Danemarca?

I-a luat mâna într-a lui.

— Pentru Danemarca, nu sunt sigur. Dar pentru mine, cu siguranță.

*

Era cu puțință să mai placă?

Se contempla în oglindă încercând să nu întârzie prea mult asupra defectelor sale. Dacă trecea cu vederea

colăcelul de grăsime de pe burtă – amintirea celor două nașteri –, dacă nu se temea de șoldurile largi sub un bust îngust, dacă numea „două lacuri negre“ ochii câprui ușor bulbucați, dacă se făcea că nu vede ridurile fine de pe pleoape, putea să mai placă.

Mulți „dacă“, nu-i așa?

Totuși el, care nu era cu nimic diferit de alții, dimpotrivă, se extazia în fața ei.

S-a mai privit încă o dată în oglindă. Fiindcă el vedea o frumusețe, încerca să se perceapă cu privirea lui.

Ce noroc! O văduvă tânără este deja o femeie bătrână, mai mult, o văduvă distrusă, cu doi copii de poale, cine vrea așa ceva? Nimeni! Or în acea după-amiază el avea să o ceară de soție. Era sigură.

Oare avea să scape de sărăcie? Va părăsi această cameră-anticameră-salon-bucătărie închiriată pe mai nimic, dar tot prea scump, și-și va găsi ceva mai de doamne-ajută.

A bătut cineva la ușă. El? Nu putuse să aștepte... Venise să o ia cu trăsura! Din fericire astăzi băieții luau prânzul la bunica lor...

A deschis, iar creditorul a avut timp să își strecoare piciorul între perete și ușă. A tras de clanță.

— Greșiți, domnule!

— V-am recunoscut și nu fac nici o greșală. Degeaba vă mutați tot timpul. Sunt pe urmele dumneavoastră. Plătiți-mi.

— Hărțuiți o femeie care abia dacă are ce le pune pe masă copiilor!

— Îmi datorați bani.

— Soțul meu vă datora, nu eu.

— Ați acceptat succesiunea.

— N-am acceptat niciodată să-mi înfometez copiii ca să-i îngraș pe îmbuibați.

— Bani! Nu vorbe! Bani!

Creditorul se împingea în ușă, netulburat, sigur că este mai puternic. Avea să o biruie... Apucând un cuier de fontă care era la îndemână, l-a trântit pe pantoful de piele.

Bărbatul a urlat de durere și, din reflex, și-a retras piciorul. A trântit ușa și a împins zăvorul.

— Nu veți scăpa așa de ușor! a strigat cu o voce furioasă. Am să mă întorc.

A suspinat ușurată auzind că preferă să revină decât să aștepte; altminteri cum s-ar mai fi dus la întâlnire?

Enervată că i s-a adus aminte de situația precară în care se afla tocmai în momentul în care visa la perspective mai trandafirii, s-a instalat în fața oglinzii de la măsuța de toaletă și a început să își pieptene părul lung și negru, operațiune care întotdeauna îi risipea cele mai crunte neliniști.

O oră mai târziu era la admiratorul ei, în apartamentul de celibatar al acestuia, din Singerstrasse, un cartier cum nu se poate mai select. Era primită cu ceai și zeci de prăjituri.

Nu era bogat, dar nu-i lipseau banii. Nu era frumos, dar nici respingător. Nu semăna cu un diplomat rafinat, ci mai curând cu un țăran îmbrăcat în haine de duminică, dar o sorbea din priviri.

— Am ceva să vă spun, a șoptit el.

A roșit, încântată că el nu mai ezită. Plecând ochii, ținându-și respirația, împreunându-și mâinile pe genunchiul drept, s-a pregătit să primească cererea în căsătorie.

— Am fost tulburat în aceste ultime zile, a început el pe un ton grav.

Era cât pe ce să adauge „Și eu“, dar s-a stăpânit, nedorind să pângărească această clipă solemnă.

— Deci... Cum să încep... Eu...

— Spuneți.

L-a încurajat printr-un zâmbet. A clipit, emoționat de vorbe pe care avea să le rostească:

— Este... este... în legătură cu defunctul dumneavoastră soț.

— Poftim?

S-a crispat. El a insistat, clătinând din cap:

— N-am vorbit despre aceasta niciodată.

— Dumnezeule, dar ce-am mai avea de vorbit?

A regretat imediat această afirmație. Capcana! Dacă și-ar denigra soțul, ar părea o femeie ingrată, incapabilă de respect sau de afecțiune. Dacă, în schimb, îl pomenea cu prea multă dragoste, dădea impresia că nu mai poate iubi alt bărbat. Trebuia să lase în urmă trecutul păstrându-se în limitele eleganței.

— M-am măritat cu el când eram foarte tânără. Era nebun după mine, nostim, generos, aparte. Vă întrebați dacă l-am iubit?

— Vă rog...

A jucat totul pe o singură carte și a rostit cu hotărâre:

— Da, l-am iubit.

Chipul admiratorului ei s-a destins. Uf, trăsesese cartea norocoasă. A continuat:

— L-am iubit. A fost primul și ultimul meu bărbat. Singurul. Într-un fel sau altul, îl voi iubi mereu.

Chipul lui s-a schimonosit. Înnebunită, și-a dat seama că îl îndepărtează dacă pozează în regina virtuții. Repede, să-i redea curajul:

— Îl iubeam cu atât mai mult cu cât nu îi observam defectele. Pe atunci mi se părea strălucitor, talentat, având un viitor strălucit înainte. Era compozitor, știți...

El a oftat, dându-i dreptate. Ea a zâmbit.

— Da, aveți dreptate să mă ironizați: muzica nu este o meserie serioasă, nu este o meserie cu care ajungi departe. Societatea noastră nu prea îi respectă pe artiști. Mai ales pe artiștii care nu prea izbutesc să se impună.

— Este o greșală a societății, a precizat el.

S-a oprit o secundă. „Să nu uităm că adoră muzica.“
Și-a corectat discursul:

— Pe scurt, și-a pierdut timpul alergând după comenzi, dând lecții ca să poată plăti chiria. La început, am îndurat dezordinea aceasta care era viața noastră fiindcă o credeam provizorie. Dar după câțiva ani...

Aici ar fi vrut să răcnească: „După câțiva ani, am înțeles că e un ratat, că viața noastră se duce de râpă și că lucrurile nu se vor aranja niciodată“. Totuși, din respect față de gusturile interlocutorului său, s-a stăpânit:

— ...am înțeles că era prea mândru ca să facă o carieră frumoasă. Fără calcule. Fără compromisuri. În ceea ce privește muzica, se considera superior. Superior oricui. Și o spunea! Ca pe o evidență. Desigur, asta îi îndepărta pe cei care doreau să îl ajute.

S-a ridicat și s-a plimbat în jurul mesei, liniștit.

„Asta e! a gândit. Buboii s-a spart. Se calmează. Va putea, în sfârșit, să își facă declarația.“

— Eu...

„Cât de timid este!“

— Eu...

— Vă este frică de mine?

A clătinat din cap în semn că nu.

— Vă ascult, i-a șoptit la ureche.

— Mi-a plăcut foarte mult bucata muzicală pe care ați cântat-o alaltăieri.

Iar muzică? Și-a ascuns exasperarea și i-a răspuns pe tonul cel mai amabil:

— Era compusă de el.

A roșit de entuziasm.

— Eram sigur! I-am recunoscut stilul.

„Stilul? Care stil? Nu avea nici un stil, îi imita pe cei pe care îi întâlnea. Mai degrabă o sugativă în loc de stil“, a bombănit în sine ea.

Conversația, care nu mergea pe făgașul așteptat, începea să o apese. Avea altceva în cap decât însurătoarea, și nu avea s-o ceară de soție nici astăzi, nici mâine. Cum de fusese atât de neroadă ca să își închipuie așa ceva? Vârsta, desigur... Dorise să creadă că mai era tânără, frumoasă, capabilă să mai stârnească dorință, în fine, ceea ce vor împiedicatele de treizeci de ani. Ce parvenit! Și oricum danezul o aburea. Oare să plece?

— Vă deranjează dacă plec? Nu prea m-am simțit bine dimineață.

— O, ce păcat! Vă plac și voiam să vă propun să trăim împreună.

*

Bine, așa este, nu se însurase cu ea, dar era „ca și cum“. Locuiau într-un apartament confortabil de pe Judenstrasse – chiria o plătea domnul –, mâncau împreună, dormeau împreună, făceau amor și se îngrijeau de băieți – educația lor consta în mod esențial în a-i trimite la colegiu, ceea ce i se părea ideal.

Avea vreun motiv să se plângă?

— Ce faci? Nu vii? a strigat.

Din culoar s-a auzit un murmur indistinct.

A amestecat cărțile de joc, nerăbdătoare. Îl iubea mult pe danezul ei. Da! Aprecia că avea atâtea calități. Nu una ori alta, nu, per ansamblu. O antologie de calități. Un volum de virtuți. Asta o liniștea. Predecesorul lui avea mai multe defecte decât calități. Sau mai degrabă avea defecte enorme și calități extraordinare. Un trandafir plin de spini. Dar danezul ce ar fi? Un bujor mare... Fără parfum și cu o frumusețe de scurtă durată...

A pufnit-o râsul. Bietul om! Cum își mai râdea de el! Atenție: o făcea cu drag, nu cu răutate. Era atât de tipicar, de serios, de desăvârșit, că nu puteai să nu râzi, altminteri...

S-a oprit.

Altminteri ce?

„Potolește-te, a șoptit pentru sine. Nu da cu piciorul la ceea ce ai.“

Cu primul, nu trebuia să lase impresia că este perfectă, fiindcă nici el nu era; cu acesta, trebuia să fie atentă, să se stăpânească, să-i ascundă că se putea purta ca o pacoste, ca o afurisită, ba chiar ca o nerușinată – nu ar fi înțeles-o, nu s-ar fi distrat. În fața danezului ei, acoperise cu un vâl laturile mai urâte ale firii ei. Un vâl de văduvă?

A izbucnit în hohote.

S-a apropiat și i-a sărutat mâna.

— De ce râzi?

— Nu știu. Poate pentru că sunt fericită.

— Ador firea ta jucăușă, a oftat el.

— Ce făceai de a durat atât de mult? Scrisori diplomatice?

Habar n-avea ce înseamnă o scrisoare diplomatică, dar îi plăcea expresia.

— Nu, clasam partituri.

— Poftim?

— Repertoriu și clasam partiturile soțului tău.

S-a crispat. Ce? Iar... Consacra ore întregi celui cu care ea o dusesese atât de greu.

— Draga mea, pari mâhnită?

Și-a luat o mutriță supărată.

— De dragul nostru, al amândurora, uit de trecut. Iar tu, dimpotrivă, îmi amintești mereu de soțul meu.

— Nu mă interesează fostul tău soț, ci muzica lui. A fost un geniu.

„E culmea! Acum o ia razna! Barem primul avea scuza amorului-propriu, dar el... De ce?”

— Sunt geloasă.

— Ce spui?

— Da, sunt geloasă că tu, așa copleșit cum ești de muncă, îi acorzi atât de mult timp.

— Hai, doar n-o să fii geloasă pe relația mea cu primul tău soț, pe care nu l-am cunoscut și care este mort?

— De ce spui „primul” soț? Am și un „al doilea”?

L-a privit intens, crispată, așteptând un răspuns. El a plecat fruntea, rușinat.

Nici un cuvânt.

A izbucnit în plâns și a alergat să se închidă în camera ei.

*

— Ai un aer liniștit, a spus sora ei.

— O, chiar sunt. Îți dai seama că înainte trăiam din pomeni? Muzicianul meu nu mi-a lăsat decât datorii; nu s-a străduit suficient de multă vreme ca să pot primi o pensie de văduvă! Îți vine să crezi? Nici un bănuț.

— Trebuie să recunoștem că firea lui...

— Acum, mulțumită danezului meu, mai câștig câte ceva. Și folosesc acești bani după cum vreau, nu-i pasă.

Danezul ei, cum îi spunea, descoperise un mijloc de a o face să câștige bani. După ce strânsese toate partiturile și le inventariase, încercase să le vândă. Incredibil! Când se gândea că pe vremuri manuscrisele zăceau peste tot, pe sub pian, la bucătărie, îndărătul pernelor de la fotoliu... Își băgase în cap că asta putea fi ceva de valoare și îi hărțuia pe editori. Cel mai surprinzător era că, din când în când, reușea să-i convingă! În acest moment erau chiar doi editori concurenți. Da, domnul însărcinat cu afaceri al ambasadei daneze se dovedea un vânzător al naibii de bun. Și știa să folosească limbajul juridic așa încât să alcătuiască niște contracte inatacabile. De altfel, negocia în numele văduvei – aceasta îi dăduse fără să ezite dreptul de a semna în locul ei. Uneori, când citea peste umărul lui scrisorile pe care le redacta, hohotea văzându-l evocându-l pe „dragul și defunctul ei soț“.

Sora ei a aprobat cu admirație apoi a adăugat:

— Și în rest?

— Este foarte drăguț, foarte la locul lui, foarte amabil.

Evident, nu avea nimic de-a face cu defunctul ei soț. Trăia cu un „domn“ care nu înjura, nu scuipa, nu râgâia, nu trăgea vânturi, care vorbea patru limbi străine fără să folosească vreodată un cuvânt vulgar și care o ruga politicos să facă dragoste. L-a văzut gol? În nici un caz. Găsea acest comportament „liniștitor“ și foarte potrivit pentru „vârsta lui“. Totuși i se întâmpla să se gândească nostalgic la grozăviile pe care le spunea celălalt, la nuditatea lui impudică, la dorința lui dezlănțuită, la

diverse plăceri, inclusiv unele mai puțin demne de a fi povestite, în care o inițiasese...

— Îl iubești? a implorat-o sora ei mai mare.

— Desigur! a afirmat ea, iritată. Drept cine mă iei?

— Atunci de ce nu se însoară cu tine?

Agasată că sora ei mai mare îi punea întrebarea pe care ea însăși și-o punea în mod constant, i-a răspuns pe un ton care se voia impasibil:

— Ei, este elementar... Atunci când lucrezi în diplomatie, este mai bine să rămâi holtei. Dacă te împovărezi cu o nevastă, nu mai ești considerat o persoană mobilă, nu mai poți profita de cele mai bune posturi.

— A, da?

— Da!

— Totuși în Austria, se...

— Este danez.

— Desigur...

Ceea ce nu mărturisea, deși știa, era că un diplomat nu se însoară decât dacă statutul soției sale adăuga o strălucire suplimentară carierei sale. Or ea nu aparținea unei familii de rang înalt, nu purta un nume nobil, era văduva unui obscur scârța-scârța pe partituri care fugea din fața creditorilor...

— Cine mi-a spus oare că danezii sunt niște amanți foarte buni? a șoptit sora ei mai mare, languroasă, frecându-și buzele pline cu degetul.

„Cine, cine?” s-a întrebat în gând mezina.

*

Acum până și cele mai veninoase limbi erau obligate să admită că viața ei era o reușită.

Soarele se oglindea în diamantul inelului. O izbucnire de lumină. Un hohot de râs. Se însurase cu ea! Îi trebuiseră douăzeci de ani, dar se însurase cu ea!

Departe, în parc, rațele pluteau țațoșe pe luciul de apă dintre sălciile plângătoare, de parcă domeniul le-ar fi aparținut.

Stătea pe terasă pentru a-și savura fericirea – avea să revină mai târziu în rândul invitaților.

Baroană! Cine ar fi crezut că va deveni baroană? La patruzeci și șapte de ani! După ani de chin, trăsesse lozul cel mare. Totuși, la început totul era împotriva ei: vârsta, văduvia, doi băieți, o sănătate precară, o situație financiară îngrozitoare și reputația nedreaptă de a fi o zăpăcită incapabilă să țină o casă. Și acum servitorii se înclinau înaintea ei! Mai mult, avuseseră parte de o ceremonie splendidă la catedrala din Presburg unde depuseseră jurămintele de credință, deși el era protestant, iar ea, catolică. Știa cât de mult se bucurau surorile ei pentru ea, dar îi făcea plăcere mai ales să se gândească la dușmance, la scorpiile care o credeau terminată... O, cum s-au mai înverzit aceste prețioase când au aflat de căsătoria ei!

Și particula nobiliară! Nu purta numai un inel de căsătorie, purta și o particulă nobiliară. Desigur, danezul o ironiza când i se spunea baroană și numele lor era precedat de un „von“, repetându-i că titlul de cavalier pe care tocmai îl primise din partea statului reprezenta o distincție onorifică, nu înnobilarea familiei.

— Tralalala! Te-au făcut cavalier, deci sunt o soție de cavalier și nimeni nu mă va împiedica să adaug particula de noblețe care îți lipsea.

Uneori avea chef să întâlnească persoane noi doar ca să-și poată exhiba reușita. Un public... Asta îi lipsea aici. Cochetul oraș Copenhaga, cu casele lui roșii, îi plăcea mult, desigur, dar nu era Viena! Oamenii zâmbitori și calmi trăiau cu încetinitorul, preocupați să înghită bere ori să limpăie lapte acru.

„Nu te mai văicări și nu mai da cu piciorul la noroc, te rog“, își ordona.

Nu simțea plictiseală, ci mai curând o langoare pe care nimic nu o grăbea. Era oare fiindcă încetase să se mai drogheze cu cafea, ultimul prost obicei care îi rămăsese din viața anterioară? Cu pramatia boemă, totul se putea întâmpla dintr-o clipă într-alta, rău sau bun, se întâmpla mereu câte ceva. Aici zilele erau identice. Agreeabile, dar identice. Plimbare, lectură, tarot. Ansamblul se dovedea mai degrabă fad decât excitant, dar dacă acesta era prețul pentru bogăție, noblețe, siguranță...

A oftat și s-a alăturat invitaților care conversau în salon.

— Un muzician remarcabil, cu totul remarcabil! exclama soțul ei în mijlocul unui grup de bărbați.

„Iar? Devine insuportabil. Mă obligă să-i vorbesc de el de dimineața până seara. Facem un *ménage à trois*. Oriunde merg, am doi soți cu mine: primul despre care îmi vorbește cel de al doilea, al doilea care îmi vorbește despre cel dintâi.“

Diplomatul insista, agitându-și mâinile:

— Copenhaga trebuie să-l descopere. Copenhaga trebuie să-i interpreteze creațiile.

„Bietul de el! Încearcă să convingă oamenii să-i cumpere partiturile. E drăguț din partea lui și, când îi merge, îmi aduce și ceva bănuți. Fără îndoială că se străduiește

mai mult pentru mine decât pentru el, dar ar putea să se lipsească de toate astea de când a fost promovat iar salariul i-a crescut de patru ori.“

— Atunci când îi ascuți muzica înțelegi că omul acesta a fost un fel de înger, continua el în fața auditorului fermecat.

„Ce tot spune? Nu am întâlnit niciodată un bărbat mai mârlan și mai porc. Un înger? Se pare că nu a zărit sexul îngerului... care nu se gândea decât la regulat“.

— Da, e clar, era inspirat de Dumnezeu, spunea el. Poate că avea o ureche care auzea tot ceea ce îi șoptea Creatorul.

„Ce prost! Folosea șapte note ca să-l întruchipeze pe Isus, un păcătos, o femeie îndrăgostită sau una necredincioasă. Numai tehnică. Trucuri de muzician“.

— Eu, care am avut nefericirea să mâzgălesc versuri oribile în tinerețe, înainte să renunț, știu să discern geniul, credeți-mă. Doamnelor, domnilor, acel om compunea sublim.

„Papă-lapte! Nu mai vorbi despre el, devii ridicol. Poate că nu compunea așa de rău, dar ce bine făcea amor!“

Și icnind, lucru pe care fiecare l-a interpretat ca pe o emoție provocată de evocarea defunctului ei soț, a ieșit iar pe terasă.

*

Așezată pe scaunul de piele, cu picioarele ușor desfăcute, rezemată de spătar, se consuma, în fața pupitrului, cu tâmplele arzând, încercând să reziste evidenței. Totuși avea dovezi clare sub ochi.

Nu avea nici o îndoială. Cel de-al doilea soț scria viața celui dintâi.

O biografie... Așa se explica lucrul neîntrerupt de ani de zile, faptul că umplea casa de ziare, reviste, programe pe care le colecționa în grămezi, că purta o corespondență cu cei care îl cunoscuseră pe muzician, chiar și cu balaurul de cumnată-sa – ceea ce ea îi interzisese totuși. De-asta îi plăcea atât de mult să discute cu ea despre trecut. Ce trădare! În timp ce ea crezuse că este vorba despre curiozitatea afectuoasă a unui amant pentru tinerețea amantei sale, un scriitor căutând informații se folosise de ea.

Celălalt... mereu celălalt... Era mult mai prezent mort decât când era viu.

Copleșită, răvăși foile manuscrisului. „Ce viciu îl împinge să refacă viața mea în brațele altuia?” Scoase o pagină la întâmplare.

„Căsnicia lui a fost fericită. Era o femeie blândă și sensibilă care a știut să-l înțeleagă și să-l iubească. Ea îl admira pe acest artist eminent și știa cum să răspundă firii lui, ceea ce i-a permis să îi câștige încrederea. El o adora, îi mărturisea tot, până și cele mai neînsemnate greșeli. Ea îl recompensa prin tandrețea și grija ei constante. Și astăzi ea recunoaște: cum să nu-i ierți tot și să nu fii cu totul a lui câtă vreme era atât de bun?”

În ciuda supărării, a zâmbit. Naiv, povestea întâmplările așa cum i le istorisise ea. Înghițise gogoșile. Cu prilejul discuțiilor, fără să se sinchisească de adevăr, își zugrăvea purtarea așa cum ar fi trebuit să fie mai degrabă decât așa cum fusese, atribuindu-și cel mai bun rol. De ani de zile, se descria așa cum actualului ei soț i-ar fi plăcut să se comporte față de cel de dinainte. Pentru ea, mai înainte de toate, era vorba să îi placă celui alături de

care trăia, să-i justifice și chiar să-i inspire iubirea. De fapt, revizita fosta căsnicie sub privirea soțului ei ca să îl mulțumească.

Citind rândurile următoare, a avut confirmarea că i se făcea un portret măgulitor.

— Măcar o să-i închidă gura îngrozitoarei mele cum-nate!

Prin această exclamație s-a surprins acceptând insolitul proiect editorial. De fapt, această biografie îi era de folos... Curios lucru – din cauza agitației provocate de danezul ei –, se vorbea mai mult despre defunctul ei soț, i se cântau lucrările, unii muzicieni îl recunoșteau drept precursor, chiar dacă era vorba despre profesorii băieților lui! Ce modă sucită... Cu toate acestea, nu trebuia să-și facă iluzii: nu va ține mai mult decât un puseu de febră. Era deja o muzică a trecutului, iar oamenii o ascultau pe cea de astăzi. Nu-i puteai schimba. În pofida acestui reviriment, uitarea avea să acopere foarte repede totul.

Iar dacă cineva s-ar fi aplecat asupra cazului său, această biografie nu reproducea ororile pe care minunata ei familie găsisese de cuviință să le spună despre ea.

O siluetă se strecură în spatele ei.

— Îmi răscolești prin hârtii?

S-a ridicat și l-a îmbrățișat.

— Dragul meu, e minunat ce faci.

— A, da? s-a întrebat el cu îndoială.

— Știi, ar fi fost mândru de tine.

În loc să-i răspundă, el roșit, pieptul i s-a umflat de plăcere, iar ochii i s-au umezit.

„Ar fi fost mândru de tine.“ L-a privit și a constatat că această propoziție îi provoca o emoție mai intensă decât cea a zilei în care fusese făcut baron. Sau în care se căsătoriseră.

- Ba da, mamă, crede-mă...
- Nu, imposibil, este grotesc!
- Îți jur. M-a rugat să intervin și pe lângă mătușa.
- Mătușa ta? Tot te mai vezi cu ticăloasa aia?
- Mamă, toată lumea știe că mă adoră...
- Fiindcă vede în tine pe fiul fratelui său, dar uită că ești și fiul meu. M-a urât de la bun început.
- Mamă...
- N-are a face! Nu asta e problema! Deci tu spui că...
- Da, tatăl meu vitreg mi-a spus că ar dori să fie înmormântat alături de tine în mormântul lui tata.
- Ce coșmar!

Revoltată, furioasă, cu părul vâlvoi, s-a năpustit spre biroul soțului ei, hotărâtă să rupă această tăcere politicoasă cu care îi acceptase până atunci toate extravaganțele. Adeseori avea impresia că formează un triunghi amoros, cel de-al doilea soț al ei era pasionat de cel dintâi, dar de data aceasta întrecea măsura... În mijlocul unui cavou, cel dispărut nu mai era o amintire, devenea un trup. Urmau să se întâlnească toți trei, ea și cei doi soți ai ei, zăcând pentru totdeauna în aceeași criptă.

Când a intrat în încăpere, l-a găsit zăcând și gâfâind pe covorul persan.

- O, draga mea... ai venit la timp...

I se făcuse iarăși rău – i se întâmpla tot mai des de ceva timp. Nu era de mirare că devenise obsedat de moarte și de monumente funerare.

În timp ce se apropia de el, fața i s-a luminat. Bietul om! Cât de mult o iubea... Ochii lui banali străluceau de bucurie privindu-și soția.

A uitat imediat de mânie și nu s-a mai gândit decât cum să-l ajute, ridicându-i capul, făcându-i aer cu evantaiul ca să-l răcorească, să-i permită să își recapete suflul.

Nu mai conta povestea cu mormântul, avea să-i vorbească mai târziu, de îndată ce va găsi un moment potrivit.

L-a întins pe sofa, l-a înconjurat cu perne. Liniștit, își revenea.

— M-ai speriat, i-a reproșat ea cu blândețe.

— Iarba rea nu pierе.

„Așa să fie! Nu am chef să fiu văduvă pentru a doua oară.“

S-au ținut multă vreme de mână privind lumina roșiatică a apusului de soare. Apoi el s-a întors spre ea și cu o privire serioasă i-a spus:

— Aș vrea să îți spun ceva care nu-mi dă pace.

„Ah! Iar o să mă omoare cu cavoul și, dată fiind starea lui, nu am cum să-l contrazic.“

— Da, dragul meu? i-a răspuns cu voce calmă.

— Poartă-i numele.

— Poftim?

— Ia numele fostului tău soț.

Cu ochii plin de lacrimi, a simțit că se sufocă.

— Ce spui? Mă alungi?

— Nu, draga mea, te iubesc mai mult ca niciodată.

Aș vrea pur și simplu ca în societate, ca să evoci geniul lui și iubirea mea totodată, să te recomanzi Constanze von Nissen, văduvă Mozart.

O inimă sub cenușă

— Zău, nașă, nu ești obligată să pierzi fiecare partidă...

Adunându-și așii și valeții, băiatul cu tricou de culoarea cireșei și-a privit mătușa cu blândețe. Aceasta a fremătat de indignare, pe jumătate prefăcută și pe jumătate sinceră.

— Să știi că nu o fac înadins. Fie nu mă pricep, fie ești tu foarte bun.

Jonas a zâmbit, nu foarte convins, și a început să amestece cărțile.

Alba se uita la adolescentul slab, cu brațe lungi, cu mâini subțiri, așezat turcește pe covorul de lână: deși era un jucător priceput, nu avea dexteritatea celor obișnuiți să joace cărți; nici rapid, nici precis, nici măcar tentat să facă gesturi largi care impresionează fetele, le amesteca indiferent.

Ea aprecia faptul că el nu cădea în capcanele tinerilor. Cu o grație nonșalantă, evita trucurile obișnuite, dorința de a epata. Rămânea politicos. Nu ar fi deprins vreun gest necuvincios nici dacă ar fi fost crescut de cei mai răi escroci.

A izbucnit în râs.

— Mă întreb dacă vreunuia dintre noi chiar îi place să joace.

Intrigat, Jonas a înălțat fruntea, iar părul blond și bogat i s-a unduit.

— Cum ar fi să ne dăm seama într-o zi că nici unuia dintre noi nu îi place să joace toci sau belotă, dar că se preface pentru a-l mulțumi pe celălalt? a explicat ea. El a oftat:

— Dar să știi că mi-ar plăcea un lucru făcut de dragul tău.

Declarația adolescentului a înduioșat-o. Ce frumos era, cu buzele lui pline, la fel de roșii ca tricoul...

— Și mie la fel... a șoptit Alba luptând împotriva emoției.

Oare de ce nu erau bărbații asemenea lui? Puri, simpli, atenți, generoși, lesne de iubit. De ce se înțelegea mai bine cu nepotul ei decât cu propriul fiu? A scuturat capul ca să alunge aceste gânduri și a strigat:

— Ești un vrăjitor!

— Eu?

— Sau un magician.

— A, da? Și ce magie am făcut?

Aplecându-se, l-a ciupit de nas înainte să răspundă:

— Ai furat inimi.

În aceeași clipă Alba a avut impresia dezagreabilă că nu a găsit tonul potrivit, fără îndoială pentru că se străduia să zâmbească sau exagera cu veselia.

Privirea lui Jonas s-a întunecat. Chipul i s-a crispat.

— Uneori chiar aș vrea, a șoptit el, cu un rictus amar în colțul gurii, întorcând ochii spre fereastră.

Alba a tresărit. Ce tâmpită fusese! Tocmai înțelesese prostia imensă a afirmației „Furi inimi!“ Exact ceea ce nu trebuia să-i spună unui băiat care...

S-a ridicat cu tâmplele zvâcnind, brusc stăpânită de dorința de a o lua la fugă. Trebuia să creeze o diversivune!

Să șteargă gafa. Să nu-i lase timp să se gândească la nenorociri...

A țâșnit spre fereastră.

— M-am plictisit de cărți! Ce ai zice de o plimbare?

A privit-o surprins.

— Prin zăpadă?

— Da.

Era încântată de surpriza lui. Propunându-i să iasă, nu se purta ca foarte prudenta lui mamă care îl ținea în pânțelele călduț al casei.

— Nașă, o să alunecăm...

— Sper!

— Gata! Vin!

La fel de nerăbdători precum niște câini scoși la plimbare, Alba și Jonas au luat la cotrobăit dulapurile și, imediat ce au găsit haine potrivite, și-au pus hanorace, mănuși călduroase și cizme îmblănite și au ieșit în grabă afară.

Frigul i-a întâmpinat viguros, tonic, la înălțimea așteptărilor lor.

Au înaintat pe potecă ținându-se de braț.

Era o dimineață strălucitoare. Soarele lumina un cer fără nori. În jurul lor, zăpada făcea să dispară stâncile, iazurile, drumurile, poienile; totul era alb, falezele și dealurile, o albeață în care erau încrustate câteva case, o albeață pe care o zgâriaau, ici acolo, pâlcuri de mesteceni pitici, o albeață sfâșiata de ascuțiturile negre ale pâraielor.

Sub ei, marea își arunca răsuflarea, un iz puternic de sare și de alge, un miros alimentat de imensitate.

Jonas a tresărit.

— Ce crezi: suntem la începutul primăverii sau la sfârșitul iernii?

— 21 martie este doar mijlocul iernii. Soarele se ridică, dar barometrul nu. Mai sunt geruri și ninsori.

— Îmi place atât de mult țara mea! a exclamat Jonas.

Alba a zâmbit. Ce termen de comparație are acest băiat, care nu și-a părăsit niciodată insula? Entuziasmul lui exprima altceva: că iubea viața, că se bucura să trăiască deși, dacă te gândeai la clima locală, trecea prin momente grele.

A sunat un mobil. Cu mișcări încetinite din cauza mănușilor, Jonas a răspuns și l-a salutat pe Ragnar, prietenul său.

Ascultându-l, a pălit.

Alba s-a neliniștit.

— Ce se întâmplă?

— Eyjafjöll s-a trezit.

— Ce? Vulcanul?

— În noaptea asta...

Jonas și-a reluat conversația cu Ragnar, ascultând ce îi spunea acesta. În acel minut, Alba s-a panicat: „Căsuța"! Casa copilăriei lor, a ei și a surorii sale, se găsea în regiunea dominată de Eyjafjöll. Suferise din cauza mișcărilor seismice? A șuvoaielor de lavă? A ploii de cenușă?

Se agita sub privirea lui Jonas, călcând zăpada, copleșită de spaimă. Vulcanul dormea de două secole, și în timpul acestui somn generațiile familiei sale trăiseră în căsuța de lemn cu acoperișul de lut și iarbă... Desigur, pentru mama și pentru sora ei, căsuța devenise un loc unde petreceau vacanța și unde stăteau treizeci de zile pe an, departe de oraș, dar acele zile erau minunate, împregnate de trecut, de istoria seculară a Ólafsdóttir.

Jonas a închis și s-a grăbit să își informeze mătușa:

— S-a instituit starea de urgență. A fost o erupție în valea Fimmvörðuháls. Locuitorii din satul Fljótshlíð vor fi evacuați din cauza inundațiilor.

— Inundații?

— Zăpada și gheața se vor topi din cauza lavei, nașă. Acum se mai liniștise: căsuța nu era în acea regiune!

Gândindu-se la asta, și-a dat seama că trecuse cu vederea soarta fermierilor. Fiindcă locuința rămânea pustie de-a lungul anului, generalizase prostee, ignorându-i pe ceilalți islandezi, instalați în împrejurimi. Munca lor era în pericol.

— Ai vreo idee despre consecințe? a întrebat ea.

— Geologii spun că va dura ceva.

— Am să merg acolo. Măine o pornesc la drum.

I-a luat brațul lui Jonas cu vioiciune, ca și cum l-ar fi luat cu ea în călătorie.

Câțiva metri, băiatul a mers în ritmul său, apoi l-a simțit că începe să gâfâie, că rămâne în urmă.

S-a întors: Jonas, foarte palid, cu buzele strânse, expira fuioare de abur.

— Ți-e rău, Jonas?

— Ești mult prea rapidă pentru mine.

„Se oprește mai des decât înainte, lucrurile se înrăutățesc“, și-a spus ea. „Am făcut o prostie propunându-i să iasă? Katrin are dreptate să îl țină închis în casă. Să ne întoarcem repede. Mă rog, nu repede, ci cât mai încet cu putință.“

Odată ajunși acasă, Alba a propus să bea o ciocolată caldă. La o ceașcă aburindă, în bucătăria cu blaturi de oțel neted, și-au reluat pălăvrăgeala.

— Nu ar trebui să spun asta, dar îmi plac catastrofele naturale.

— Ești nebun?

— Îmi place să văd că natura e puternică, că ne umilește, că ne amintește puterea ei, că ne pune la punct.

— Atunci, bun venit: Islanda este țara unde trebuia să te naști.

— Crezi, nașă, că putem alege? Crezi că sufletul nostru survolează lumea, o observă iar apoi decide: „Am să cobor acolo, pe acel petic de pământ, în familia aceea fiindcă mi se potrivesc“?

— Unii asta susțin.

— Sunt sigur. Eu și îngerul care se ocupă de mine am considerat că tu și cu mama sunteți singurele persoane capabile să primească așa o pleșcă.

Alba a roșit. Nu știa dacă adora sau detesta ceea ce tocmai spusese nepotul ei, iar asta o bulversa. Jonas o deconcerta din ziua în care venise pe lume, când, la maternitate, îl primise din brațele lui Katrin, epuizată, și l-a putut privi. Încă din primul său minut de viață, băiatul hotărâse că va avea două mame, surorile Ólafsdóttir. Și amândouă au fost de acord. Uneori, necunoscuții se mirau că există o legătură atât de intensă între nepot și mătușă, dar aceasta venea de la sine. Când, opt ani mai târziu, a născut și ea un băiat, pe Thor, Alba și-a păstrat rolul de a doua mamă a lui Jonas.

De afară s-a auzit un claxon. S-au încruntat. Cine venea atât de devreme?

Katrin a pătruns în încăpere, volubilă, cu obrajii roșii, zdrăgănindu-și nenumăratele chei pe care le avea mereu în buzunar.

— Întâlnirea de dimineață a fost anulată; și ședința de după aceea. Am profitat să vin să vă văd. Ați aflat, nu?

— Eyjafjöll?

— S-a trezit după o sută optzeci și șapte de ani! Cum să te trezești după o sută optzeci și șapte de ani de odihnă?

— Sau cum poți să dormi timp de o sută optzeci și șapte de ani? a șoptit Jonas.

Surorile s-au privit una pe alta. Alba a răspuns întrebării lui Katrin înainte ca aceasta să fi apucat să deschidă gura.

— Mă duc mâine. Am să văd care e situația și ce pericole amenință căsuța.

— Mulțumesc, Alba. Căsuța, dacă...

Katrin a tăcut, Alba nu i-a continuat fraza. Nu au îndrăznit să spună că, odată cu dispariția căsuței, familia ar suferi în mod simbolic. Deja nu mai erau decât niște surori, că fiecare născuse doar un copil, iar Jonas mai avea puțin de ...

— Vii cu mine în camera mea? Aș vrea să îți arăt niște lenjerie de corp pe care am cumpărat-o de la Paris.

Lucrând pentru Comitetul Internațional al Crucii Roșii, Katrin călătorea mult, mai ales în Europa de unde aducea cadouri pentru sora și pentru fiul ei.

— Ah, voi și lenjeria voastră! E o fiță de fete mania pentru dantele... a bombănit Jonas.

— Mai așteaptă vreo doi ani și ai să vezi că lenjeria fetelor este și o fiță pentru băieți.

S-au retras la etaj, în camera lui Katrin, au închis ușa și s-au așezat pe pat. Evident, Katrin nu avea de arătat nici sutiene și nici chiloți, s-a folosit de înțelegerea dintre ele ca să poată vorbi fără martori.

— Alba, sunt foarte neliniștită. Ieri Jonas a fost supus unor investigații multiple la spital. Am primit în dimineața asta un raport alarmant de la doctorul Gunnarsson: malformația cardiacă s-a accentuat, inima lui Jonas riscă să se oprească în curând.

— Înțeleg. La cincisprezece ani nu este capabil să depună efort fizic, ca un bătrân.

— Gunnarsson crede că trebuie să primească un transplant cât mai repede. Dacă nu...

— Katrin, repeți asta de luni de zile! Ce putem face?

— Jonas este înscris pe o listă de așteptare, dar nu există donatori. Suntem în Islanda, o țară cu trei sute de mii de locuitori!

— Atunci inima pe care o va primi nu va fi neapărat islandeză. Adu-ți aminte că profesorul Gunnarsson ne-a explicat că în zilele noastre inima se poate transporta cu avionul...

— Teoretic; practic, lucrurile stau altfel: organele donate călătoresc în interiorul țării sau al unei țări limitrofe. Niciodată de pe un continent pe altul. Încă și mai puțin de pe continent pe o insulă sălbatică situată hăt departe... Jonas o să moară, Alba, Jonas o să moară dacă nu facem ceva. Mă întreb...

Alba a înțeles unde bătea Katrin. Își cunoștea sora: calculată. Bună, generoasă, având cele mai bune intenții, dar calculată. Înzestrată cu o minte de tactician, conduce o discuție intimă ca pe o ședință de profesioniști.

— Da? a insistat Alba.

— Ar trebui să mergem în Europa. Să îl mutăm pe Jonas la Paris ori la Geneva. Acolo, matematic sunt mai multe șanse să găsim un donator compatibil.

În aceeași clipă, Alba a intuit ceea ce sora ei îi dezvăluia și ceea ce îi ascundea:

— Noi? Explică? Noi, adică Jonas, tu ... și cu mine?

— Desigur.

— Vrei să vin cu voi în Europa?

— Da, te rog. Până ce Jonas va primi transplantul. Fiindcă eu voi călători mult în continuare.

Alba a fulgerat-o cu privirea.

— Nu ești singura care muncește! Desigur, nu sunt un înalt funcționar internațional, cu toate acestea și eu trebuie să-mi câștig existența.

— Alba, un artist ca tine este mai liber decât mine. Poți să faci ilustrațiile pentru cărțile de copii oriunde.

— Adevărat. Dar îți dai seama că am un soț.

Katrin a plecat privirea.

— Și, în al doilea rând, am un fiu, un adolescent care, în felul său, îmi dă tot atâtea motive de îngrijorare cât Jonas?

Katrin a rămas cu privirea în pământ apoi a șoptit cu o voce tremurândă – vocea ei adevărată, fragilă, care nu avea nimic de a face cu cea autoritară, de femeie angajată în politică:

— Nu îți cer asta din egoism, Alba, nici pentru a mă convinge că sunt mai importantă decât tine. Îți cer asta pentru că singură nu voi reuși. Ți-o cer pentru ca operația să fie posibilă. Pentru că tu deții soluția. Pentru Jonas, Alba, numai pentru el.

Alba s-a gândit la Jonas și brusc, eternul conflict care o despărțea – o lega – de sora ei adorată a trecut în plan secund. Un sentiment de urgență i-a uscat gâtul. Jonas risca să moară.

— Am să mă gândesc.

Alba și-a sărutat sora pe frunte și s-a ridicat.

— Îți jur că mă voi gândi la asta. Dacă i s-ar întâmpla ceva lui Jonas al nostru, eu...

Fraza s-a stins.

În acel moment Katrin a știut că Alba se hotărâse.

— Ai observat că îți vorbesc?

Alba, din pragul camerei, îi vorbea lui Thor, fiul ei de paisprezece ani care își privea computerul fără să-și arunce

ochii asupra degetelor care se mișcau rapide, ușoare, cu virtuozitate pe comenzile jocului. Prins într-o luptă virtuală, părea să nu-și fi dat seama de prezența mamei sale.

Aceasta a continuat pe un ton și mai acru:

— Care este problema ta? Ești surd? Ești prost? Ai uitat că de mic știi să vorbești islandeza?

Thor tot nu reacționa, cu ochii fixați pe ecran și căștile pe urechi. De luni de zile Alba nu-și văzuse fiul decât albăstrui pentru că, închis în acea încăpere, nu primea decât lumina turcoaz a computerului său.

— Sau ai părăsit specia umană? Te-ai mutat în lumea ta virtuală... Thor, cu tine vorbesc!

Urlase.

Indiferent, își canaliza întreaga energie spre joc.

Reproșându-și muștrările, a continuat pe un ton mai calm, care totuși, fierbea de iritare:

— Thor, tu nu mai aparții familiei tale. Am impresia că nu mai am fiu.

Thor s-a tras îndărăt strigând:

— Rahat!

Apoi, reasezându-se, a început să pianoteze tastele încordat, contrariat.

Supărarea Albei s-a transformat în ironie:

— Vai, dragule, ce se întâmplă? Ai fost atacat de un monstru cu blană verde? De un cavaler din Evul Mediu? De un soldat de pe planeta Zunugol?

Thor a apăsat pe un buton de pe tastatură și a pufnit de bucurie, victorios.

Alba s-a prefăcut că aplaudă.

— Bravo, tocmai ți-ai crescut imunitatea așteptând nemurirea... Evident, este mai util să reușești într-o lume

care nu există decât în cea reală, mai esențial să căsăpești dușmani fictivi decât să îți asculți mama.

Cum Thor îngâna o melodie, încântat de lovitura pe care tocmai le-o dăduse adversarilor, Alba a explodat.

— Regret că nu trăim în Statele Unite deoarece acolo aş avea dreptul de a purta o armă. Iar în acest moment mi-aş îndrepta pistolul spre tine, ție ți-ar fi frică să nu te omor, ai face pe tine în pantaloni și noi am putea, în sfârșit să stăm de vorbă! Da, Thor, cu o armă ațintită asupra ta, ai fi obligat să îți privești mama!

O mână a prins-o pe Alba de talie, o gură i-a atins gâtul, niște șolduri s-au lipit de fesele ei.

— Alba, îți dai seama ce spui? i-a șoptit Magnus la ureche.

— Da! Ă... nu.

Mirosea bine... Știind că se va înmuia repede datorită îmbrățișării binefăcătoare a soțului ei, a mai aruncat o ultimă frază înveninată.

— În orice caz, când povestesc ceva, îmi dau mai bine seama decât el.

Au privit adolescentul care, plonjat într-o lume virtuală, nu le acorda nici o atenție.

— Nu avem un fiu, ci un pește într-un acvariu. Iar eu detest peștii!

— Alba, relaxează-te!

Sub pretext că vrea să o liniștească, a început să-i maseze sânii. Deși mari, degetele lui cu mișcări delicate se opreau asupra celor mai sensibile puncte. „Ce egoist! N-are chef să mă liniștească, nu se gândește decât cum să mi-o tragă!“ A fost ispitită să-l respingă când două lucruri au oprit-o: vederea deprimantă a lui Thor pianotând frenetic pe tastatura computerului și mirosul soțului

ei, abur de pară coaptă și iute care, din prima zi, a în-lănțuit-o de trupul lui puternic, musculos, atrăgător din punct de vedere sexual.

Ca niște copii care se ascund de părinții lor, au dispărut în dormitor. Oricum, și dacă ar fi ars casa, Thor tot nu și-ar fi dat seama...

După giugiuleli și un duș, Alba și-a regăsit puterea de a înfrunta viața cu zi de zi și a anunțat veselă că va pregăti cina.

Când pastrama de miel și cartofii cu sos béchamel au fost gata, i-a chemat pe Thor și pe Magnus. Magnus a apărut imediat, dar Thor nu s-a prezentat.

— Poți, te rog, să vezi dacă fiul tău nu a murit cumva?

Magnus s-a dus în camera lui Thor, i-a cerut să vină la masă, s-a întors, a luat loc și s-a pregătit să mănânce. Încrezătoare, s-a așezat în fața lui, așteptând înainte să servească.

— Te-a auzit?

— Așa cred.

— A înțeles?

— Nu știu.

— Nu te îngrozește să ai un zombie în loc de fiu?

— Criză de adolescent. E clasic. O să se aranjeze.

— Ce știi tu? Pe vremea noastră nimeni nu avea computer.

— Aveam țigările, iarba, alcoolul...

— Doar nu vrei să spui că fiul nostru se droghează cu informatica?

— Ba, da, într-un fel.

— Și nu reacționezi?

Magnus s-a strâmbat, evaziv, mormăit, apoi, sastisit, a luat lingura și s-a servit.

— Ce faci? Nu-l aștepți pe Thor?

— Mi-e foame.

— Abandonezi regulile noastre de viață?

— Ascultă, Alba, Thor mă scoate din răbdări, iar tu începi să mă enervezi.

După ce a rostit aceste cuvinte care se voiau definitive, a dus carnea la gură.

În fața unei asemenea mârлănii, în capul Albei se ciocneau mii de idei: „Când vrea să se culce cu mine, e mult mai politic“, „I se rupe de educația fiului nostru“, „Maimușoi nenorocit, nu te gândești decât la burtă și la sculă“, „Uneori îl urăsc“, „Dacă urc în camera lui Thor, îl bat“...

A țâșnit de pe scaun, a ieșit pe hol, a deschis ușița tabloului electric și, cu un gest sec, a oprit curentul.

Apartamentul s-a cufundat în întuneric. A urmat o secundă densă, bogată, intensă, savuroasă pentru Alba, care și-a redobândit respectul.

Apoi a auzit o smiorcăială de adolescent:

— Rahat! Ce se întâmplă?

„Ce voce oribilă! Nazală... cu scăpări între tonul grav și cel ascuțit... Nu este vocea fiului meu.“

— E o pană de curent!

„Și țipă din camera lui fără să se miște, molusca asta!“

— Alo! E o pană de curent! Alo! E cineva aici?

„Cred că un copil normal și-ar fi strigat tatăl sau mama. El întreabă dacă este cineva, de parcă ar locui la străini.“

— Hei? E cineva care să repare siguranța?

„Ia mai du-te naibii, puiule.“

Thor a ieșit din camera lui și a înaintat pe coridorul întunecat. Când și-a zărit mama, a oftat:

— Ar cam fi cazul.

— Să ce?

— S-o repara.

— Crezi că pentru asta sunt aici?

Adolescentul a deschis gura. „Hotărât lucru, nu-l dă mintea afară din casă.“

— Da, da, Thor, ai auzit bine: cam cine crezi tu că sunt? Mama ta, sau cea care dă drumul la curent, cea care plătește factura și care va apăsa pe buton ca să poți tu să o ștergi la jocul pe calculator?

Thor era uluit. Alba a hotărât să profite:

— La masă. Am ceva să vă rog, pe tine și pe tatăl tău.

Thor a scos un sunet obscen apoi, încăpățânat, s-a apropiat de contor ca să apese pe butonul verde. Alba i-a oprit brațul.

— Nu pune mâna, este siguranța mea!

— Te-ai dilit?

— Cum de ți-ai dat seama? De când? A trecut cel puțin o lună în care nici nu m-ai privit, nici nu mi-ai vorbit.

Thor a încercat să ajungă din nou la tabloul electric. De data asta Alba l-a lovit rapid peste mână. Thor a sărit îndărăt, masându-și încheietura.

— Dar... m-ai lovit!

— Da, și mă bucur că ai observat!

— Nu m-ai mai lovit niciodată până acum!

— Într-adevăr, poate că am greșit. O luăm de la capăt?

Thor și-a dus cealaltă mână la frunte ca să arate că Alba o luase razna și a făcut cale întoarsă.

— Thor, unde te duci?

— Merg să îmi iau niște lucruri din cameră.

— Thor, am ceva de discutat cu tine și cu tatăl tău.

— Nu mai rămân într-o casă în care sunt lovit.

Alba a alergat în sufragerie și i-a spus lui Magnus:

— Fă ceva!

Magnus, cu fața posomorâtă, a strigat cu o voce le-neșă, insuficient de fermă:

— Thor, unde te duci?

— La bunicul.

Alba și-a zgâlțâit soțul de umăr.

— Nu-i da voie! Interzice-i!

Magnus a oftat.

— Mama ta și cu mine nu prea suntem de acord...

Thor a trecut pe hol și a șuierat:

— Cu atât mai rău. Salut!

Ușa s-a închis cu zgomot.

Furioasă, Alba l-a ironizat:

— Bravo! Ce tată! Câtă autoritate!

— Dă-mi pace, Alba. Crezi că tu ești mai brează, tu care ești isterică și îți ameninți fiul că îți vei cumpăra o armă, care îi oprești curentul electric! N-am văzut de când sunt un comportament mai tembel...

S-a ridicat lăsând să cadă scaunul în urma lui.

— Unde pleci? Magnus, îți interzic să pleci! Unde pleci?

— La sala de sport. Am să mănânc un sandviș acolo. Apoi am să alerg, ca să uit infernul pe care îl trăiesc aici.

Ușa s-a închis pentru a doua oară cu zgomot.

Alba s-a prăbușit pe scaun, ținându-și capul între mâini.

— Of, Jonas, cât de fericiți vom fi noi doi în Europa...

A doua zi, drumul pe coastă a fost de ajuns ca să o re-conforteze. Pe măsură ce camioneta trecea dealurile, Alba simțea că se unește cu lumina, că se topește în natură.

În jurul ei era o simfonie de nuanțe de albastru, oceanul întins la orizont, albastrul violet al cerului, opalinul gheții, cobaltul pâ râurilor, cenușiu al rocilor, albastrul deschis al gudronului și, în fine, dominantă, deși subțiată, nuanța de beza a zăpezii.

La radio erau știri despre erupție: continua, craterele de lavă se înmulțeau dar, pentru moment, pericolul nu părea să se fi intensificat.

Când a părăsit Autostrada 1 care înconjura Islanda, folosind drumuri care nu fuseseră dezăpezite, a riscat de mai multe ori să rămână cu roțile prinse în zăpadă, a înaintat prin troiene cât de mult a putut, apoi, când și-a dat seama că putea să rămână înțepenită, a oprit motorul și s-a decis să continue drumul pe jos.

După vreo optzeci de pași, a observat că nu are mobilul în buzunar. A făcut cale î ntoarsă, s-a uitat în mașină, a scotocit printre banchete: nimic.

Un strigăt i-a ieșit printre buze. Ce plească! Nimeni nu o va putea contacta astăzi. Liberă, despovărată! Neglijența ei îi oferise o adevărată zi de singurătate. Putea să dispună cum dorea de timpul ei.

Cu inima ușoară și-a reluat ascensiunea, reamintindu-și de exaltarea din copilărie, senzația de a fi minusculă în fața naturii imense, eliberată, fără să o poată găsi cineva, în pericol... Un deliciu.

De bucurie, inima îi bătea și mai tare.

Zăpadă, stânci, mușchi, noroi, lavă fărâmițată, pământul emitea diferite zgomote familiare sub bocanci.

O oră mai târziu, a zărit căsuța, ghemuită ca un cuib printre stânci. Se ridica neatinsă.

În acea clipă, Alba și-a spus că exagerase pericolul erupției, aflată destul de departe de acest loc; fără îndoială își inventase un pretext ca să vadă casa...

Briza o mângâia, mai mult o respirație a aerului decât o adiere de vânt. S-a oprit pentru a contempla peisajul. Inspirând profund, era convinsă că aici îi este locul. Islanda nu era capătul lumii, cum pretindeau americanii și europenii, ci punctul în care se concentra lumea, o lume alimentată de vânturi care veneau atât de la Polul Nord cât și din Africa, din Alaska și din Rusia, un pământ dorit de păsările migratoare, de rândunele de mare, de rațe și de găște, un pământ unde se opreau, după o lungă călătorie, buștenii plutitori veniți din Norvegia.

Casa o aștepta, fațada ei de un roșu sângerieu contrastând cu cenușiul dealurilor austere.

Băgând cheia veche și grea în broască, Alba a constatat că tencuiala se cojea sau se sfărâmița. O idee pentru la vară... O să îl roage pe Jonas să o însoțească, se vor distra mult renovând vechitura asta – în fine, dacă Jonas va primi transplantul.

Ușa s-a deschis greu din cauza lemnului înțepenit de ger, apoi Alba a intrat în casă redescoperind mirosul de ulei de lampă, de șuncă agățată deasupra chiuvetei, de fân din saltelele pe care le scoteau vara și pe care stăteau ore întregi bucurându-se de ziua polară.

Ca să nu moară de frig a făcut un foc zdravăn, apoi a făcut puțină ordine. Fără să își dea seama, ziua a trecut.

Dacă nu ar fi simțit nevoia să curețe o lampă suspendată nu ar fi observat că afară se înserase de ore bune. Ca de fiecare dată când ajungea la casuță, nu simțise că se dusesse amiaza! Să fie oare fiindcă reintra în timpul copilăriei, acea perioadă meditativă care se desfășoară la nesfârșit, asemenea unei umbre a eternității?

A mai profitat de escapada ei, nemișcată, izolată în mijlocul imensității tenebroase de pâlpăirea roșiatică a flăcărilor.

La ora opt a stins focul, s-a asigurat de mai multe ori că nu au rămas tăciuni în cenușă, apoi, regretând, a închis ușa și s-a îndreptat spre locul unde își lăsase mașina. Drumul s-a dovedit mai greu de străbătut decât la dus, fiindcă în beznă de cerneală nu mai vedea pe unde pășește.

De îndată ce s-a urcat în mașină și s-a încălzit, a aprins radioul și a demarat.

Un buletin de știri dădea informații despre erupție, autoritățile anunțau că se ridică interdicția accesului spre vulcan, ceea ce era un semn că situația se ameliorează.

Alba a mers fără grabă, lăsând gândurile să-i hoinărească în voie. Când noaptea a acoperit peisajul, s-a imaginat la Geneva – Katrin avea o sumedenie de relații la sediul Crucii Roșii – într-un apartament cu vedere spre lac, în timp ce îl îngrijea pe Jonas după operație. În fond, sora ei avea dreptate, nu exista nici o problemă din punct de vedere profesional, desena la fel de bine în Elveția ca și la Reykjavik. Iar în ceea ce îi privește pe soțul și pe fiul ei... nu meritau să rămână cu ei. S-a distrat numindu-i Thor Indolentul și Magnus Lașul.

La întoarcerea în oraș, ca să își sublinieze independența, a zăbovit să bea o cafea cu frișcă într-un bar de noapte

apoi s-a hotărât să se întoarcă. Observaseră Magnus și Thor absența? Magnus pentru că trebuise să pregătească cina, dar Thor...

Trăgea de ușa grea de sticlă din hol când a auzit o portieră de mașină trântită, pași grăbiți și numele ei strigat în noapte:

— Alba!

Întorcându-se, a văzut-o pe Katrin cu fața schimonosită de plâns, care se îndrepta spre ea clătănându-se.

— Alba... Alba...

Când a fost lângă sora ei, Katrin s-a prăbușit în brațele ei incapabilă să scoată o vorbă.

Alba a înțeles că i se întâmplase ceva lui Jonas. Era bolnav? Era... mort? Dumnezeuule, numai să nu-l fi lăsat inima.

Și-a strâns sora în brațe, consolând-o deja, și a îngăimat:

— Spune-mi... spune-mi... te rog... spune-mi... Katrin, draga mea, te rog... spune-mi.

Katrin, care de obicei nu-și pierdea cumpătul a încercat de mai multe ori, dar nu a reușit.

Alba a înțeles că se întâmplase ceea ce era mai rău și a început să plângă în tăcere... Bietul Jonas... Nu avu-sese timp să devină adult... Suferise... fusese conștient? Ah, Jonas și buzele lui frumoase... Jonas și grija lui drăgăstoasă... Era revoltător.

Katrin i s-a desprins din brațele ei, a respirat, și-a fixat sora mai mică și, cu un efort supraomenesc, a șoptit:

— Thor e mort.

— Cum?

Alba a înghețat.

— A avut un accident azi-dimineață. Ieșind din casa socrului tău, scuterul i-a derapat pe o porțiune de gheață.

A fost aruncat și și-a spart capul de un stâlp. Nu avea cască... A... murit instantaneu.

Alba i-a aruncat surorii ei o privire teribilă. Ochii ei spuneau: „Te înșeli; Jonas trebuie să moară, nu Thor“.

Apoi a împins ușa, a mers pe hol clătînându-se și înainte să pună piciorul pe prima treaptă s-a prăbușit.

Vreme de trei zile Alba nu a vorbit cu nimeni. A rămas prostrată în camera ei, așezată pe pat, cu perdelele trase, cerându-i lui Magnus să țină ușa închisă, să nu lase pe nimeni să vină în vizită și să nu o dea nimănui la telefon.

Când Magnus a venit, în repetate rânduri, să încerce să îi vorbească, ea întorcea capul.

A cincea oară el a protestat:

— Haide, Alba, și eu mi-am pierdut fiul. Fiul nostru. Am nevoie să mă descarc de durerea asta.

Alba, auzind cuvântul „durere“, a ieșit din toropeală, l-a privit pe Magnus – umerii lui largi, torsul puternic, gâtul de taur pe care șerpuiau vene groase; din reflex, a respins mâinile care se plimbau pe coapsele sale, i-au displăcut ochii lui roșii – lacrimile nu se potriveau unui brunet pasional – apoi a oftat dezolată:

— Nu am nimic de spus, Magnus.

— Ești supărată pe mine...

— De ce?

— Nu știu.

— Nu sunt supărată pe tine, Magnus. Dă-mi pace.

Aceste propoziții o epuizaseră.

Nu, ea nu avea ce să vorbească despre durerea lui Magnus pentru că nu simțea nici o durere. Era în stare de șoc. Surpriza își lăța otrava paralizantă, blocându-i emoțiile și gândurile.

Se mulțumea să aștepte înmormântarea lui Thor.

Aștepta.

Să fie acolo, să-l însoțească pe Thor pe ultimul drum, acesta era singura ei dorință.

Iar în afara acesteia...

În aceste trei zile, Katrin a venit să bată de mai multe ori la ușa camerei ei, implorând-o să îi deschidă.

De fiecare dată, Alba, cuprinsă de un puseu de energie, sărea din pat și răsucea cheia în ușă. Nu Katrin! Alba nu știa de ce. Dar nu ea. Cu atât mai mult cu cât aceasta discuta îndărătul ușii... De altfel, cu dopuri de vată bine înfipite în urechi nu mai auzea.

De mai multe ori, aflată între veghe și vis, i-a venit în minte imaginea lui Jonas. A alungat-o imediat. Nu, nu trebuia să se gândească la Jonas, ci la Thor.

Totuși nu reușea... Ca și cum i s-ar fi smuls acele amintiri. Să crezi că nu a avut niciodată un fiu. Ciudat, nu?

În trei zile nu s-a ameliorat nimic: tot nu reușea să se gândească la Thor, însă de fiecare dată când îl evoca pe Jonas apărea un sentiment dezagreabil.

O mai șoca un detaliu: nu simțea nimic. Durerea se ghemuise îndărătul unui perete transparent, un geam gros de-a lungul căruia se plimba; uneori dorea să spargă acest geam ca să primească o lovitură zdravănă; alteori se mărginea să observe placidă această durere căreia îi scăpa.

La înmormântare, înfășurată într-un șal, ascunsă de niște ochelari imenși, ținea strâns mâna lui Magnus, jucându-și mut rolul. O singură clipă, atunci când muncitorii de la pompe funebre au apropiat coșciugul de groapă, i s-a părut obscen acest hău de pământ negru cu

buze de zăpadă și s-a temut ca lui Thor să nu-i fie frig în țărâna înghețată. Apoi a ridicat privirea, a surprins zborul unui pescăruș pe cer și nu s-a mai gândit la nimic.

Ajungând la mașină, s-a oprit brusc deconcertată de o absență: Jonas nu asistase la ceremonie. Cum de era posibil să nu fi venit la înmormântarea lui Thor, verișorul pe care îl venera?

S-a îndreptat spre Katrin care stătea dreaptă, cu spațele lipit de mașină.

— Unde este Jonas?

— Draga mea, am atâtea să îți explic...

— Da, da. Unde este Jonas?

Katrin a prins-o de umeri fericită că putea să vorbească iar cu ea.

— Vorbești cu mine, în sfârșit!

— Unde este Jonas?

— Chiar vrei să îți spun?

— Deci?

— Este la spital. A fost operat. Transplantul pare să fie compatibil.

Alba a simțit că ceva se încălzește în ea. Simțea acum încântarea pe care ar fi avut-o cu săptămâni mai înainte auzind această veste.

— Sunt foarte mulțumită, Katrin. Da, sunt foarte mulțumită că a fost salvat.

Cuvântul „salvat“ a fost salutar. Întreaga ei sensibilitate țâșnea în aceste două silabe.

„Salvat“ a făcut-o să înțeleagă că Jonas avea să trăiască...

„Salvat“ a făcut-o să înțeleagă că Thor era mort.

Asemena unei erupții de lavă, bucuria și tristețea i s-au urcat din măruntaie și s-au topit, trecând una în-

tr-alta și făcând-o să izbucnească în hohote de plâns. Alba era zgâlțâită de fericire și de nefericire.

Katrin a îmbrățișat-o, Magnus la fel, ușurați că Alba revenise printre cei vii.

Seara, Alba a rugat-o pe Katrin să o ducă să-și vadă finul.

Când s-au prezentat la serviciul de reanimare, o infirmieră mustăcioasă, corpolentă ca o balenă, cu dinții mici ca niște fanoane le-a blocat intrarea în salon și le-a rugat să aștepte douăzeci de minute, cât îi va lua echipei medicale să termine cu îngrijirile.

S-au dus la cantina de la etaj, o sală cu pereții de culoarea mandarinei, potrivită pentru niște copii de grădiniță. Katrin i-a povestit împrejurările operației:

— Ne-au sunat la cinci și ne-au spus să ne prezentăm rapid la spital. Jonas și cu mine nu am avut decât timpul petrecut pe drum ca să presupunem ce se va întâmpla. În fine, ce să înțelegi? Ești anunțat că îți va fi schimbat un organ intern, că ți se va deschide pieptul, că o să ți se taie oasele cu fierăstrăul, că o ți se scoată inima și în locul ei va fi cusută o alta, pe scurt, o operație riscantă. De asemenea, ești informat că pot apărea complicații în săptămânile de după intervenția chirurgicală, când se stabilește dacă organismul tău acceptă sau respinge transplantul. Atunci, în definitiv, această precipitare nu este cel mai rău lucru... te scutește de multe ore de angoasă.

— Cum a reacționat Jonas?

— Nu-și arăta spaima; voia să mă lase să cred că merge la niște investigații de rutină. I-am respectat curajul și m-am comportat asemenea lui. Am glumit până la capăt.

— Până la capăt?

— Până la anestezie.

Katrin a strâns maxilarele, abținându-se să continue — în timp ce chirurgii operau, s-a străduit atât de mult să își domine anxietatea, însă a vomitat de mai multe ori pe culoar și a fost nevoie să ia calmante.

— Cum se simte?

— Bine, după cât se pare. Pentru moment, este la reanimare, intubat, cu numeroase mașinării care îl asistă, dar ochii îi sunt vioi și a rostit câteva cuvinte.

— Ce a spus?

— A întrebat când vei veni.

Alba și-a șters ochii. Afecțiunea pură a lui Jonas o bulversa și mai mult de când îl avea doar pe el.

Katrin i-a înțeles tulburarea și i-a strâns mâna.

— Bea o cafea, draga mea. Am să văd ce s-a mai întâmplat și te anunț.

Alba a încuvințat și apoi a rostit lent:

— Nu te îngrijora, pot să mă stăpânesc, n-o să plâng.

— Mulțumesc, Alba.

Katrin s-a îndepărtat și a adăugat în momentul în care părăsea încăperea:

— Cu atât mai mult cu cât Jonas nu știe...

— Ce nu știe?

— ... de Thor.

Alba a tresărit. Văzându-i reacția, Katrin a trebuit să-i explice:

— Eu... nu am avut curajul să îi spun așa ceva când s-a trezit... Am vrut să îl protejez... La cât de sensibil este, cine știe cum ar fi reacționat? Îl vom anunța mai târziu, când vom fi siguri ca este vindecat.

Nesigură, a pândit aprobarea surorii sale:

— Nu?

Alba a răspuns cu o voce neutră:

— Ba da. Desigur.

Katrin a dispărut în interiorul serviciului de reanimare, pe coridoarele luminate de un neon verzui.

De data aceasta, Alba nu putea fi de acord: „Crede că o să-mi îmbrățișez nepotul ascunzându-i că îmi plâng fiul mort? Am să i-o spun imediat. Altminteri nu eu am să-l revăd pe Jonas, ci o alta. Refuz această mascaradă“.

În trei minute și-a ordonat argumentele ca să fie gata la întoarcerea lui Katrin.

Pe culoar s-a produs o agitație teribilă. Patru infirmieri alergau flancați de un medic. Asemenea unor motocicliști, primii doi deschideau calea, al treilea ducea o cutie de oțel și ultimul închidea cortegiul. Pe lângă ei, medicul alerga, când înainte, când înapoi, cu ochii fixați pe cutie ca și când ar fi fost vorba de o comoară inestimabilă.

Au cotit în unghiul care indica „Blocul operator“.

Scena s-a produs cu fereală, dar a intrigat-o pe Alba. S-a adresat unei infirmiere care bea un suc de morcovi la cantină:

— Ce se întâmplă?

— A fost adus un organ pentru transplant.

— De unde provine?

— Asta, doamnă, este secret. Sistemul este reglat ca o cursă olimpică. În azot lichid, organul respectiv poate fi păstrat câteva ore. Chiar și așa, fiecare minut contează.

Alba i-a mulțumit și s-a lăsat în voia gândurilor. Astfel, trebuia ca o ființă umană să moară pentru ca o alta să trăiască. O tragedie *versus* un happy-end. Conform evenimentelor care surveniseră, Thor moare, Jonas primește un transplant...

S-a ridicat. Tâmpilele i se umeziseră, spatele i-a zvâcnit.

— Thor! Jonas!

Gândul a fulgerat-o: i-au transplantat lui Jonas inima lui Thor. Deconcertată, a sucit și răsucit acest gând, apoi s-a străduit să-l alunge: „Fabulez“.

Katrin a revenit în încăpere.

— Termină în cinci minute. Vorbesc puțin cu chirurgul și mă întorc ca să mergem împreună.

— O clipă! Nu mi-ai spus când a avut loc transplantul.

— Transplantul... acum... patru zile, a bălmăjit Katrin contrariată de întrebare.

— Miercuri?

— Ă... da... miercuri.

— În ziua...

— În ziua?

— Morții lui Thor?

Katrin a clipit, a aruncat un „Da“ și a dispărut.

Cafeneaua își pierduse culorile și consistența: pereții păreau nesiguri, mânjiți de sânge. Alba și-a scos mobilul.

— Magnus, am...

— Ești la spital? Cum se simte Jonas?

— Nu l-am văzut încă. Magnus, nu te sun pentru asta. Am...

Nu reușea să îngaiame nimic.

— Da, Alba.

Presimțea de îndată ce avea să rostească acele cuvinte, că va nimeri într-o lume în care nimic nu va mai fi ca înainte.

— Alba, te ascult...

Trebuia să o facă. Hai, curaj!

— Magnus, lui Thor i-a fost recoltat vreun organ?

Imaginea unui om care deschidea torsul fiului său și îi scotocea prin măruntaie.

S-a făcut liniște. Multă vreme. Apoi glasul lui Magnus a revenit cu un entuziasm forțat.

— E posibil. Știi, Thor avea carte de donator de când unul dintre profesori le vorbise despre asta. Când m-a întrebat, am răspuns ceea ce își dorise.

— Nu m-ai consultat!

— Am încercat să dau de tine toată ziua, Alba, de dimineață până seara! Amintește-ți că ai plecat și ți-ai uitat mobilul acasă.

— Totuși... o hotărâre atât de importantă...

— Te-am sunat de douzeci de ori, Alba!

— Da, dar...

— Asta ar fi schimbat ceva? Tu ai fi respectat alegerea lui Thor. Ai fi răspuns la fel, Alba, poate mai bine decât mine. Te cunosc, știu ce convingeri ai.

— Și pe urmă?

— Pe urmă ce?

— I s-a prelevat un organ lui Thor?

Magnus a așteptat câteva secunde înainte să răspundă:

— Dacă mă gândesc, există șanse mari să se fi întâmplat asta. Thor a fost în moarte cerebrală din cauza traumatismului cranian, restul corpului era intact.

— Deci au prelevat organe... Ce au luat?

— Nu știu.

— Ba da, știi.

— Nu, și nu vom ști niciodată.

— Nu te cred.

— Asta este legea, Alba. Am fost întrebat în principiu, am dat un răspuns în principiu. Ceea ce a urmat nu ne mai interesează.

— Cum? Nu am dreptul să știu dacă fiul meu a fost tăiat în bucăți și ce s-a întâmplat apoi?

Magnus a bombănit, apoi a continuat pe un ton calm:

— Unde ești, draga mea? Vin să te iau.

Cu excepția lui Katrin și a lui Magnus, nimeni nu înțelegea de ce Alba a refuzat vreme de mai multe săptămâni să meargă să-și vadă nepotul. Era ciudat că această nașă, care până acum nu lăsa să treacă două zile fără să își vadă finul, suspendase relația lor atât de strânsă. Unii s-au gândit la gelozie – un copil moare, un altul se vindecă –, dar, de îndată ce era pusă pe tapet această ipoteză, apropiații o apărau pe Alba, spunând că o asemenea meschinărie nu-i stătea în fire.

Alba a reînceput lucrul. „Am un album de terminat“, răspundea ea oricui încerca să o facă să vorbească. Deși era adevărat că trebuia să termine ilustrațiile pentru o poveste de Andersen, se felicita că pictura îi permitea să se izoleze de intruși și să rămână cu gândurile ei.

Ocupată cu borcanele și pensulele, fierbea. Fără odihnă, de dimineața până seara, revenea asupra răniilor sale: inima fiului ei fusese pusă în trupul nepotului ei fără să o întrebe cineva. Sora ei nu credea, lui Magnus nu-i păsa. „O chestiune de principiu“, repeta el. Bărbații sunt lași: fug de propriile stări de suferință, cramponându-se de principii!

Noaptea căuta pe internet, analiza explicațiile legislatorilor, punea întrebări comisiilor de etică, diseca recomandările psihologilor, se interesa de asociațiile de bolnavi. Exista vreun mijloc de a trasa destinația organelor? Și, în ciuda interdicției legale, un caz de jurisprudență i-ar fi permis unui părinte să rupă această tăcere intolerabilă?

Magnus privea agitația ei cu un ochi sceptic.

— De ce vrei să știi ce s-a întâmplat cu cadavrul fiului nostru?

— În primul rând, cadavrul fiului meu este tot fiul meu. În al doilea rând, când i s-au prelevat organe, era viu.

— Confunzi moartea cerebrală cu moartea clinică.

— Nu confund nimic. Inima lui mai bătea încă. Și i-au smuls-o.

La sfârșitul zilei, tot înlănțuind argumente inutile ajunsese la o ultimă găselniță: Thor fusese asasinat pentru ca Jonas să trăiască.

Magnus se supăra și o aducea cu picioarele pe pământ.

— Craniul lui era zdrobit, celelalte organe beneficiau de o supraviețuire asistată, și ele aveau să se oprească rapid.

— Ești medic?

— Mai mult decât tine, care nu înțelegi nimic.

— Puțin îmi pasă de înțelegerea asta. Vreau să știu!

— Nu ai să faci altceva decât să-ți otrăvești viața.

— Viața mea e deja otrăvită.

Ca să întrerupă aceste discuții pe care ea le-ar fi continuat cu plăcere până în zori, Magnus trântea ușa și mergea la sala de fitness.

Moartea lui Thor le distrugea cuplul. Conștientă de această degradare, afirma cu mândrie: „Cel puțin, eu nu fac nici un pact, caut adevărul“.

Totuși, în unele seri putea să își mai potolească durerea sau mai degrabă mâinile lui Magnus reușeau acest lucru, pielea lui cu miros amețitor, părul lui brun, tandrețea lui animală o linișteau. Vai, de îndată ce plăcerea fusese obținută iar trupurile lor separate, se gândea la Thor și se simțea vinovată.

Vinovată de ce?

De a trăi câteva minute ca și cum fiul ei nu murise.

În orice caz asta credea ea în legătură cu vinovăția ei...

Jonas părăsise sala de reanimare și fusese transportat în salonul pentru cardiaci. De când aflate de moartea vărului său, îi scria zilnic nașei sale e-mailuri în care îi povestea cu amuzament sejurul său la spital, încercând să o distreze creând portrete șarjate ale celor din jurul lui – pacienți său personal medical –, apoi aventurându-se, prin fraze pudice, să înțeleagă și să fie alături de durerea ei. Înduioșată de primele două mesaje, Alba a șters următoarele mesaje fără să le mai citească. Din acele texte nu păstrase decât o frază: „O inimă străină îmi bate în piept, dar eu am rămas același“. Această mărturisire o obseda. I se părea că această declarație îl mai omora o dată pe Thor, negând faptul că prezența inimii fiului său în corpul lui Jonas l-ar fi schimbat în mod esențial pe acesta. Puști nenorocit! Egoism în stare pură...

După acele săptămâni în care a stat închisă, a trimis ilustrațiile pentru povestea lui Andersen și a observat, după fețele consternate ale editorului și ale asistentelor lui, că rezultatul nu îi entuziasma deloc.

— Ce? Nu vă place!

— Puțințel cam negru, nu? Departe de stilul tău obișnuit.

— Așa văd eu lucrurile. Înainte eram o tembelă care credea în fericire.

— Nouă... Nouă ne plăceau desenele tembelei aceleia.

— Și eu adoram să fiu tembelă. Numai că s-a isprăvit.

Onorându-și comanda, Alba a putut să se consacre anchetei sale. Inima lui Thor bătea în corpul lui Jonas? Tot sucind pe toate fețele informațiile, nu a găsit adevărul, dar a descoperit două căi pentru a ajunge la el, o cale legală și una ilegală. Cea legală consta în a intra în audiență la Centrul de Transplanturi, cea ilegală în a se alătura unui grup de activiști – Liberaria – care propunea răsturnarea regulilor.

Obsesia nu i-a întunecat discernământul, așa că s-a dus mai întâi la Centrul de Transplanturi, unde unul dintre directori, domnul Sturluson, a primit-o îndărătul biroului său de metal. În jurul lui erau etalate o sumedenie de afișe care laudau sănătatea recucerită, fiecare dintre ele propunând transplanturi în culori vii, ca în reclamele agențiilor de turism.

Când s-a așezat în fața domnului Sturluson, barba lui întunecată de trei zile i-a amintit de Magnus – încă un basc, probabil că toți bruneții din Islanda erau descendenți ai marinarilor basci! –, un Magnus mai slăbănog și mai urât, ceea ce a declanșat alarma în ea: „Și mai ales ai grijă să nu te enervezi, nu te arăta isterică, așa cum îți reproșează Magnus.“

Așadar și-a explicat cu calm situația: este mama unui copil mort care acceptase – asemenea ei și soțului ei – să fie donator de organe și dorește să știe ce se întâmplase cu fiul ei.

— Ați făcut alegerea cea bună, doamnă, și vă felicit. Societatea are nevoie de oameni ca dumneavoastră.

— Ce s-a întâmplat apoi?

— Am folosit judicios autorizarea dumneavoastră. O viață a fost fără îndoială salvată datorită generozității dumneavoastră.

- „Fără îndoială“ ... Nu aş putea să fiu sigură?
- Nu avem dreptul să intrăm în detalii, doamnă.
- Totuşi ele sunt în posesia dumneavoastră?

Domnul Sturluson şi-a arătat computerul.

— Desigur, avem aceste informaţii. Din motive medicale, trebuie să putem trasa stadiul transplantelor.

— Atunci spuneţi-mi.

— Nu am acest drept.

— Vă rog.

A clătinat din cap şi un pic de mătreaţă s-a scuturat pe haina lui de culoarea antracitului.

Alba a mângâiat uşor computerul.

— Ascultaţi, totul se află în această cutie. Apăsaţi pe tasta potrivită şi m-am liniştit.

— De ce ţineţi atât de mult să ştiţi, doamnă?

A rămas interzisă. De ce? Fiindcă îi era necesar. Esenţial. În acest moment, întreaga ei fiinţă se reducea la această dorinţă.

— Vă întreb de ce existaţi, domnule?

— Poftim?

— În general, dăm greş când vrem să răspundem întrebărilor prea importante. Dar dumneavoastră o puteţi face pentru mine. Vă ascult.

S-a tras îndărăt pe scaun, cu fruntea încreţită, nările fremătând.

— Vi se pare normal ca un funcţionar care nu munceşte decât pentru a-şi primi salariul la sfârşitul lunii să poată avea o informaţie crucială referitoare la copilul meu în timp ce eu, mama lui, care l-am născut, l-am crescut, care l-am iubit şi care acum îl plâng să nu o pot avea?

— Normal sau nu, doamnă, asta e legea.

A simţit că îi vine să îl omoare.

El a intuit pornirea femeii.

Preț de o clipă, ochii Albei au fost luminați de o sclipire asasină. Totul i se părea simplu: îl strângea de gât, iar apoi îi deschidea computerul. Era simplu, nu?

O picătură de sudoare s-a ivit pe fruntea funcționarului.

În Alba fremăta o bucurie ucigașă. Încă zece secunde și îi va apuca beregata acestui individ îngrozitor.

Un paznic a intrat fără să bată la ușă.

— M-ați chemat? Este vreo problemă?

Agentul de pază depășea doi metri și își exhiba antebrațele mai groase decât coapsele Albei.

— Nu, Gilmar, este în ordine, a suspinat domnul Sturluson. Condu-o pe doamna. Este o femeie foarte emoționată, tocmai a trecut printr-un doliu teribil. Vă mulțumesc pentru vizita dumneavoastră și, încă o dată, felicitările mele.

Părăsind încăperea, a vrut să-i scuipe în obraz, dar a considerat că ar fi sub demnitatea ei să îi acorde atenție unei simple roțițe a mașinăriei administrative.

— Ați putea să vă bărbieriți, i-a aruncat ea trecând pragul. Și-așa sunteți nasol...

De acum înainte nu mai trebuia să se încurce cu pionii, trebuia să atace nivelul superior.

După-amiază i-a contactat pe cei de la Libreria. Acest club de rebeli avea același scopuri ca ea: să denunțe statul, să critice excesul de reguli, să permită oamenilor să-și reia viața în mâini, să lupte împotriva oricărei forme de secret.

După mai multe discuții telefonice cu liderul grupului care voia, la fel ca ea, să răstoarne ordinea lumii, a fost

invitată la o întâlnire informală la Cafeneaua Sirenelor, luni seară. Eric cel Roșu, șeful, credea că vor fi vreo douăzeci de revoluționari.

Când a împins ușa unsuroasă a tavernei, nu a văzut decât vreo patru persoane: un pitic, o roșcată drăguță care își rodea unghiile, un blond filiform și o tânără punkistă cu părul verde.

S-a uitat la ceas să verifice dacă nu se înșelase asupra orei, când individul mai slab ca un țâr s-a ridicat și i-a făcut un semn cu mâna lui de copil.

— Erda? a întrebat el.

— Da, a confirmat Alba, care își luase acest pseudonim.

— Sunt Eric cel Roșu, anunță el rugând-o să ia loc.

S-a strecurat pe banchetă și au început să discute bând bere. Prudenți, au vorbit întâi despre chestiuni generale legate de abuzurile statului, doar ca să verifice că erau pe aceeași lungime de undă, apoi discuția s-a animat. Pe măsură ce vorbea, Eric cel Roșu, pasionat, liric, își justifica pseudonimul; Alba, când intrase, nu sesizase vreo asemănare între omulețul pirpiriu și eroul secolului al X-lea, vikingul exilat din Norvegia apoi din Islanda care descoperise țărmurile necălcate de picior de om ale Groenlandei, dar descoperea acum umbra acestui suflet ambițios în interlocutorul ei.

În mijlocul acestui grup, traiectul fiecăruia explica angajarea sa: Eric cel Roșu își văzuse tatăl trăgându-și un glonț în cap din cauza unei majorări fiscale, tânăra punkistă trecuse dintr-un orfelinat în casa de corecție, acrobatul blond fusese de mai multe ori arestat pentru furt de documente pe când căuta informații despre corupția celor aleși de popor. Dar Vilma, roșcata cu fața

albicioasă, a emoționat-o pe Alba fiindcă ambele aveau aceeași poveste – fragila Vilma își pierduse fika nu demult și nu reușea să afle ce s-a întâmplat cu organele acesteia.

Proximitatea neașteptată a bulversat-o pe Alba. Odiñoară nu i-ar fi dat atenție acestei tinere – ar fi respins-o din cauza unor fleacuri precum unghiile roase ori a dinților prea galbeni; de data aceasta și-a depășit neli-niștea estetică pentru a se concentra asupra personalității acestei femei, care suferea la fel de mult ca ea. De îndată ce Vilma își evoca fika, vocea-i tremura, amenința să se spargă și umplea de lacrimi ochii auditoriului. Alba hohotea fără rușine... I se părea că Vilma vorbea pentru ea.

Încurajată să spună ce are pe suflet, Alba a povestit întâlnirea ei cu Sturluson. Au fost alături de ea, s-au indignat și toți au regretat că nu mai apucase să îl strângă de gât pe funcționar. Vilma o sorbea din ochi. Această primire o încânta pe Alba, care nu îndrăznise să evoce scena de față de Magnus.

— Am să te ajut, i-a propus Fluierul, acrobatul blond. Am să încerc să intru în site-ul lor și să-l piratez.

— Știi să faci așa ceva?

Vilma și Alba erau încântate. Flatat, Fluierul a aprobat.

Alba s-a întors acasă entuziasmată: în sfârșit descoperise un sprijin, întâlnise ființe scandalizate de nedreptate.

Mai ales Vilma...

Înainte de a se culca, i-a trimis un mesaj: „Sunt bucuroasă că te-am întâlnit. Nu vrei să rămânem prietene?” Câteva secunde mai târziu, pe ecranul computerului a apărut răspunsul: „Prietenia ta este esențială pentru mine. Pe mâine. Pupici”.

Alba a început să aibă o viață paralelă. Fără să le spună nimic lui Magnus sau lui Katrin, se întâlnea în fiecare zi cu Vilma. Cele două femei se înțelegeau, se ascultau una pe alta, se ajutau, plângeau împreună.

La spital Jonas dădea semne că se restabilește: corpul lui accepta transplantul. Uimit că nu și-a văzut nașa, a scris e-mailuri mai presante, apoi i-a trimis pe Katrin și pe Magnus în calitate de ambasadori.

— Ce s-a întâmplat? au întrebat-o sora și soțul ei.

Albei îi era uneori greu să-și explice refuzul, cu atât mai mult cu cât nu putea să spună că soarta nepotului său depindea de ancheta ei: fie îi furase inima lui Thor și îl va urî până la sfârșitul vieții, fie trăia datorită inimii unui necunoscut și se va întoarce ca să-l îmbrățișeze.

Hărțuită de întreaga familie, s-a hotărât să scrie o scrisoare, trișând un pic. Abandonându-și sentimentele actuale, și-a îmbrăcat din nou sufletul cu vechile haine și, odată instalată în rolul nașei drăgăstoase, a scris un text minunat, vibrând de iubire, debordând de compasiune generoasă care i-a bulversat pe Jonas, pe Katrin, pe Magnus – pe care i-a pus în CC –, și care a bulversat-o pe ea însăși.

Odată obținut acest răgaz, s-a întâlnit cu Vilma, noua ei soră, în fața căreia putea să se exprime cu voce tare.

Într-o după-amiază, fiindcă era prea multă lume la cafenea și pentru că Vilma ținea să îi mărturisească intențiile sale, a adus-o acasă.

Cu gura căscată și ochii mari, Vilma privea atent orice obiect, întrebând-o de unde provenea sau prețul acestuia, incapabilă de o conversație normală. Flatată, Alba o lăsa să se extazieze.

În fața camerei lui Thor, Alba s-a oprit.

— Nu am mai intrat în camera lui de când a murit.

Știind că Magnus făcuse ordine în cameră, se temea să vadă rezultatul; indiferent de acesta, ar fi suferit: fie o lăsase așa cum fusese și ea avea să intre într-un mausoleu lugubru, fie îndepărtase urmele adolescentului și astfel i l-ar fi luat pe Thor încă o dată.

— Ciudat, a spus Vilma, eu am întotdeauna lucrurile fetei mele cu mine, uite, am carnețelul ei în poșetă. Și tu o să trăiești alături de o cameră baricadată?

Alba s-a gândit la *Barbă-Albastră*, povestea lui Perrault pe care o ilustrase odinioară, în care o soție tânără nu suporta defel că soțul ei îi ascundea o cameră și ajunge la un pas de moarte fiindcă dorise să afle adevărul.

— Asta este, până una-alta.

Vilma, înțelegând că nu trebuie să insiste, a arătat înspre la o cheie veche, agățată de un cârlig pe perete.

— Asta ce este?

Ajunghând în salon, Alba i-a vorbit cu plăcere de căsuța unde își petrecuse copilăria, în sud, nu departe de Eyjafjöll.

Un zgomot le-a speriat. Era Magnus, care se întorcea mai repede decât prevăzuse. S-au ridicat roșii la față, de parcă fuseseră prinse în flagrant.

— Bună, draga mea.

Și cum Alba înțepenise, a insistat:

— Poate mă prezinți?

Alba a scuturat din cap, alungându-și toropeala.

— Magnus, ea este Vilma, noua mea prietenă.

Magnus a aruncat o privire intrigată asupra delicatei Vilma, o privire în care se observa o vagă neliniște, fiindcă nu era în firea Albei, mai curând sălbatică, legată de sora și de nepotul ei, să aducă acasă „prietene noi“.

Vilma, la rândul ei, a zâmbit larg, și-a aranjat părul printr-un gest cochet, schițând o ușoară mișcare ondulatorie a bazinului. Gestul a surprins-o pe Alba, care credea că nu văzuse bine.

— Vilma, te conduc.

— Mi-a făcut plăcere, a bombănit Magnus, îndreptându-se spre baie.

Cât au coborât cele trei etaje, Vilma a redevenit mama îndurerată, plânsă, de neconsolat cu care se împrietenise Alba când se întâlniseră la Cafeneaua Sirenelor. Alba s-a liniștit: la urma urmei, ea și Vilma aveau atâtea în comun încât i se părea normal să-și dorească același gen de bărbați.

Văzând-o îndepărtându-se pe trotuarul acoperit cu zăpadă cenușie, Alba și-a dat seama că, deși îi mărturisise Vilmei durerea ei profundă și intimă, nu-i vorbise niciodată de Jonas și nici despre bănuiala că finul a furat inima fiului ei.

Odată intrată în casă, l-a implorat pe Magnus.

— Te rog, nu-mi cere explicații.

— Păcat, a oftat el. Mi-ar fi plăcut să știu cum ai ajuns să frecventezi un șoarece roșu.

În ajun sau mai înainte, i-ar fi răspuns pe măsură – nu trebuiau să mai râdă de când murise Thor. În seara aceea ironia lui Magnus îi convenea prea mult ca să o critice.

Dimineața, Katrin a venit pe la ei. A pus niște fursecuri pe masă pentru a-și justifica intruziunea, a cerut să pregătească micul dejun, a făcut o față jenată spre Magnus al cărui penis, deși în stare de repaus, îi umfla chi-loții, apoi s-a adresat Albei:

— Surioară, vreau să te rog să îmi faci un serviciu.

Katrin rostise fraza de parcă ar fi spus: „Surioară, vreau să îți ordon ceva“.

— Jonas iese mâine din spital și trebuie să plec la Geneva. E o ședință foarte importantă! Probleme de strategie mondială, cooperarea dintre Crucea Roșie și Semiluna Roșie etc. Nici nu se pune problema să nu o prezidez. Ar trebui să îl duci pe Jonas acasă și să ai grijă de el. Bine, liniștește-te, Liv o să facă mâncare și se va ocupa de cumpărături. Împreună cu Liv și cu tine, vom reuși să-l supraveghem. Liv este de acord. Ce părere ai?

Ca de obicei, în fața surorii mai mari Alba rămânea șocată: peremptorie, Katrin o punea în fața faptului împlinit, considerându-se singura ființă de pe lume pe care urgențele o împiedicau să își asume obligațiile familiale, plasându-le pe același nivel de supunere pe Liv, o menajeră pe care o plătea, și pe sora ei cea dezinteresată.

— Am de ales? a șoptit Alba, bându-și ceaiul.

Era, de patruzeci de ani, felul ei de a-i spune da surorii sale mai mari.

În timp ce se îndrepta spre secția de cardiologie, încerca să-și imagineze reîntâlnirea cu Jonas. Îi va cere să își justifice îndepărtarea de el? Îi va răspunde? Se vor mai înțelege ca până acum? Va reuși să își disimuleze supărarea, furia, frustrarea? Se schimbaseră atât de mult de la moartea lui Thor! Iar Jonas se maturizase după intervenția chirurgicală... Doi necunoscuți se vor întâlni, condamnați să mimeze o familiaritate care nu mai exista.

De îndată ce a trecut pragul camerei, a avut loc un soi de miracol: harul luminos care le aureolase mereu

tandemul i-a copleșit. S-au îmbrățișat, au glumit, au râs și au pălăvrăgit cu o bucurie amețitoare.

Fiindcă adolescentul nu a încercat să revină la ceea ce se întâmplase în urmă cu două săptămâni, clipa a fost simplă, călduroasă, de o imensă duioșie. Copleșit să-și revadă mătușa, Jonas debita întrebări și răspunsuri, volubil, radios. În ceea ce o privește pe Alba, i se părea că regăsește vremurile de dinainte, timpul fericirii; a existat chiar un moment de efemeră amnezie în care, amuzată de gândurile originale ale finului ei, s-a gândit că întorcându-se avea să îl revadă pe Thor cel posomorât lipit de ecranul computerului său.

Doctorii și infirmierele au venit să organizeze plecarea lui Jonas care, conform obiceiului său, fermecase personalul medical. „Să mai vii să ne vezi, chiar dacă nu mai ești bolnav“, repetau ei. Alba a încuviințat, mândră să fie nașa unui băiat atât de carismatic.

A condus prudent până acasă, adică la o jumătate de oră de Reykjavik. Jonas se comporta ca un prizonier eliberat, încântat de lumini, de culori, de infimele schimbări ale vremii de când intrase în spital. Iarna pierdea teren, dar primăvara nu se arăta încă. Din când în când, vântul pătrundea în spațiile libere, trimițând vârtejuri de nori de fulgi de zăpadă.

Ajunși acasă, au fost primiți cu masa pusă – pește afumat și pâinici de secară –, pregătită de Liv. Jonas, frânt de oboseala și surescitare, cu o farfurie în mâini, s-a prăbușit pe canapea de unde a aprins televizorul.

Pe ecran se perindau explozii deasupra unui ghețar, apoi un enorm jet de fum care asalta cerul. Fascinat, Jonas și-a prins capul în palme. Vulcanul Eyjafjöll, după o acalmie, își reîncepea mai vârtos amenințările. Dacă

prima erupție nu cauzase dezastre majore – nici victime, nici pagube materiale –, cea de-a doua distrugea drumuri, ferme și cabluri telefonice.

Din reflex, Alba și Jonas și-au făcut griji pentru căsuță, apoi valul imaginilor i-a luat cu el în curgerea lui tumultuoasă și s-au lăsat hipnotizați de acțiunea demiurgică a Terrei.

Natura își arăta înzestrările de regizor oferind un spectacol mai extraordinar, mai terifiant, mai magistral decât cele mai bune efecte speciale de la Hollywood.

Totul începuse printr-un dezgheț al calotei glaciare. Când a erupt vulcanul, căldura degajată de magmă a topit straturile profunde de gheață. Apa s-a acumulat, blocată de stânci, reținută sub calota înghețată. Când presiunea a depășit pragul admis, capacul care acoperea acest lac a explodat și a lăsat să curgă cantități enorme de lichid. Acum, jeturile țâșneau spre cer, împreună cu bucăți de rocă și particule de gaz. Dacă elementele mai grele cădeau imediat în jur, bombardând cu pietre împrejurimile vulcanului, cele mai ușoare alcătuiau un panș de praf care se înălța la zeci de kilometri. Se vedeau fulgere scânteind, capricioase, sălbatice, eliberând electricitatea provocată de ciocnirea moleculelor.

— Îți dai seama, Alba, de fiecare dată când se întâmplă ceva memorabil pentru noi, Eyjafjöll reacționează. Este ceva cosmic între noi.

Alba a aprobat zâmbind.

Apoi ziua s-a organizat. Ca să împiedice respingerea transplantului, echipa medicală inhibase reacțiile imunitare ale lui Jonas; trebuia să fie protejat de germeni, viruși și bacterii.

Alba și Jonas și-au reluat obiceiurile: jucau cărți, cântau la pian la patru mâini, citeau unul lângă celălalt și se uitau la filme.

— Nu mai desenezi, nașă?

Alba a clătinat din cap. Să deseneze însemna să deschidă poarta sufletului ei, care era atât de tulburat încât dorea să-l țină ascuns. Căci i se întâmplase un fenomen curios: se divizase. O Alba de suprafață coabita cu o Alba de profunzime. La exterior, trăia veselă alături de nepotul ei, binevoitor, dinamic, constant; pe dinăuntru, o femeie colerică îl privea pe adolescent cu suspiciune, îi condamna cele mai nesemnificative afirmații, repera o perfidie ascunsă sub o vorbă lipsită de importanță, își adâncea dorința de răzbunare, aștepta momentul pedepsei: de îndată ce va avea certitudinea că îi furase inima lui Thor, că îi asasinaseră fiul în favoarea lui, se va răzbuna.

Iată la ce se gândea Alba cea demonică în timp ce Alba cea angelică glumea cu nepotul ei. Cele două trăiau în bună înțelegere sub același acoperământ.

Doar că, pentru moment, nu se ivea modalitatea de a se răzbuna. Fluierul pretindea că are de terminat o altă misiune. Așteptarea devenise insuportabilă...

Într-o seară, când Jonas adormise în timpul unei comedii de Frank Capra, Alba s-a aplecat asupra lui. Există vreo cale să vadă dacă inima lui Thor bătea în trupul lui Jonas? Cu siguranță că o mamă putea repera acest lucru. Nu trebuia să folosească simțurile... instinctul avea să o ajute. Era de ajuns să stea lângă acest trup și să-și deschidă mintea emoției.

L-a privit pe adolescent.

A simțit o apropiere intensă. În fața ei se afla cineva care era mai mult decât nepot. În Jonas, o mișcare ve-

nea de aiurea, o mișcare care îi agita colțurile buzelor, genele de fată, trecea prin venele delicate, îi umfla și îi dezumfla pieptul îngust. În Jonas se ivea fiul ei. Tot ce era mai bun în acest bolnav, ceea ce era mai sănătos și esențial era Thor. Thor fusese ucis pentru a putea prelungi existența acestui trup inutil. Cu siguranță.

Alba s-a hotărât să termine odată cu povestea aceasta! Era de neimaginat să zâmbească asasinului fiului ei. Era de neconceput să îl drăgălească. Să continue această comedie însemna să trădeze.

— Nu te îngrijora, Thor, am să te răzbun.

Cum? Posibilitățile nu lipseau: să uite să protejeze ferestrele, să îi dea să mănânce mâncare alterată... Problema? Nu era ceva discret. Ar fi fost declanșată o anchetă și ar fi fost descoperită. Atunci, ce să facă?

Brusc a jubilat: o petrecere! În loc să evite contactele, era de ajuns să invite aici vreo douăzeci de puști pentru a reuni o armată de ucigași. Un război biologic! Un festin al microbilor. Oamenii rămân cel mai eficace vector al bolilor. Jonas s-ar molipsi cu vreo bacterie, un germe, niște viruși împotriva cărora sistemul său imunitar slăbit nu ar putea să lupte. Hopa! O aniversare tragică! O sărbătoare de convalescență care ia o întorsătură proastă! Nimeni nu este vinovat, toată lumea este vinovată... Prin prietenii lui Jonas, cu frații și surorile acestora, avea să-l infesteze pe Jonas.

S-a închis în camera ei ca să facă o listă.

Cum să pună în aplicare acest plan înainte de întoarcerea lui Katrin? Trebuia să acționeze repede. Ar fi posibil să aducă aceste bombe umane înainte de 16 aprilie? Oare pe 16 aprilie se întoarce Katrin? Nu mai ținea minte exact. Și suntem deja în 14...

În noaptea aceea Alba a pregătit invitațiile, a verificat că avea adresa poștală și e-mailul fiecăruia, apoi a așipit, epuizată, când mijeau zorile.

A doua zi, pe 15, Katrin le-a lăsat un mesaj pe robot, îngrozită:

— Jonas, Alba, nu voi ateriza mâine așa cum fusese stabilit. Elveția își va închide spațiul aerian. Din cauza noastră și a vulcanului Eyjafjöll! Mare noroc mai am. Va trebui să vă descurcați fără mine. Nu știu cât va dura. Vă îmbrățișez.

Când s-au trezit, Alba și Jonas au verificat informațiile transmise de Katrin. Fumul vulcanic, împins de vânt spre sud-est se îndrepta spre nordul Europei. Unii experți au atras atenția că particulele puteau sufoca reactoarele avioanelor sau să deregleze sondele plasate pe carlingă, iar cei responsabili au închis spațiile aeriene vizate. Primele au fost Anglia și Polonia, le-au urmat Belgia, Elveția, Norvegia, Danemarca, Irlanda...

Mătușa și nepotul au reacționat diferit la această veste.

Jonas avea un puseu de mândrie naționalistă:

— Îți dai seama, nașă, o țară modestă ca a noastră blochează traficul internațional! Tare, nu? O să îi facem să piardă milioane și milioane...

Alba, în schimb, a văzut un semn al destinului: Katrin era imobilizată la Geneva iar ea avea spațiu de manevră ca să termine cu Jonas; trebuia să meargă până la capăt cu proiectul ei ucigaș.

Și-a anunțat nepotul că îi pregătea o mare surpriză apoi s-a închis ca să telefoneze invitațiilor. Stabilise că petrecerea va avea loc joia viitoare, peste două zile, seara. În decursul aceleiași zile a primit vreo douăzeci de răspunsuri afirmative.

Miercuri, pe când consulta devizul unei firme de catering, i-a sunat mobilul. Era Vilma, care de la capătul celălalt trâmbiță:

— Am aflat!

— Ce ai aflat?

— Am aflat ce au făcut cu trupul fetei mele.

— Cum?

— Sturluson! La Centrul de Transplanturi. Am mers ca și tine să încerc să-l înduplec, dar nu a mai fost nevoie să vorbesc cu el. Am auzit o discuție în spatele ușii. Discuta cu un chirurg despre o intervenție chirurgicală. La data acelei operații, fica mea era moartă.

— Asta nu este de ajuns, Vilma.

— Știu ce spun.

Alba s-a recunoscut înspăimântată în această afirmație.

— Vino la locul nostru de întâlnire.

Zăpăcită, Alba i-a bălmăjit o explicație lui Jonas, a urcat în mașină și a zbughit-o spre Reykjavik.

Când a intrat în Cafeneaua Sirenelor, Vilma a prins-o de braț. Alba a privit-o: părea o gheară de pasăre care se agățase de o ramură.

— Ajută-mă.

— Cum?

— Să fur un copil.

— Ce copil?

— Copilul care a primit transplantul.

Alba și-a tras brațul, oripilată.

— Credeam că doreai numai „să știi“.

— Nu! Fac asta ca să-mi recuperez fica.

— „Să-ți recuperezi fica“? Fiica ta a murit, Vilma.

— Nu, te înșeli, a gemut Vilma. Dacă inima fiicei mele bate undeva, ea este vie pentru mine. Dacă inima

ei face un trup să trăiască, mă va recunoaște. Dacă inima ei zvâcnește, atunci mă va recunoaște. Îi e dor de mine, Alba, mă cheamă, are nevoie de mine ca să ne reluăm viața ca mai înainte.

Ochii Vilmei s-au umplut de lacrimi.

— Dacă mai întârzii, va crede că am abandonat-o.

„Vilma a luat-o razna.“ Alba descoperirea unde ajunsese prietena ei din cauza suferinței.

— Alba, vino să mă ajuți, să mergem amândouă.

— Nu sunt de acord.

— Nu vrei să mă ajuți.

— Vreau să te ajut, dar nu cu asta. Delirezi, Vilma.

— Împrumută-mi mașina ta.

— Nu.

— Treaba ta! Mă duc singură.

Roșie la față, febrilă, concentrată ca o războinică, fragila Vilma s-a ridicat și a alergat spre ieșire. Alba a vrut să o rețină.

— Vilma, renunță la acest plan, este nebunie curată! O să te afli în fața unui necunoscut, nu în fața fiicei tale.

— Ce știi tu? a spus Vilma și a ieșit în stradă.

În timp ce Alba plătea berile, nefericita mamă dispăruse în furtuna care se stârnise în capitală.

Derutată, Alba ezita. Trebuia să reacționeze... desigur... Dar cum? Să meargă la poliție? Era prematur. Să o oprească pe Vilma? Nu știa unde locuiește.

S-a întors și i-a scris lui Eric cel Roșu, șeful grupării Liberaria. Acesta i-a răspuns în grabă că îi dădea dreptate, că Vilma era dusă, dar că adevărata problemă era: ce anume o determinase să acționeze astfel? Urmau patru pagini în care scria o diatribă argumentată și implacabilă împotriva guvernului islandez.

Alba a înțeles că ajutorul nu va veni din partea lor.

Magnus a intrat în încăpere. Era pentru prima oară după săptămâni la rând când se bucura să își vadă soțul. S-a aruncat în brațele acestuia.

— Te-ai întors pentru mine?

— Evident.

Drept recompensă a sărutat-o.

— Te iubesc, Magnus, să știi.

Așa cum prevăzuse, aceste cuvinte au fost urmate imediat de o reacție în blugii lui Magnus. Din plăcerea de a exersa acest ascendent asupra unui bărbat, a insistat, șoptindu-i că îi lipsea, că nu mai suporta să-l știe atât de departe, uimită că fabula atât de bine, întrebându-se dacă nu era și ceva adevărat în ceea ce debita.

Magnus a luat-o în brațe, a pus-o pe canapea și a dezbrăcat-o cu mâinile sale cu degete mari și experte.

Au făcut dragoste de mai multe ori. Aveau timp și nu mai era nevoie să se ascundă: Thor nu mai era acolo, iar Liv îl păzea pe Jonas.

Îmbrăcându-se, Alba s-a gândit la Vilma și și-a dat seama că făcând dragoste cu Magnus uitase de ea. Oare trebuia să-i vorbească lui Magnus despre ea? Nu, pentru că ar fi trebuit să povestească despre ea însăși ca să poată povesti despre Vilma...

— Magnus, ce-ai zice dacă m-ai însoți la Katrin? Ai rămâne cu Jonas și cu mine.

— Și cum o să ajung mâine la serviciu?

— Te duc eu cu mașina.

Acordul entuziast al lui Magnus a fost pecetluit de un sărut atât de umed și de prelung încât s-au prăbușit din nou pe canapea.

Când au parcat în fața casei, au observat imediat semnele unei situații anormale. Lumina era stinsă – Jonas o

lăsa mereu aprinsă pentru ca mașinile să se poată orienta în caz de furtună —, interiorul părea la fel de întunecat.

Când au urcat cele trei trepte care duceau spre prag, ușa s-a izbit din cauza vântului.

S-au grăbit să intre.

Magnus era înaintea, gată să-i ardă un pumn hoțului... Nimic nu se mișca înăuntru. Au strigat. Nici un răspuns.

— Imposibil! Jonas trebuie să fie aici, a șoptit Alba.

Au strigat, apoi, fără să mai aștepte un răspuns, au scotocit camerele. Nici urmă de Jonas.

În bucătărie, îndărătul mesei de metal, Liv zăcea leșinată.

Magnus a adus-o în simțiri în timp ce Alba chema poliția și ambulanța.

Înainte ca cei chemați în ajutor să sosească, Liv, care își revenise în simțiri, le-a explicat ce se întâmplase:

— A sunat o femeie. I-am deschis fiindcă am crezut că se rătăcise în furtună. M-a întrebat dacă Jonas locuiește aici. Asta m-a uimit. Atunci mi-a spus că făcea parte din grupul de infirmiere care se ocupaseră de el în ultimele săptămâni și i-ar face plăcere să-l salute pe pacientul ei preferat. Nu am bănuț-o, avea un aer blajin, un șoricel roșu... Am condus-o la Jonas și nu mai știu ce s-a întâmplat... După ce se arătase atât de drăguță, a început să îl certe pe băiatul nostru, m-am apropiat și mi-a tras un pumn așa de tare că am leșinat. Dumnezeu! L-a lovit și pe Jonas?

— Nu este aici, a spus Magnus.

— L-a luat cu ea, a precizat Alba. E vorba despre o răpire.

Magnus și Liv s-au întors către ea uimiți de siguranța ei.

Alba le-a povestit până noaptea târziu polițiștilor ceea ce știa și ceea ce bănuia. Pentru ea nu exista altă variantă decât aceasta: Vilma fusese vizitatoarea.

Așezat nu departe de ea, Magnus asculta fiindcă Alba vorbea în parte și pentru el.

Din nefericire, despre Vilma nu știa decât numărul de mobil la care nu mai răspundea și nimeni nu putea să o localizeze. Ca să o identifice, anchetatorii au trebuit să recurgă la data decesului fiicei sale care a fost concommitentă cu operația suportată de Jonas.

Rezultatul a apărut pe ecranul computerului: în acea zi în toată Islanda erau numai doi adolescenți susceptibili de a furniza un transplant: Helga Vilmadottir și Thor Magnusson.

Alba a plecat fruntea ca și cum crima ei tocmai fusese anunțată, iar ea urma să fie dusă la închisoare. După câteva secunde i-a aruncat o privire lui Magnus, care tocmai înțelesese prietenia Albei cu Vilma, căutările ei obsedante, distanța dintre ea și ceilalți.

— Poate fi transplantată inima unei fete în trupul unui băiat? a întrebat un polițist mirat.

— Inima nu este un organ sexual, a răspuns Magnus.

— Nimic nu dovedește că Jonas a primit inima aceea, a adăugat Alba.

— Ce oameni smintiți! a conchis polițistul.

Alba și-a privit vârful pantofilor: Vilma voia să-l captureze pe Jonas pentru că îl iubea, iar ea pentru a-l ucide. Cum de fusese în stare?... Brusc înțelegea că era stupid să pretindă că un corp poate aparține cuiva, încă și mai stupid să îți arogi un drept asupra unui bolnav care a suferit un transplant. I se părea că se trezește dintr-un coșmar foarte lung.

Vorba vine... Începea un al doilea coșmar: dispariția lui Jonas.

Odată plecați polițiștii, Alba și Magnus au încuiat casa și s-au întors în liniște la Reykjavik. Se gândeau la Jonas cel fragil aflat în mâinile unei dezaxate.

Când au ajuns în apartamentul lor, Magnus a luat două scaune și i-a cerut Albei să se așeze în fața lui. A încercat să-l îmbrățișeze, să se lipească lasciv de el: a respins-o.

— Stai locului și ascultă-mă, Alba.

— Dar...

— Dă-mi pace sau te leg.

A rămas cu capul plecat, nemișcată, ca o fetiță pe-depsită.

— Am să îți spun ce cred eu, Alba și îmi vei spune dacă mă înșel. Ți-a fost atât de rușine că l-ai abandonat pe Thor din cauza unei dispute, insultându-l, amenințându-l, încât încerci să scapi de această amintire. Vrei să eviți să te simți vinovată. Atunci, ca să te protejezi de remușcări, reaua ta credință te determină să îl uiți pe Thor, preferi să bagi capul în nisip, să proiectezi asupra lui Jonas ori a societății agresivitatea pe care trebuia să ți-o adresezi.

Alba a început să plângă.

— Nu eram o mamă bună!

— Ba da, Alba. Nu în seara aceea, fiindcă nu îți mai stăpâneai nervii, dar în alte seri, da. În multe alte seri. Thor nu era un înger. Nu se făcea atât de ușor iubit ca Jonas. Totuși noi l-am adorat și l-am crescut cât de bine am putut.

A îngenuncheat în fața ei.

— L-ai urât pe Jonas fiindcă trăia. Ți-ai închipuit nu știi ce, că ți l-au omorât pe Thor ca Jonas să fie salvat, pe scurt, un delir care îți convenea pentru că te împiedica să te confrunți cu nefericirea ta. Gata, Alba, nu mai poți gândi asemenea prostii.

— Le-am alungat din minte.

— Știu, fiindcă mă ascuți în sfârșit.

A strâns-o lângă umărul său cu un gest patern și a lăsat-o să plângă. După ce s-a liniștit, s-a ridicat și a deschis un dulap.

— Puțină „moartea durerilor“?

A tresărit; uitase că așa îi spunea el rachiului aromatizat cu bergamotă.

Au băut un pahar. Magnus și-a mai pus unul.

— Acum ai să te gândești și ai să îmi spui cât mai multe lucruri despre Vilma ca să ghicim unde îl ține ascuns pe Jonas.

Alba nu a închis un ochi toată noaptea. Întorcându-se de pe-o parte pe alta, respirând cu grijă ca să nu-l trezească pe Magnus, încerca să se pună în locul Vilmei și nu izbutea.

La ora șapte dimineața l-a sunat pe inspectorul de poliție căruia îi lăsase numărul de telefon, sperând că profesioniștii se vor dovedi mai eficace decât ea.

Stingherit, inspectorul a informat-o că ancheta avansa, desigur, dar că nu aflaseră locul unde Vilma îl sechestra pe Jonas. Descoperiseră că nu avea loc de muncă și nu mai avea rude și nici domiciliu de când îi murise fika.

Alba s-a cutremurat. Unde era Jonas? Îl legase, îi pusese un căluș ca să-l împiedice să fugă sau să strige?

Dacă ieșea în frigul furtunii, nu putea să reziste rigorilor vremii...

A început să meargă prin apartament. Întotdeauna mersul o ajutase să gândească. La fiecare tur, se oprea în camera lui Thor, ofta și se reîntorcea.

Un detaliu i-a sărit în ochi. Ceva lipsea. A examinat pereții de lângă ea: cheia de la căsuța dispăruse.

— Magnus!

S-a repezit la soțul ei ca să-l trezească și să-i spună teoria ei: Vilma trebuie că se refugiase în căsuța lor din munți.

— Cum a ajuns acolo? Mi-ai spus că nu avea mașină...

— A furat una. Când furi un copil poți să furi și o mașină, nu? Magnus, l-a dus pe Jonas în cel mai periculos loc din Islanda.

Furios, Magnus a deschis dulapul din perete și a luat veșmintele pentru munte.

— Punem astea pe noi și mergem!

În jurul lor, cenușa îndoliase peisajul.

Norul vulcanic trecea pe deasupra capetelor lor, concret, imens, împins de vântul care sufla împotriva mașinii. Umflându-se aici, îngroșându-se dincolo, acest panaș desena figuri angoasante, trâmbițele Judecății de Apoi, demoni, tauri, bivoli, troli, himere, o armată de monștri cruzi și nemaivăzuți.

Pe măsură ce mașina se apropia de locul erupției, norul își pierdea formele, se lăsa spre pământ, alcătuiind un acoperiș sumbru care obtura lumina. Apoi, după ce au trecut un defileu mic, acest plafon de plumb s-a lipit de sol, făcând atmosfera opacă, înghițând orice mișcare într-un terci negru în mijlocul căruia nu se mai vedea nimic.

În fiecare clipă, Alba și Magnus se temeau să nu fie opriți de un baraj rutier. Zona, devenită primejdioasă, fusese izolată. Tremurau la gândul că Jonas trebuia să respire acest aer viciat.

Au zărit în depărtare lămpile electrice: autoritățile marcau perimetrul exploziei. Prudent, Magnus a oprit mașina, a stins farurile și a luat-o pe o potecă.

— Oare cum a procedat Vilma ca să ajungă aici? a întrebat Alba cuprinsă de îndoială.

— Nu uita că îl transportă pe Jonas, care cunoaște zona.

— Nu ar ajuta-o!

— Nu știi câte se pot spune sub amenințare.

Alba și-a înghițit saliva. Jonas se afla în infern. Nu mai să aibă atâta putere să...

Mașina lor se împotmolea tot mai des din cauza drumului care era nu doar înghițit de praf, ci și plin de pietre.

Magnus s-a oprit brusc. Un torent apărut pe neașteptate le tăia drumul. Apa curgea năvalnic. Era imposibil să mergi mai departe.

Și-au pus cagule și o mască de protecție pe nas și pe gură, apoi și-au continuat drumul pe jos.

Atmosfera era de apocalipsă.

Vântul se învârtejea în jurul lor ca să le întârzie urcșul; venea de pe culmi, prindea puteri printre stânci și pe urmă se lansa tăios, ca o lamă de oțel.

Când au ajuns pe platoul pe care fusese construită căsuța, au putut-o vedea datorită unei pale de vânt din sens invers: preț de câteva secunde câmpia a fost cuprinsă de o letargie, o letargie care semăna cu o agonie, și au zărit un 4x4 parcat la o sută de metri în fața căsuței.

— Au mers cu mașina până aici. Sunt înăuntru, e sigur!

Au vrut să alerge, dar totul îi împiedica. Din cauza ploii căzute, cenușa care acoperea zăpada devenise un noroi zgrumțuros care le lipea tălpile bocancilor de pământ, și fiecare pas făcut devenea un efort teribil. Iar pe platou, vântul îi chinuia în alt fel: scotocea, biciuia, îi împiedica să gândească; puterea lui șuierătoare voia să le ucidă gândurile și să-i măture de pe fața pământului.

În cele din urmă au ajuns la căsuță. Fumul care ieșea din cămin era imediat răspândit de pale de vânt venite din toate părțile.

Magnus i-a făcut semn Albei să tacă. Voia să îi ia pe neașteptate.

Cu o lovitură de umăr, a împins ușa.

Vilma, așezată lângă Jonas nu a avut vreme să vadă că apare cineva. Magnus a lovit-o peste cap și i-a legat mâinile.

Imobilizată, Vilma a clipit și când a înțeles ce i s-a întâmplat, a început să urle.

Alba s-a repezit la Jonas și a constatat că era tras la față, nările îi erau rigide, respira cu greutate. I-a lovit ușor obrazii.

A deschis ochii și a văzut chipul nașei sale.

— Știam că o să vii...

Vilma, auzind aceste cuvinte, a devenit și mai vehementă:

— Lăsați-mă în pace. Nu o atingeți. Este fiica mea. O recunosc foarte bine chiar și astfel. Nu s-a zbatut, a fost drăguță cu mine, este o dovadă, nu?

Magnus a încercat să îi pună un căluș. Șoarecele roșu l-a mușcat și i-a tras un picior în vintre. Magnus s-a strâmbat.

— Cu nebuna asta ce faci?

Alba s-a repezit între ei, a privit-o cu dispreț pe Vilma și i-a ordonat soțului ei:

— O legi aici. Să ne lase în pace. Vom trimite poliția după ea.

— Alba, ajută-mă, a scâncit Vilma. Alba, tu ești de acord cu mine. Singura.

— Vilma, te simți rău, foarte rău, dar sper că medicii te vor vindeca.

— Luați-mă cu voi.

Alba s-a abținut să o plesnească.

— Nu am nici o încredere în tine. Ai văzut în ce hal l-ai adus pe Jonas? Din cauza ta riscă să moară.

Magnus și-a îmbrăcat bine de tot nepotul, i-a pus masca și, fără să-i mai ceară voie, l-a aruncat pe umăr.

— Ține-te de mine, băiete, plecăm.

Au ieșit din casuță.

De îndată ce au ajuns afară, vântul s-a întetit. Era posibilă o mânia atât de îndelungă, de constantă, atât de implacabilă?

Casa roșie rezista asaltului, dar tremura, încheieturile scârțâiau, acoperișul fremăta. Dinăuntru se auzeau hohotele ascuțite ale Vilmei.

S-au îndepărtat, clătinându-se, incapabili să se concentreze. Vântul voia să facă vid în capetele lor și pe platou.

Brusc, au auzit zgomote neobișnuite. Un fel de plesnitură persistentă. Ploua cu pietre.

— Adăpostiți-vă acolo, repede!

Alba le-a arătat o streășină în stâncă pe care o știa dintotdeauna sub care adăpostea adesea cu Katrin. S-au năpustit într-acolo.

În jurul lor, măruntaiele vulcanului cădeau pe pământ – unele cât un ou, altele cât niște menhire.

Jonas a scos un strigăt. Panicați, șocați, Alba și Magnus au crezut că fusese lovit de o piatră și s-au întors.

Jonas a arătat cu degetul. În depărtare, căsuța devenise roșie.

O piatră enormă trecuse prin tavan și distrusese singura încăpere; flăcările eliberate din șemineu începuseră să ardă grinzile.

În cinci minute incendiul s-a răspândit rapid, mușcător, intens, apoi o pală violentă de vânt s-a abătut asupra platoului și l-a acoperit cu cenușă.

Alba a zâmbit. Această lumină difuză, acest vânt ușor anunța ceva ce urma să apară: primăvara.

Soarele strălucea pe un cer senin. Pescărușii țipau agitați. În curând pământul nu mai avea să fie tare ca piatra, iarba va crește, lupinul de Alaska va îmbrăca dealul în albastru.

Îl aștepta pe Fluier în fața cutiei de scrisori.

Acesta piratase în noaptea precedentă sistemul informatic al spitalului și printase documentele.

Tocmai urca drumul, pedalând pe bicicletă. Te puteai întreba, văzând această siluetă, care anume era mai subțire: el sau bicicleta.

S-a apropiat de Alba fluturând victorios dosarul.

— Iată!

— Cum aș putea să îți mulțumesc?

— Făcând revoluția, tovarășa. Să nu mai vorbim, am putea fi văzuți.

A plecat imediat, a coborât pe marginea drumului care ducea spre Reykjavik fără să pedaleze, micșorându-se până a devenit un punct pe.

Alba, cu plicul în mână a intrat în casă unde Jonas nu se trezise și unde Katrin se odihnea după călătorie.

A scos foile din plic și, fără să le privească, le-a pus, rând pe rând, în mașina de tocat hârtie. Pe măsură ce hârtia dispărea, se simțea mai puternică, mai plină de energie, mai vie. Apoi a pregătit ceaiul și a prăjit pâinea.

A auzit un zgomot în spatele ei.

Era Jonas, blond, vioi, frumos ca un răsărit în pijama lui corai.

— Ce păcat că ai anulat petrecerea pentru întoarcerea mea! a șoptit el. Mi-ar fi făcut atâta plăcere să-mi văd prietenii...

Alba i-a întins tava cu micul dejun.

— O lăsăm pe mai târziu. Nu este decât amânată. Până atunci, ce-ai zice de o belotă mică?

Copilul-fantomă

Pe banca din fața mea, o femeie hrănea păsările. Vrabii, pițigoi și sticleți s-au apropiat de ea mai întâi ținându-și gâtul, apoi, tot mai numeroase, păsările s-au așezat în semicerc la picioarele ei, asemenea unui cor de cerșetori; ca să ciugulească firimiturile, unele, mai obraznice, nu ezitau să sară pe bancă sau chiar pe pulpele ori pe brațele acelei doamne. Atrasă de festin, o vrabie își alungă suratele cu lovituri de cioc, în timp ce porumbeii stângaci veneau și ei clătinându-se.

Imaginea mă intriga. Desigur, văzusem de o sută de ori scena: o necunoscută hrănind păsările. Totuși, ceva era diferit în ziua aceea: ținuta femeii. Nici cerșetoare, nici săracă, nici bătrână, părea că ieșise de la coafor, purta un costum șic, pantalon și sacou din in de culoare deschisă, și pe chipul ei încunat de un blond venețian strălucea bronzul vacanțelor petrecute la mare sau la munte, pe scurt timpul liber petrecut de cei bogați. O burgheză hrănea vrăbiile Parisului.

Prietenul care mă însoțea m-a împuns cu cotul în coaste șoptind:

— Privește.

Un tip bine și cu aceeași alură, de vreo șaiszeci de ani, sportiv se plimba pe alee căutând o bancă. În dimineața aceea însorită care urma unor săptămâni posomorâte cu ploaie, ce parizian nu ar fi căutat să se încălzească la soare? Domnul a constatat că nu mai este decât un singur loc, alături de doamna care hrănea păsările.

Fără să o salute, fără să o privească, s-a așezat și s-a comportat ca și când ar fi fost singur. După ce și-a dres glasul, și-a luat ziarul și l-a deschis larg, luând din spațiul vecinei sale. Aceasta a părut că nu observă. O clipă, am crezut că arunca firimiturile între picioarele bărbatului ca să fie invadat de sticleți zgomotoși și puțintel sălbateci.

A trecut un cuplu. Bărbatul a ridicat privirea și i-a salutat. Trei secunde mai târziu doamna de pe bancă a făcut același lucru. Apoi, fiecare și-a văzut de ale lui, imposibil. Faptul că aveau cunoștințe comune nu părea să îi apropie.

Brusc, vântul a zburătăcit o pagină din *Le Figaro* la marginea băncii. Doamna nu s-a clintit, de parcă nu se întâmplase nimic, și l-a lăsat pe domn să se descurce singur ca să o prindă.

Mai târziu, aplecându-se, ea și-a răsturnat poșeta care s-a rostogolit până la glezna domnului. Acesta s-a mulțumit să ridice piciorul și să-l încrucișeze peste celălalt.

Nici unul nu-i dădea atenție celuiilalt, dar, paradoxal, simțeau că nu făceau decât acest lucru: să nu-și acorde atenție. Printr-o anumită crispă, prin undele de dispreț pe care le degajau, prin lentoarea pe care o impuneau în jurul lor nu trăiau, nu respirau decât pentru a-și transmite unul celuiilalt: tu nu ești aici.

Prietenul meu s-a amuzat de figura mea deconcertată.

— Sunt soț și soție.

— Glumești?

— Deloc. De altfel, locuiesc în același loc.

— Ei?

— Dar nu împreună.

— Îți bați joc...

— Și-au împărțit apartamentul în două. Ieșirea de serviciu a devenit intrarea domnului, iar zidarii au înălțat un zid ca să nu se mai întâlnească niciodată. De fapt, se nimeresc față în față de douăzeci de ori pe zi pe scară, pe hol, la cumpărături, pe stradă – într-atât și-au păstrat obișnuințele –, dar se ignoră.

— Îți râzi de mine.

— Dacă i-ai fi văzut acum câțiva ani: se adorau. Pentru toți locuitorii din cartier – în zona Place des Voges, toată lumea cunoaște pe toată lumea –, erau întruchiparea cuplului perfect, modelul de înțelegere, paradigma unei relații fericite! Cine ar fi crezut?

— Ce s-a întâmplat?

— Într-o dimineață și-au împărțit bunurile – apartamentul, cabana de la munte, casa de la mare – și nu și-au mai adresat un cuvânt. S-a întâmplat dintr-odată.

— Imposibil...

— Dacă există iubiri fulgerătoare, de ce nu ar exista și astfel de despărțiri?

— Aș vrea să înțeleg.

— Ai noroc! Am aflat adevărul de la o prietenă de-ale lui Séverine.

— Séverine?

— Doamna care hrănește păsările chiar în fața ta.

Séverine și Benjamin Trouzac păreau să colecționeze toate semnele reușitei: erau frumoși, tineri, apreciați, aveau cariere de succes.

Benjamin Trouzac, absolvent al Școlii Naționale de Administrație, lucra la Ministerul Sănătății, unde se achita cu succes de misiuni dificile.

Îi erau lăudate inteligența limpede, autoritatea firească, simțul interesului public și cunoașterea aprofundată a dosarelor.

Ziaristă *freelance*, Séverine își vindea articolele vioaie și haioase diverselor reviste pentru femei. Capabilă să scrie un text simpatice despre pregătirea brișelor sau zece pagini amuzante despre noile culori de oă, îi încânta pe redactorii-șefi cu frivolitatea ei inteligentă.

Nu le lipsea nimic în afară de o familie, dorință a cărei împlinire o amânau pentru mai târziu, prea pasionați de plăceri, de ieșirile în oraș și cu prietenii, de călătorii, de activitățile sportive.

Când Séverine și-a serbat cei treizeci și cinci de ani, s-a alarmat de timpul care trecea foarte repede și au tranșat problema: venise timpul să întemeieze o familie.

Tot atunci, sora lui Séverine a născut o fetiță atinsă de o boală rară.

Séverine a fost extrem de afectată pentru sora sa, dar Benjamin s-a îngrijorat pentru ei:

— Mă tem de ceea ce ne așteaptă. În familia ta există copii cu handicap, și în a mea la fel. Nu-i de glumit cu așa ceva, Séverine!

Séverine a bombănit, a cârcotit, și-a amânat investigațiile medicale cât mai mult apoi a sfârșit prin a ceda

doleanțelor lui Benjamin, într-atât de mare era dorința ei de a deveni mamă.

Specialista – o prietenă de-ale lui Benjamin – i-a anunțat fără fasoane că erau purtători de gene care puteau să le expună progenitura unor patologii generatoare de handicap.

— Prin urmare?

— Prin urmare, dacă rămâi gravidă, vom face prelevări ca să fiți informați.

Séverine și Benjamin au răsuflat ușurați. Deși întristați de această nouă luciditate, chiar dacă existau riscuri, puteau să-și facă în continuare planuri de viitor.

Când a împlinit treizeci și șapte de ani, după multe speranțe vane, Séverine a rămas însărcinată în sfârșit.

Séverine și Benjamin erau atât de fericiți încât au fost cât pe-acți să uite de recomandarea făcută de specialistă. Din fericire, prietena medic, întâlnită cu prilejul unui colocviu internațional, i-a reamintit lui Benjamin ce avea de făcut.

Într-o zi de luni cenușie, în biroul searbăd al unui spital vetust, un consilier genetician i-a spus lui Séverine, care își ținea cu satisfacție mâinile pe pânțele rotund, că fetusul suferea de o boală periculoasă, mucoviscidoza, o afecțiune în urma căreia mucusul se aglutinează în căile respiratorii și digestive. Cîstit, i-a informat despre ceea ce se va întâmpla: copilul va avea probleme pulmonare, va fi obligat să suporte un tratament dificil și constant și va avea o speranță de viață redusă. Cât a durat întrevăderea, i-a semnalat lui Séverine că, din aceste motive de forță majoră, în ciuda stadiului avansat al sarcinii, avea dreptul să avorteze.

Séverine și Benjamin au înfruntat o săptămână de chin, trecând de la o hotărâre la alta: să păstreze copilul,

să nu-l păstreze. În funcție de starea de spirit, se simțeau când capabili să aibă un copil diferit, când copleșiți de perspectivă. Prietenii lor de la Ministerul Sănătății le ofereau informații paradoxale: fie copilul nu va trăi mai mult de paisprezece ani, fie, conform altora, va trăi până la patruzeci și cinci de ani. Pe cine să crezi? Persoanele consultate se dovedeau la fel de contradictorii ca și ei. Într-o seară au lăsat sorții să aleagă: au dat cu zarul; dar imediat ce au primit un răspuns, l-au respins oripilați, refuzând să-și consacre destinul hazardului. Pe scurt, după o săptămână de neliniște și îndoială, tot nu se decisese.

O emisiune TV i-a ajutat să se decidă: au dat peste un reportaj despre îngrijirea copiilor cu boli grave. Din motive politice – constrângerea guvernului să se angajeze în favoarea handicapaților –, ziaristul exagerase, prezentând o imagine sumbră a situației, ilustrând viața de zi de zi a bolnavilor și a părinților dintr-un punct de vedere dramatic. Séverine și Benjamin, revoltați, scârbiți, plânși, doborâți de calvarul care îi aștepta și pe care trebuia să-l suporte copilul care urma să se nască au convenit să accepte întreruperea de sarcină. I-au anunțat pe cei de la spital.

Săptămânile care au urmat intervenției i-au fost aproape fatale cuplului.

Între ei reproșurile se înmulțeau, constante, tăioase, agresive, adresate mai degrabă sieși decât celuilalt: ea se acuza că era purtătoarea acelei gene și îl încuraja să o părăsească, el se lamenta că îi frânase multă vreme dorința de a deveni mamă și o încuraja să-și regăsească libertatea. Fiecare se considera nefericit și neînțeleș; supărarea care ar fi putut să-i apropie îi despărțea. Fiindcă nu vorbeau niciodată de copilul pe care îl transformaseră în

fantomă. Séverine își spunea că Benjamin minimalizează durerea ei de femeie, iar Benjamin regreta că Séverine neglijează durerea lui de bărbat. Foarte discret, și-au pus unul altuia coarne. Copios dar trist, fără chef și fără chemare, cu o conștiinciozitate disperată care îi determina să se agațe de necunoscuți și de necunoscute așa cum te arunci în valuri: „Dacă mă duc valurile, cu atât mai bine, dacă nu, voi înota până la mal“.

Terapia de cuplu le-a salvat căsnicia.

Séverine și Benjamin au început să trăiască nepăsători, ca în primii ani ai relației lor: călătoreau, îi flatau prietenii și practicau sporturile preferate. Pentru că nu puteau fi părinți, au redevenit amanți și, mai ales, complici.

„Copilul meu este cuplul meu“, repeta Séverine, zâmbitoare, cunoștințelor care se minunau de faptul că se înțeleg.

Pentru că nu exista un mijloc de a avea copii, tandemul lor era un scop în sine.

În decursul unei zile își zâmbeau de parcă tocmai se întâlniseră. După douăzeci de ani de viață conjugală, Benjamin cumpăra trandafiri ca un logodnic, Séverine bătea magazinele pentru a cumpăra haine care să îl surprindă și să îl seducă pe soțul ei. În îmbrățișările lor puneau atâta energie, rafinament și inventivitate încât sexul își păstrase savoarea inedită.

„Copilul meu este cuplul meu“. Căsnicia lor devenea o creație comună, obiectul unei atenții constante, revigorată de ingeniozitatea lor.

Și-ar fi păstrat această provocare până la ultima suflare și ar fi întruchipat pentru eternitate imaginea modernă a lui Tristan și a Isoldei dacă nu ar fi avut loc acel accident la Chamonix...

Și-ar fi imaginat vreodată că Alpii vor fi mormântul lor? Muntele fusese pentru acești doi sportivi un teritoriu de joc și de plăcere, oferindu-le strălucirea orbitoare a luminii, amețeaua vitezei, euforia depășirii. Dacă unii își cultivă senzațiile din copilărie pe malul mării între nisip și apă, Séverine și Benjamin își retrăiau tinerețea de îndată ce ajungeau la o trecătoare. Marșuri, plimbări, escalade, toate modalitățile de a parcurge înălțimile îi înveseleau.

Până la această expediție excesivă...

În acea dimineață, au luat telefericul până pe culme, vârful dinspre sud.

Schiori cu experiență, au hotărât să abandoneze părțile amenajate, la fel de pline ca bulevardele pariziene, ca să se bucure în singurătate de munte.

Alpii blânzi și ascuțiți se desfășurau în fața lor, culmi, creste, vârfuri alternând cu platouri și panorame.

Ce privilegiu! În fiecare clipă inaugureau zăpada imaculată. În jurul lor totul era pur, inclusiv liniștea. Aveau impresia că prind puteri sub acel cer fără nori, în aerul curat și sănătos, înfierbântați de soarele crud.

În valea întunecată care se întindea alene, vârfurile își ofereau reliefurile pure.

Séverine și Benjamin lunecau pe schiuri.

Se unduiau supli și ușori de parcă ar fi înotat. Atmosfera devenea densă ca un lichior, oferindu-le beția de-a se mișca liberi, plini de o bucurie arzătoare ca razele de soare.

Coborau pe zăpada grea și diafană. Ici-colo briliante scliffeau pe pământul alb.

Brusc, Benjamin, care deschidea drumul, a scos un țipăt. Séverine a avut vreme să se aplece spre el, apoi a țipat și ea.

Sub ei zăpada s-a spulberat, au rămas suspendați o jumătate de secundă, apoi, parcă s-au rostogolit o veșni-

cie, zdrelindu-se de peretele de stâncă, fără să se poată agăța de ceva.

A urmat șocul.

S-au prăbușit pe gheață.

Câteva secunde mai târziu, amețiți, speriați, despovărați de schiuri și de bețe, care se risipiseră în timpul căderii, și-au venit în fire și au înțeles că se prăbușiseră într-o crevasă.

Aici domnea o altfel de liniște. Sufocată. Neliniștoare. Nu se auzea nici o pasăre. Nici un zgomot, nici un strigăt. Orice formă de viață părea stinsă.

— Ți-ai rupt ceva, Séverine?

— Nu, nu cred. Tu?

— Nici eu.

Constatarea că nu și-au rupt nimic nu i-a liniștit. Rămânea o problemă: cum să iasă de acolo?

La ce distanță se găseau de suprafață? Cincisprezece... douăzeci de metri cel puțin... Imposibil să urci fără ajutor.

Au început să strige.

Rând pe rând, pândeau fanta de cer de deasupra lor și strigau. Salvarea nu putea veni decât de acolo, dincolo de pereții teribili care îi înghițiseră.

Gura le ardea, setea le chinuia mușchii, membrele le înțepeniseră. De când căzuseră, îi pătrunsese un frig umed, trecând prin haine, strecurându-se pe la ceafă, insinuându-se printre mânuși și mâneci, inundându-le bocancii și udându-le șosetele.

Strigau mereu.

Zgomotul pe care îl făceau aceste strigăte de ajutor le reda energia convingându-i, în timp ce vocea unuia era acoperită de cea a celuilalt, că fac un război infernal.

Zadarnic.

Nimeni nu îi auzea.

Și pe bună dreptate... riscaseră îndepărtându-se de pârtiile obișnuite în căutarea zăpezii pufoase și sidefii, așa că acum erau la o distanță considerabilă de orice drum frecventat. Ca să le fie auzite strigătele, ar fi trebuit – eventualitate improbabilă – ca un temerar să se aventureze până acolo.

După câteva ore, epuizați, nu mai aveau chef să strige pentru că nu mai suportau alternanța emoțiilor pe care acest fapt le stârnea în ei, speranța de fiecare dată dezmințită de absența răspunsului...

S-au privit cu maxilarele tremurând și pielea tumefiată.

— O să crăpăm aici, a șoptit Séverine.

Benjamin a aprobat-o întristat. Era inutil să își ascundă adevărul.

Séverine a coborât privirea. Lacrimile îi ardeau obraji. Benjamin îi prinse mâna înmănușată pentru ca aceasta să-l privească.

— Séverine, ești iubirea vieții mele. Norocul meu a fost să te întâlnesc, să te cunosc și să fiu iubit de tine. Nu voi lua cu mine alte amintiri ale trecerii mele pe pământ.

Îl privi cu ochii mari și rosti cu greutate:

— Nici eu nu voi lua cu mine alte amintiri.

Smulgându-se de pe gheață, Benjamin se apropie. Séverine se lipi strâns de el. S-au sărutat cu furie.

Apoi s-au dezlipit unul de celălalt și, cu forțe noi, au început să strige. Strigau din toți răunchii, fără iluzii, dar cu putere, din datorie, jucând până la capăt rolul de schiori rătăciți.

Mormântul de zăpadă și de gheață care îi ținea închiși rămânea mut. Singurul lucru care se schimba era lumina care devenea mai cenușie, la unison cu cerul

decolorat. Cu siguranță că întunericul se va coborî nu peste multă vreme...

S-au cutremurat la gândul nopții pe care urmau să o îndure acolo.

— Hei! Hei! E cineva acolo?

Au tresărit.

Deasupra lor, prin deschizătura crevasei apăruse capul cuiva. Era o tânără cu trăsături frumoase și energice. Inimile au început să le bată nebunește. Au urlat.

— Merg după ajutoare, a spus ea cu voce limpede.

— Nu vei avea timp să cobori până în vale și să te întorci. Se înnoptează. Aruncă-ne o coardă.

— Schiez, nu am o coardă la mine.

Séverine și Benjamin s-au privit descumpăniți.

Sus, chipul fetei dispăruse.

Benjamin tresări și lovi în perete.

— Hei! Nu pleca! Stai! Te rog!

Benjamin urlă cuprins de panică, de parcă înnebunise. Împietrită, Séverine îl privea fără să reacționeze.

Apoi se așternu iar o liniște aspră, densă, agresivă. Dârdâiau de frig.

Timpul trecea. Un minut, zece minute, o jumătate de oră. Nu avea să se mai întoarcă.

— Prindeți!

Sus, tânăra îi strigă, apoi le aruncă o coardă portocalie prin deschizătură. Plină de îndrăzneală, se dusese până la pista cea mai apropiată, smulse coarda care marca capătul pistei, o legase de o stâncă, iar celălalt capăt li-l aruncase celor doi.

Séverine se agață cea dintâi, își mobiliză ultimele puteri și zece minute mai târziu ieși din crevasă. Apoi, Benjamin făcu la rândul lui același lucru.

Reveniți la suprafață, așezați pe zăpadă, suferind de frig și din cauza contuziilor, o priveau în lumina apusului

pe cea care îi eliberase. Mélissa, care avea douăzeci de ani, râdea în hohote, considerând această salvare o aventură miraculoasă.

La cabană, Séverine și Benjamin s-au încălzit, și-au examinat contuziile, au consultat un medic, s-au uns cu pomezile recomandate, au luat analgezice și antiinflamatoare, apoi i-au telefonat Mélissei. Nu voiau să plece fără să-i mulțumească încă o dată.

Ea i-a invitat la petrecerea pe care o dădea împreună cu câțiva prieteni.

Séverine și Benjamin și-au sărbătorit întoarcerea la viață în mijlocul a vreo cincisprezece tineri între optsprezece și douăzeci și doi de ani, un grup de băieți și de fete care se cunoșteau din copilărie și care, de la o vacanță la alta, formaseră această trupă veselă.

Dezmorțiți de vin, de glume, de jovialitatea care domnea în restaurant, Séverine și Benjamin o sorbeau din ochi pe salvatoarea lor. Dansând un rock îndrăcit pe ringul de dans, Mélissa părea că reunește toate calitățile: forță, inteligență, vivacitate, bunătate, energie.

Unul dintre tineri, surprinzându-le privirile, se așeză lângă ei.

— Mélissa e formidabilă, așa-i?

— Ei, da, este! a exclamat Séverine.

— Sunt într-un tot de acord cu dumneavoastră, a șoptit tânărul. Și când te gândești că este atât de bolnavă! Nimeni nu ar bănuî.

— Ce spui?

— Da. Mélissa suferă de mucoviscidoză. Nu știați?

Séverine și Benjamin au pălit. Fără să rostească o vorbă, cu gura căscată, cu mâinile tremurând, împietriți pe scaune, cu ochii ațintiți asupra Mélissei, tocmai zăriseră o fantomă.

Mi-am făcut un obicei să includ în a doua ediție a cărților mele jurnalul de scriitură care le-a însoțit și am descoperit că cititorii îi apreciau conținutul. Pentru prima oară adaug aceste pagini primei ediții. Este vorba despre fragmente din jurnalul meu referitoare la cartea pe care tocmai o scriam.

Un prieten, unul dintre cei mai talentați machiori de teatru, îmi povestește cum s-a format cuplul pe care îl face cu un psihiatru. Cei doi bărbați s-au căsătorit, cu zeci de ani în urmă, în penumbra din capătul unei biserici, în timp ce în fața altarului luminos avea loc o ceremonie nupțială.

Anecdota mă emoționează. E așa de rar umorul în iubire... Și modestia! Îi consider profund creștini pe acești amanți fără pretenții care vor să se unească în fața lui Dumnezeu.

Gestul lor arată puterea unei pasiuni care ia în derândere interdicția, care se joacă dezinvolt cu aparențele, care obține virtual ceea ce i se refuză.

Această căsătorie „falsă” durează de mai bine de treizeci de ani...

— Unde este căsătoria „adevărată”?

Nu știe.

Nu mă pot împiedica să nu reflectez la asta. Cei care și-au jurat oficial „fidelitate” și-au ținut cuvântul? Iubirea legitimă încurajată de societate a durat la fel de mult precum cea nelegitimă?

Revin la prietenii mei, cei care s-au însurat clandestin. Poate fiindcă societatea i-a respins către marginile sale,

ei au știut să atribuie un sens nou „fidelității” pe care au jurat să o respecte în ecou față de soții oficiali.

Fidelitatea lor nu constă într-o castrare și nici într-o sumă de interdicții. Pozitivă, ea îi oferă celuilalt ceea ce i-a promis – iubire, sprijin, atenție, susținere –, nu este interpretată restrictiv – să nu te atingi de nimeni. Pentru cei doi prieteni care și-au autorizat aventuri, cuplul nu înseamnă să-l închizi pe celălalt într-o colivie.

Îl regăsesc aici pe Diderot, așa cum mi l-am imaginat în *Libertinul*. Totuși, am convingerea intimă că această fidelitate îngăduitoare se dovedește mult mai ușor de stabilit între indivizi de același sex căci pentru a-l descrie pe celălalt e de ajuns să te apleci asupra ta însuși; pe când între un bărbat și o femeie trebuie să îmblânzești necunoscutul.

Dacă într-un cuplu bărbat-femeie infidelitatea reprezintă o dramă, ba chiar un factor care duce la ruptură, doi bărbați acordă mai puțină importanță acestor pulsuni care îi împing spre legături efemere. Fie că cedează acestor pulsuni, fie că nu, cunoscând spontan sexualitatea masculină, pot să înțeleagă, căci beneficiază de un avantaj: celălalt este același. Pe când într-o relație dintre un bărbat și o femeie celălalt rămâne celălalt. Sinceritatea și luciditatea nu vor fi de ajuns, va trebui parcurs un drum lung de învățare pentru a înțelege sexul opus. Iar pentru a se înțelege cu el...

În timpul unei călătorii de la Paris la Bruxelles, am schițat pe un carnet o povestire intitulată „Cei doi domni din Bruxelles”. La Gare du Nord nu era decât o nebuloasă; o oră și douăzeci de minute mai târziu, în Gare du Midi, nebuloasa, asemenea unui metal care s-a lichefiat

și curge transformându-se într-un obiect solid, căpătase forma și densitatea unei povestiri, având un început, un sfârșit, personaje și diverse peripeții organice. Voi putea vreodată să mă revanșez față de Căile Ferate? Atâtea dintre cărțile mele au fost concepute și bibilite în tren...

Totul pornește de la o imagine: doi bărbați își unesc în secret viețile cu prilejul unei căsătorii oficiale. La început, cele două cupluri – cel care strălucește în fața altarului și cel care se ascunde în penumbra ultimului rând de scaune – nu se întâlnesc decât din întâmplare, dar cuplul clandestin va veghea asupra celui oficial.

Această povestire îmi permite să trasez diferențele dintre un cuplu homosexual și unul heterosexual, să marchez bucuriile sau durerile specifice fiecăruia, care sunt uneori la antipodii. Terminându-mi ciorna, mi-am dat seama, nu fără surpriză, că tandemul cel mai fericit nu este cel pe care societatea l-a dorit și l-a aplaudat pe treptele bisericii.

Când un bărbat și o femeie își unesc destinele, suportă o intensă presiune exterioară: viața lor comună este în același timp încurajată și normată, modelele sunt apăsătoare, o anumită filozofie se impune. În schimb, atunci când doi bărbați alcătuiesc un menaj, se aventurează pe un drum puțin bătut, cu atât mai mult cu cât societatea refuză adeseori legătura lor sau, atunci când o tolerează, nu așteaptă nimic de la ea. Există o paradoxală libertate în a trăi ceea ce este interzis sau disprețuit.

O suferință întru totul homosexuală?

Că o iubire oricât de puternică, de mare, de perpetuă nu se împlinește prin nașterea unui copil...

Desigur, infertilitatea nu îi afectează doar pe homosexuali – există și heterosexuali sterili – dar ea îi afectează pe toți homosexualii.

Am terminat de scris „Cei doi domni din Bruxelles“.

Nu știu cum să calific această povestire. Este un mini-roman sau o nuvelă mai lungă?

Reacțiile la lectură sunt încurajatoare. „Cei doi domni din Bruxelles“ emoționează minți diferite.

Sunt bucuros, deși întrebarea rămâne: ce voi face cu acest text?

Să îl public singur sau să aștept să se alăture altor texte? Dar ce fel de texte și de ce?

Mi-am pus o întrebare care își găsește un răspuns.

„Cei doi domni din Bruxelles“ aveau și niște veri care s-au prezentat... Alte povestiri îmi vin în minte, legate de o tematică asemănătoare: iubiri invizibile.

O povestire ascunde în ea o alta. Dacă o prinzi pe cea dintâi, ți se oferă șansa de a o zări pe următoarea.

Un volum de nuvele este o haită de sălbăticiuni urmărită pe teren. Povestirile sunt diferite, dar au multe în comun.

În caz contrar, a le strânge laolaltă s-ar dovedi arbitrar. Îmi concep volumele de nuvele ca pe niște creații organice, ele nu sunt nici culegeri, nici antologii. Așadar voi scrie în continuare niște povestiri care vor constitui un volum intitulat *Cei doi domni din Bruxelles*.

Scriind „Cei doi domni din Bruxelles“, m-au interesat sentimentele oblice, cele pe care nu le mărturisim nici nouă înșine, nici celor apropiați, sentimente prezente,

active, mobilizatoare, dar care staționează la frontierele conștiinței. Astfel, Jean și Laurent, cei doi domni ai mei, vor trăi o feminitate virtuală pasionându-se de Geneviève, apoi o paternitate virtuală veghind asupra lui David.

Viața lor este întemeiată pe o arhitectură sentimentală subiacentă, neformulată, imaterială, care totuși organizează și susține edificiul. Multe aspirații și multe dorințe se împlinesc în mod simbolic.

Cu toții trăim două vieți, cea reperabilă prin fapte și cea imaginară.

Și aceste surori gemene se dovedesc a fi siameze, mai lipite una de cealaltă decât se crede, într-atât lumea paralelă față de realitate o modelează pe aceasta, și chiar o schimbă.

Iată tema acestui nou volum de nuvele: viețile virtuale care însoțesc temeiul unei vieți reale.

*

Scriu cu pasiune următoarea nuvelă din volum – „Câinele“. Are o dublă sursă de inspirație: viața mea personală și reflecțiile pe care mi le-a provocat, în 1980, pe când eram doctorand, filosoful Emmanuel Lévinas.

Viață personală... Totdeauna am trăit înconjurat de animale și sper să mă bucur de compania lor câte zile voi mai avea. De câțiva ani, trei câini Shiba Inu au devenit complicitii mei într-ale scrisului – în acest moment, masculul doarme la picioarele mele sub birou, iar cele două femele sunt trântite alături, una pe covor, cealaltă pe perna ei –, partenerii mei de muzică – aleargă de îndată ce cânt la pian, se așază sub instrument ca să simtă

vibrațiile, ascultă Chopin cu trupul, nu doar cu urechile —, prietenii mei de plimbare și de joacă... Când mă adresez lor, mă adresez unor suflete înzestrate cu inteligență, sensibilitate, sentimente și memorie. Departate de mine să mă folosesc de ei ca de niște jucării, îi consider niște persoane, persoane pe care le îndrăgesc și care mă adoră. Deși unii îmi dezaprobă poate atitudinea, mă îngrijesc mereu să îi fac fericiți. Nu am spus că îi iubesc?

Viață intelectuală... La douăzeci de ani am fost uimit de un text al lui Emmanuel Lévinas intitulat „Numele unui câine“, un articol consacrat animalelor pe care l-a publicat în culegerea *Dificila libertate*. Povestește că, pe când era prizonier într-un lagăr de muncă nazist, întâlnea adesea un câine vagabond. Animalul vesel și exuberant nu-i privea cu dispreț pe evrei ca pe niște ființe inferioare, ca pe niște „suboameni“, îi aprecia ca pe niște oameni obișnuiți. „Ultimul kantian din Germania nazistă, neavând atâta minte ca să universalizeze climaxul pulsuniilor sale“, acest câine îi restituise umanitatea pierdută.

Acest text este cu atât mai uimitor cu cât contrazice mult filosofia acestui reputat gânditor.

Emmanuel Lévinas consideră că experiența care întemeiază umanitatea este cea a chipului. Un chip uman privește un altul și intră într-o relație de intersubiectivitate. Vede o privire, nu niște ochi, pentru că „cea mai bună modalitate de a-l întâlni pe celălalt este de a nu-l observa nici măcar culoarea ochilor! Când observăm culoarea ochilor, nu mai suntem într-o relație socială cu celălalt“. În acea clipă, omul îl recunoaște pe celălalt ca pe altul decât el, îl vede pe aproapele său, pe cel care este demn de respect, pe cel pe care nu trebuie să-l omori.

Am fost emoționat de ideea că experiența chipului constituie o experiență etică. „Chipul este ceea ce nu putem ucide sau, cel puțin, al cărui sens constă în a spune: «să nu ucizi». Uciderea este o chestiune banală, este adevărat: poți să îl ucizi pe celălalt; exigența etică nu este o necesitate ontologică. Interdicția de a ucide nu face uciderea imposibilă, chiar dacă autoritatea interdicției se menține în conștiința răului împlinit – răutatea răului“ (*Etică și infinit*). Naziștii refuzau această experiență a chipului când îi priveau pe evrei, pe țigani, pe homosexuali, pe infirmi ca pe niște animale inferioare. Totuși «să nu ucizi» este cel dintâi cuvânt al chipului. Este un ordin. În ivirea chipului există o poruncă, de parcă ar vorbi un stăpân“.

Stranietatea barbariei. Ea se sustrage experienței trăite. Se orbește pe sine însăși.

Câinele se arată incapabil de așa ceva.

Atunci este mai uman decât umanul însuși? În orice caz nu este rasist. Și niciodată certat cu o ideologie.

Dar de ce câinele vede chipul pe care călăii nu-l văd? Are și câinele un chip?

Când l-am întrebat pe Lévinas, a eludat răspunsul. Experiența lui de prizonier recunoscut de un câine vagabond rămânea în marginile gândirii sale.

Dar profesorul meu din Rue d’Ulm, filosoful Jacques Derrida, a îndrăznit să meargă mai departe într-unul din ultimele sale texte în care povestește cum, aflat gol în fața pisicii sale, s-a simțit cuprins deodată de pudoare. Am să revin la aceasta într-o zi...

La sfârșitul nuvelei „Câinele“ este vorba de iertare.

Să ierți?

Nimic nu mi se pare mai complicat.

Personajul meu, doctorul Samuel Heymann, reușește, prin intermediul câinelui său, să sesizeze umanitatea existentă în trădător și să alunge răzbunarea. Îl admir pentru puterea lui. Și descopăr aici un ecou al unui personaj istoric la care m-am oprit în acești ultimi ani: Otto Frank, tatăl Annei Frank.

Acum, la teatrul Rive-Gauche, în regia lui Steve Suissa, actorii – printre care și Francis Huster – repetă piesa pe care am scris-o după *Jurnalul Annei Frank*. Mulțumită istoricilor de la Casa Anne Frank din Amsterdam și membrilor Fundației Anne Frank din Basel, am aflat că Otto Frank nu a încurajat niciodată ancheta care căuta să afle cine îi denunțase pe el, familia lui și pe prietenii refugiați în ascunzătoare. În textul meu, atunci când un personaj se indignează fiindcă un ticălos poate dormi liniștit după ce a trimis opt persoane la moarte, el rostește: „Îi plâng pe copiii lui“.

Otto Frank nu a vrut să adauge violență violenței. A văzut, într-o anumită manieră de a face dreptate, răzbunarea și nu echitatea. Este sublim.

Prea mult?

Nu știu. Dacă ai mei ar fi în pericol, aș fi capabil de crimă.

Frecventez personaje cărora le sunt inferior.

Am terminat „Căinele“ cu multă emoție.

Îl credeam pe Samuel Heymann diferit de mine – cu excepția recunoștinței sale față de câini –, dar mă întreb dacă nu cumva acest personaj poartă în el mizantropia mea latentă, cea pe care mi-o refulez.

Să ne înțelegem: trec drept curios, jovial, ador oamenii și complexitatea lor, mă bucur să întâlnesc oameni

noi, mă pasionez de indivizi sau de creațiile lor – almințeri nu aş fi nici romancier, nici dramaturg, nici cititor –, dar încrederea mea în oameni cunoaște și eclipse. Din când în când (cu regularitate) fac un efort de voință ca să apreciez oamenii în pofida violențelor, nedreptăților, prostiei, aproximărilor, indiferenței față de frumusețe și, mai presus de toate, în pofida constanței lor mediocrități.

Trebuie să iubești oamenii... dar este greu să-i iubești! Așa cum nu poți fi optimist fără o cunoaștere intimă a pesimismului, nu poți iubi umanitatea fără să o detești puțin. Un sentiment poartă cu el întotdeauna și contrariul său. Fiecare trebuie să cântărească partea cea bună.

*

Ce fericire! Iată-mă pe cale să-l întâlnesc iarăși pe Mozart. Fără îndoială persoana cea mai importantă a vieții mele – dintre cei care au murit –, într-atât îmi stimulează simțul încântării, cultul frumuseții, energia bucuriei, într-atât mă conduce la acceptarea uimită a misterului.

De data aceasta nu-l voi face să se exprime în franțuzește, ca în *Nunta lui Figaro* sau în *Don Juan*, nici n-am să povestesc *Viața mea cu Mozart*, ci mai degrabă voi scrie o nuvelă în care este un filigran invizibil.

Sunt stupefiat de rapiditatea cu care, imediat după moartea lui, Mozart trece de la întuneric la lumină. Un om care se epuizează încercând să facă bani, care aleargă după comenzi, după recunoaștere, care la treizeci și cinci de ani este îngropat într-o groapă comună, fără ca nimănui să-l însoțească pe ultimul drum, dar care, două

decenii mai târziu, constituie pentru toată Europa emblema geniului muzical, aflat pe cea mai înaltă treaptă a gloriei unde domnește de atunci.

Ce s-a întâmplat?

Mozart, muzician al secolului al XVIII-lea, își desăvârșește cariera în secolul al XIX-lea. Deși mort în 1791, este cel dintâi muzician al secolului al XIX-lea, întruchipând artistul nou. Ales și iubit de muzicieni – precum Haydn care îl proclama „cel mai mare compozitor din lume” –, se bucură de o aură unică în perioada romantică deoarece generațiile următoare – Beethoven, Rossini, Weber, apoi Chopin, Mendelssohn, Liszt, Berlioz –, au devenit independente. Împlinind dorința lui Mozart, ei se desprind de putere, smulg regilor, prinților, aristocraților bogați arbitrajul gustului: de acum înainte ei dictează oamenilor ceea ce este bun sau rău în muzică. Mozart devine muzicianul lor, muzicianul muzicienilor. Apoi va fi adoptat și de mase și va deveni muzicianul întregii lumi.

În această privință, văduva sa, Constanze Mozart, născută Weber, și cel de-al doilea soț al ei, baronul von Nissen, au un rol important căci, în acei ani, vor inventaria creațiile sale, le vor edita și le vor propune spre interpretare.

Istoricii încă dezbate asupra influenței unuia sau a altuia. Majoritatea, urmând opinia tatălui și a surorii lui Mozart, o reduc pe Constanze la postura de proastă încântătoare, dezordonată, incapabilă de acțiuni responsabile, pragmatice și de continuitate. Biografiile recente ale lui Constanze încearcă să o reabiliteze semnalând efortul ei pentru recunoașterea lui Mozart după moartea acestuia.

Însă este evident, atunci când aprofundezi subiectul, că baronul von Nissen are un loc însemnat în această poveste. El face mai mult decât să o ajute pe Constanze: fiind exact, pasionat și căpos totodată, acest diplomat danez a clasat partiturile, le-a scris editorilor, a negociat contractele în locul ei; a obținut chiar semnătura lui Constanze pentru a gestiona ceea ce avea legătură cu Mozart; în fine, strângând arhiva și mărturiile celor care l-au cunoscut pe marele muzician, a scris din proprie inițiativă o vastă biografie a compozitorului. În această carte, el este cel care, de altfel, o reabilitează pe Constanze, soția sa, în calitate de soție a lui Mozart – împotriva afirmațiilor defăimătoare ale lui Nannerl Mozart, sora compozitorului. Faptul că-i ia apărarea lui Constanze cea cam neroadă este logic și bizar în același timp. Logic fiindcă trăiește cu această femeie. Bizar fiindcă trăiește și cu fantoma rivalului său.

Este tentant să te amuzi pe acest subiect, așa cum face un scriitor ca Antoine Blondin, sau să cauți o explicație cheie – homosexualitatea refulată, conform opiniei lui Jacques Tournier în romanul *Ultimul Mozart*. În ceea ce mă privește, prefer să mă las fascinat de acest mister: pasiunea unui bărbat pentru alt bărbat care a fost soțul soției sale.

Nu pot să văd această căsătorie decât ca pe un triumfi amoros.

De ce nu ar exista decât o cheie – și una singură – pentru comportamentul lui von Nissen față de Mozart? De ce pasiunea pe care o simte față de primul soț al soției sale ar trebui să comporte doar o fațetă: devotament pentru geniu, tendință homosexuală, interes financiar, triumfi amoros, explorarea laturii sale feminine?

Și dacă ar fi toate acestea laolaltă?

Literatura ne pune în gardă față de ideile simple. Prin asta, ea acționează foarte diferit de ideologia care caută elementarul îndărătul a ceea ce comportă numeroase fațete.

Ideologii, dornici să reducă multiplicitatea aparențelor la un principiu reperabil, nu chestionează prejudecata implicită care spune că adevărul e simplu.

Dar de ce?

De ce nu ar fi adevărul complex? Țesut din cauze multiple?

De ce ar trebui să-l surclaseze fantasma elementarului?

Idealul simplității luminează mai întâi, apoi orbește.

Apostoli ai complexității, romancierii arată legăturile, extind ancheta fără limită sau capăt, în timp ce ideologii scotocesc aceeași diversitate pentru a găsi un temei.

Ideologii scormonesc, romancierii luminează.

Moraliștii nu sunt niciodată buni romancieri. Când își încearcă puterile, includ în transpunerea realului o răceală și o lumină clinice, o disecție a ceea ce este viu care miroase a laborator medical.

Poate fi interesant, niciodată emoționant.

Asta dacă nu cumva apreciem poezia medicului legist...

*

Călătorie în Islanda împreună cu mama. Pachebotul spintecă valurile și ne duce spre ziua nesfârșită.

Pe infinitul apelor și al cerului, ne gândim la tata, care ne-a părăsit acum două săptămâni.

Vorbim cu serenitate, cu tandrețe și cu bucurie despre el, ca și cum ne-ar mai putea auzi.

Știam că vom face această croazieră, hotărâtă cu mult înainte de agonia lui – sfârșitul lui, urmare a anilor de suferință, era însă previzibil –, după moartea lui.

El însuși o bănuia, o dorea, îmi vorbea despre asta, dornic să mi-o încredințeze pe mama după ce ne va părăsi. Suntem fericiți să-i îndeplinim dorința.

Există în această călătorie o atmosferă limpede, precisă, pașnică: lumina destinului care se împlinește?

Nuvela pe care o aveam în minte, cea care grăvitează în jurul unui transplant de inimă, am s-o plasez în Islanda.

Îmi place țara aceasta unde merg pentru a treia oară. Iarna sau vara – cred că nu există decât două anotimpuri –, sunt bulversat de această zgrunțuroasă crustă vulcanică ivită din valurile mării. Prezența naturii nu se reduce numai la floră sau la faună, ci și la sol, plin de puteri violente, periculoase, de lavă gata să spintece stâncile sau ghețarii. Moșăie, vibrează, clocotește, se fisurează, explodează. Dacă vrem să simțim un pământ care trăiește, chiar și când nu se văd plante sau animale, trebuie mers în Islanda.

În acest ținut din bazalt și cenușă vulcanică, oamenii sunt plămădiți dintr-un savuros amestec de blândețe și asprime. Fiindcă natura îi zdrobește, dovedesc umilință și solidaritate. Nu aici s-a reunit, în secolul al IX-lea, cel dintâi parlament cunoscut în istorie?

„O inimă sub cenușă“ vorbește despre o femeie care își iubește mai mult nepotul decât propriul fiu, proiectându-și sentimentul matern mai degrabă asupra copilului

surorii ei decât asupra fiului ei. Moartea copilului ei o va face să-și dea seama de acest lucru și va trebui, ca să-și adoarmă sau să-și alunge vinovăția, să-și urască nepotul. Adorării îi urmează o ură pe măsură.

Foarte impulsivă, obișnuită să se exprime cu ajutorul unei pensule, iar nu prin intermediul cuvintelor, ea este incapabilă să-și formuleze emoțiile și inaptă de introspecție. E mai bine să nu-și exprime mișcările conștiinței în fraze căci, dacă se încumetă s-o facă, se înșală: astfel, soțul în ale cărui brațe se aruncă fără ezitare este privit cu dispreț; pe sora ei adorată o descrie ca pe un tiran; noua ei prietenă Vilma i se pare un înger, deși aceasta ascunde un demon; cât despre fiul ei, îl reduce la o listă de reproșuri...

Dacă există oameni care nu au cuvinte pentru a se exprima pe ei înșiși, Alba le folosește pentru a se trăda pe sine.

Dintr-odată, nuvela mea, preluând punctul de vedere al Albei, nu poate să apeleze la o analiză psihologică. Prezintă faptele. Descrie acțiunea unui film. Uneori am impresia că o scriu folosind o cameră de filmat, nu un stilou.

Vilma este dublul Albei. Aceste mame au o problemă în comun; ca multe spirite contemporane, ele nu suportă suferința morală.

Epoca abracadabrantă în care trăim refuză suferința. După secole de creștinism, a cărui emblemă era un bărbat agonizând pe o cruce cu piroane înfipite în mâini și picioare, lumea noastră materialistă are tendința de a alunga calvarul. Când ne încearcă durerea luăm medicamente, droguri sau mergem să vedem un terapeut.

Vilma și Alba fac totul ca să suprimă durerea.

Dorința de a nu o mai simți le transformă în monștri. Una vrea să îl răpească pe Jonas, cealaltă să îl omoare. În loc să înfrunte durerea, ele se gândesc să răpească un adolescent sau plănuiesc să-l asasineze.

Ațiunea... Mi-am spus adesea că oamenii puternici, întreprinzători, dinamici care se sinucid pe la patruzeci sau cincizeci de ani sunt cei care, obișnuiți să intervină în viața lor, păcălesc durerea printr-un act – se spânzură sau își trag un glonț în cap.

Sinuciderea din dorința de a acționa, nu din uzura dorinței.

Sinuciderea din neînțelegere.

Sinuciderea din incapacitatea de a înfrunta suferința.

Orice înțelepciune începe prin acceptarea suferinței.

„O inimă sub cenușă“ îmi pune o întrebare: ce este un individ?

O parte dintr-un individ este tot el? Inima mea, rinichiile mei, ficatul meu sunt tot eu?

Transplantul consideră organele niște piese dintr-un mecanism biologic, aproape interșanjabile: ea afirmă că un om, de îndată ce moartea cerebrală îl face să piardă conștiința de sine, se reduce la un depozit care conține asemenea piese.

Eul ar fi așadar totalitatea vie și sincronă a trupului. Apoi nu ar rămâne decât elementele răzlețite care odinioară alcătuiau un tot.

Vilma, una dintre eroinele mele, refuză acest lucru. Ea consideră că inima fiicei sale este fiica sa.

Alba, dimpotrivă, consideră că Thor, fiul ei, a fost ucis pentru a i se lua inima.

În fond, cele două recuză moartea. Vilma o neagă, Alba vrea să creadă că putea fi evitată.

Partizan al donării de organe, îmi place ideea că moartea poate fi utilă.

Moartea nu este decât un serviciu făcut vieții pentru ca ea să se reînnoiască și să continue.

Dacă Pământul s-ar îngreuna de nemuritori, cum am mai putea coexista? Ar trebui să inventăm un mijloc de a face loc noilor generații.

Moartea reprezintă înțelepciunea vieții.

Dacă romantismul constă în acordul naturii cu omul, atunci „O inimă sub cenușă“ este o nuvelă romantică. Puterile telurice se supără și se trezesc în același timp cu eroii mei, apoi se liniștesc la unison cu inima lor.

*

Am scris „Copilul-fantomă“, ultima nuvelă a volumului. Sau mai degrabă o rescriu, fiindcă redactasem o versiune a ei cu câteva luni mai înainte.

Un ziar pe care îl apreciez foarte mult îmi ceruse o poveste de Crăciun; drept răspuns le-am trimis această povestire. Ce situație jenantă pentru ei... Ca și pentru mine... Textul meu nu corespundea în nici un fel dorinței lor: „Copilul-fantomă“, destul de aspru, nu avea nimic din feeria, din bonomia, din bucuria cerute de o „poveste de Crăciun“.

În timp ce redactarea-șefă bălmăjea plină de stînghereală la telefon, eu am căzut din nori. Nu-mi trecuse prin minte că un text trebuie să corespundă unor criterii cerute de anotimp. Încă o dată îmi dădeam seama

că eram incapabil să practic jurnalismul și inapt să scriu la comandă.

Revista avea să caute în cărțile mele anterioare o nuvelă care să corespundă „spiritului Crăciunului“.

„Copilul-fantomă“ a fost inspirat de cei foarte apropiați mie. Din respect, din dragoste pentru ei, vreau să îi menționez și să păstrez tăcerea în același timp.

Ce părinte nu s-a temut să primească această veste: copilul dumneavoastră nu va fi normal? Cunosc oameni care au îmbrățișat acest destin, alții care l-au refuzat. Îi admir pe cei care au acceptat copilul bolnav, dar nu voi arunca niciodată piatra în cei care au ales avortul. De altfel, uneori sunt aceiași: cunosc părinți care își cresc copiii bolnavi alături de cei sănătoși, în timp ce deasupra lor plutesc fantomele unuia sau mai multor copii refuzați.

Și descopăr durerea acestui prieten care, privindu-și fika, vioaie, drăguță, optimistă deși suferind de o boală rară, se gândește la frații și la surorile pe care ar fi putut să îi aibă, dar pe care el și soția lui au preferat odinioară să nu îi vadă născându-se. Când vibrează de bucurie și de dragoste pentru fika sa, regretă. Când îl însoțesc la spital pentru analizele ficei sale și când îl văd neliniștit de noile infecții, își justifică acel gest. Și sunt convins că oscilează mereu, iar acest lucru îi conferă profunzimea, densitatea umană pe care le admirăm la el.

Am citit nu demult un articol științific care susținea că Chopin nu suferea de tuberculoză, așa cum se credea, ci de mucoviscidoză, o boală pulmonară rară care nu fusese identificată pe atunci.

Mă ia cu ameteală.

Știind că astăzi testele genetice fiabile depistează un mare număr de boli potențiale înainte de concepție sau în timpul sarcinii, mi-am imaginat că domnul și doamna Chopin sunt chemați la spital, că li se aduc la cunoștință problemele fiului lor, speranța de viață redusă, existența de zi cu zi dificilă pentru el și pentru ei. Poate că medicul le va vorbi și despre costurile sociale ridicate ale existenței fiului lor.

Atunci domnul și doamna Chopin ar renunța la micul Frédéric, iar noi, oamenii, am fi lipsiți de această muzică genială care ne alină singurătatea.

Fără să pronunțăm cuvântul eugenism, care sperie căci evocă oroarea nazistă, ne îndreptăm spre practici din ce în ce mai discutabile.

Astăzi este pe cale să se impună o logică de contabil. Se calculează cât costă societatea cutare boală. Se fac socoteli asupra accesului la medicamente care nu ar aduce decât un plus de câteva luni de viață bolnavului, este refuzat un tratament eficace dar prea costisitor.

Este un fapt: funcționarii au hotărât cât costă o viață. Pur și simplu. Englezii au inventat NICE – National Institute of Clinical Excellence –, o înaltă autoritate în domeniul sănătății care a calculat costul medical pe care societatea acceptă să-l plătească pentru un an de viață câștigat. Luați un calculator: 40 000 de lire pe an. Dacă noile tratamente depășesc această sumă, Asigurările Sociale, invocând directiva NICE, refuză rambursarea. Această logică de contabil produce o maree neagră care se întinde în Austria și Suedia. Cu siguranță că această propagare e încurajată de criza datoriilor guvernamentale.

Dar nu orice raționalitate înseamnă rațiune.

Raționalitatea economică nu reprezintă rațiunea dacă se întoarce împotriva persoanei umane, a demnității sale, a caracterului ei unic și de neînlocuit.

Raționalitatea economică nu reprezintă rațiunea dacă atrage după sine barbarie, o ideologie conform căreia anumite ființe cântăresc mai mult decât altele.

Raționalitatea economică nu reprezintă rațiunea dacă pierde din vedere scopurile unei societăți: asigurarea sănătății și a securității membrilor acesteia.

Raționalitatea economică este inumană.

În „Copilul-fantomă” cuget asupra suferinței.

Hotărât lucru: vremurile noastre nu tolerează suferința.

Putem fi fericiți și suferi? Astăzi, la această întrebare majoritatea răspunde negativ.

Însă Mélissa, eroina mea în vârstă de douăzeci de ani, suferind de o boală genetică, este fericită. În ciuda durerilor care o încearcă, deși este obligată să ia cocktailuri de antibiotice, deși trebuie să practice o oră de kinetoterapie respiratorie pe zi, trăiește, se bucură, râde, iubește, admiră, înțelege. Poate salva alte vieți... Iar într-o bună zi poate să dea naștere unei vieți la rândul ei...

Fericirea nu înseamnă să te ferești de suferință, ci să o integrezi în existența ta.

Ce înseamnă o viață care merită trăită?

La această întrebare există atâtea răspunsuri câți indivizi sunt pe lume.

Nu voi accepta niciodată să decidă altcineva pentru mine sau pentru alții.

Cel mai neînsemnat acord între două persoane referitor la acest aspect mi se pare suspect. Când sunt trei persoane, simt o dictatură.

Am terminat cartea.

Recitind-o încerc să reperez firele care îi alcătuiesc canavaua.

Predomină tema *arhitecturii secrete*. Cuplul celor doi domni se sprijină pe cuplul oficial al lui Geneviève și Eddy. Doctorul Heymann nu supraviețuiește apocalipsei decât datorită complicității care îl leagă de un animal. Duetul Constanze și Georg von Nissen este în realitate un trio imaterial în care Mozart ocupă locul de frunte. Alba își îndreaptă sentimentele materne spre nepotul ei, nu spre fiul ei. Séverine și Benjamin își întăresc relația prin renunțarea la un copil, căsnicia devenind un scop idolatrizat pentru că nu s-a putut dovedi un mijloc.

Observ de asemenea și importanța unei *medieri necesare*. Comparând cuplul homosexual cu cel heterosexual, Jean și Laurent își înțeleg mai bine drumul, atât în ceea ce privește împlinirile, cât și în ceea ce privește frustrările. Samuel Heymann apreciază oamenii prin Argos, nu renunță la răzbunare și nu iartă decât datorită privirii unui câine. Arhivarea și efortul de a edita creația mozartiană al baronului von Nissen îl smulg pe Mozart din haosul uitării, și von Nissen o iubește în nevasta lui pe fosta soție a compozitorului. Alba nu poate să se înțeleagă decât prin intermediul exagerării demente a Vilmei și prin intervenția rațională a lui Magnus. În ceea ce îi privește pe Séverine și pe Benjamin, ei își revizitează trecutul prin intermediul Mélissei, care reprezintă o figură ambiguă, atât salvare, fiindcă le salvează viața, dar și răzbunare, fiindcă înfățișează avortul acceptat de cei doi în culorile unei crime; în timp ce îi scoate dintr-o prăpastie, ea îi afundă într-alta.

În fine, remarc și o *întruchipare simbolică*. David le oferă celor doi prilejul unei paternități virtuale, apoi Jean îi oferă în cele din urmă lui G  n  vi  e o reușită și o recunoaștere de care nu avusese parte. C  inii cu numele Argos au fost soșia pierdută a doctorului Heymann, mama Mirandei. Mozart îi dă lui von Nissen geniul pe care nu a putut să-l exprime în tinereșe, când scria versuri, și apropierea lui de un mare creator. Vilma, care îl răpește pe Jonas, este imaginea negativă a Albei, în timp ce Jonas   i va permite să se împlinească în calitate de mamă înlocuitoare. Iar Mélissa întruchipează copilul pe care și l-au refuzat Séverine și Benjamin.

Bruno și Yann   mi atrag atenșia că aceste povestiri vorbesc și despre iubire.

Este un lucru at  t de firesc, încât nici nu mi-am dat seama. De altfel, am scris vreodată o nuvelă care să se refere la altceva?

Cititorii străini,   nc  tașii, vor considera, încă o dată, că este ceva „at  t de franșuzesc“!

De la debutul meu mă uimește un lucru: nu percep coerenșa textelor mele decât după ce le-am scris. Unitatea nu este căutată, ci descoperită. Frază, personaje, situașii, povestiri, toate se dovedesc a fi o licoare ce scapă minșii mele.

C  t ar visa ea la Bourgogne sau Bordeaux, o viș  -de-vie din soiul Beaujolais nu poate să dea decât Beaujolais.

Cuprins

Cei doi domni din Bruxelles	5
Câinele	57
Triunghi amoros	111
O inimă sub cenușă	133
Copilul-fantomă	193
<i>Jurnal de scriitură</i>	207